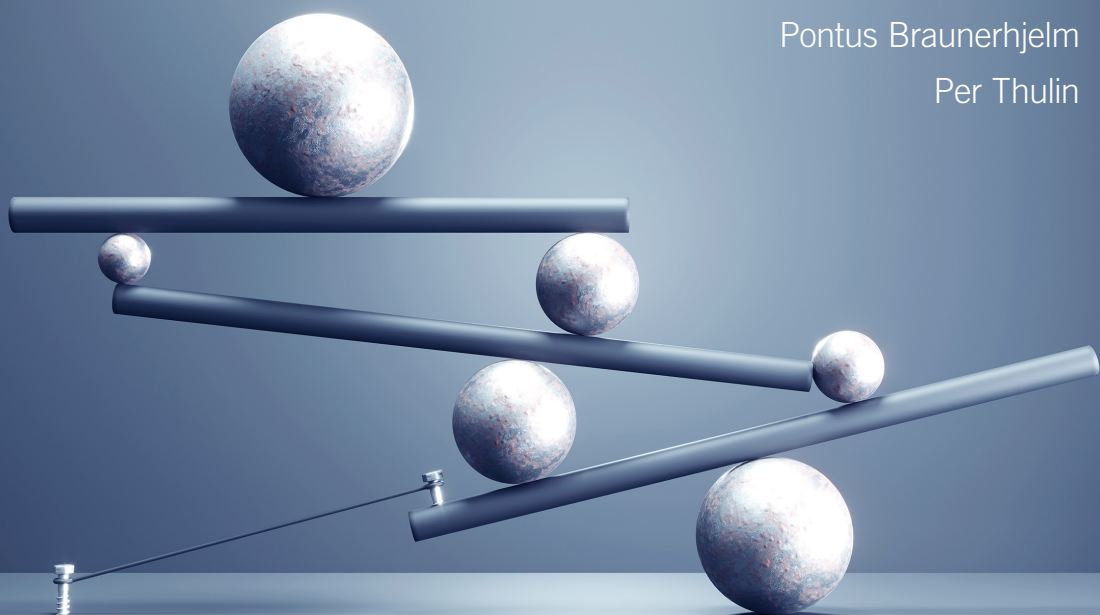

Sveriges utveckling som en kunskapsdriven tillväxtekonomi

En jämförelse med OECD-länderna sedan 1990-talet

Pontus Braunerhjelm

Per Thulin

Sveriges utveckling som en kunskapsdriven tillväxtekonomi

En jämförelse med OECD-länderna sedan 1990-talet

Pontus Braunerhjelm
Entreprenörskapsforum

Per Thulin
Entreprenörskapsforum

Entreprenörskapsforum 2026
Örebro universitet, 701 82 Örebro
E-post: info@entreprenorskapsforum.se

Författare: Pontus Braunerhjelm och Per Thulin
Form: Entreprenörskapsforum
ISBN: 978-91-89752-28-3
Tryck: Örebro universitet

Förord

Sveriges välstånd har uppstått genom framväxten av ett samhälle där forskning och innovation går hand i hand. Långsiktiga satsningar på kunskap, teknik och utbildning möjliggjorde en mycket stark utveckling som över ett och halvt sekel förändrat Sverige i grunden. Men hur står sig Sverige i 2020-talets snabbt föränderliga värld?

I *Sveriges utveckling som en kunskapsdriven tillväxtekonomi* kartlägger Pontus Braunerhjelm och Per Thulin, båda verksamma vid Entreprenörskapsforum, hur Sverige positionerar sig som kunskapsnation i jämförelse med övriga OECD-länder. Författarna visar att Sverige har gått från en ledande position för ett par decennier sedan till att nu sammantaget befinna sig i mitten av OECD-fältet. De visar också att det finns ett flertal länder med betydligt starkare utveckling.

I rapporten sammanställs ett stort antal variabler som fångar två processer som tillsammans spelar centrala roller för ekonomisk och kulturell utveckling i ett modernt samhälle: kunskapsuppbyggnad och kunskapsspridning. Författarna presenterar med denna analys som bakgrund en rad rekommendationer för en fruktbar tillväxtpolitik.

Som vanligt svarar författarna själva för analys, slutsatser och policyförslag.
Trevlig läsning!

Stockholm i maj 2026

Anders Broström, vd Entreprenörskapsforum och
gästprofessor Göteborgs universitet

Innehåll

Sammanfattning	7
1. Inledning	9
2. Tidigare forskning och teoretiskt ramverk: En sammanfattning	11
3. Sveriges position gentemot OECD – vad säger statistiken?	15
4. Kunskapsuppbyggnad	24
5. Mekanismer för kunskapsspridning	35
6. Artificiell intelligens	48
7. Hur bedömer svenska företag Sveriges position som en kunskapsdriven tillväxtekonomi?	51
8. Slutsatser och policyimplikationer	56
Referenser	58
Appendix	61

Sammanfattning

Sverige står sig fortfarande väl i en internationell jämförelse vad gäller forskning och utveckling (FoU) samt innovation, medan det ser något mer bekymmersamt ut på utbildningssidan. I jämförelse med OECD-länderna har Sveriges relativa styrkeposition dock minskat under de senaste decennierna.

- **Sveriges BNP-utveckling har utvecklats svagare och positionen i välståndsligan har fallit.** BNP per capita har sjunkit från topp fyra inom OECD år 1970 till plats 13 2024. Produktiviteten (BNP per arbetad timme) har också försämrats med cirka 15 procent på tre decennier. Samtidigt är antalet arbetade timmar per sysselsatt färre än i de flesta andra OECD-länder. Denna utveckling speglar både strukturella problem på arbetsmarknaden (svag matchning mellan kompetens och behov) och en minskad reformkraft i svensk ekonomi sedan 2010-talet.

- **Utbildningssystemet sviktar och hotar den långsiktiga kunskapsuppbyggnaden.** På grundskolenivå ligger Sverige runt OECD-genomsnittet i PISA och TIMSS, men resultaten har försämrats sedan 2018 efter en kort period av förbättring. Vuxenbefolkningen (16–65 år) presterar dock mycket väl i OECD:s PIAAC-mätningar, vilket tyder på effektiv vidareutbildning på arbetsplatsen eller att äldre generationer är mer välutbildade. Samtidigt har andelen högskoleutbildade ökat, men kvaliteten och genomströmningen är ojämn. En styrka är Sveriges relativt höga placering när det gäller STEM-utbildade, dock minskar andelen nyutexaminerade inom STEM-disciplinerna.

- **Offentliga forskningssatsningar behöver öka och spetsforskning stärkas.** Sveriges nivå är fortsatt hög när det gäller forskning. Som andel av BNP uppgår Sveriges FoU-satsningar till 3,5 procent av BNP vilket är den tredje högsta nivån i OECD. Men det finns även oroande tendenser. För det första har Sveriges FoU-försprång i förhållande till andra OECD-länder minskat kraftigt sedan år 2000. För det andra är den offentliga andelen av de totala forskningssatsningarna begränsad, näringslivet dominerar. För det tredje har Sverige visserligen många universitet i topp räknat per capita men saknar högt rankade toppuniversitet. Det kan tolkas som att politiken prioriterat bredd före spets.

- **Förbättringspotential för kunskapspridning och kommersialisering.** Sverige tillhör de mest innovativa länderna enligt flera sammanvägda index (plats två i WIPO:s Global Innovation Index) och har en hög patentaktivitet (plats fyra per capita). Riskkapitalmarknaden har stärkts markant under de senaste decennierna, särskilt i tidiga faser. Parallellt är entreprenörskapet ungefär i nivå med andra liknande

länder samtidigt som kvaliteten varit hög (många "enhörningar"). En oroande faktor är att Sveriges högteknologiska export har fallit kraftigt sedan 2010, vilket indikerar att avancerad produktion och kommersialisering minskar eller sker utanför Sverige. Utländska direktinvesteringar ligger kvar på en hög nivå, men Sveriges attraktionskraft som produktionsland förefaller ha minskat.

1. Inledning

Svensk ekonomi står inför betydande utmaningar som kräver förnyelse och anpassning för att möta en förändrad värld karakteriserad av såväl en snabbt accelererande teknisk utveckling som nya geopolitiska förutsättningar. Detta har i sin tur återverkningar på företagets villkor, dess lokalisering och konkurrenstrycket. Frågan vi ställer oss i föreliggande rapport är hur väl Sverige positionerar sig i detta nya internationella landskap och i vilken utsträckning det krävs reformer för att stärka Sveriges position som en framtida tillväxtnation med ett framträdande kunskapsintensivt näringsliv.

Sverige har haft en god ekonomisk utveckling sedan den omfattande reformagendan på 1990-talet. Krisresiliensen har över lag stärkts oavsett om kriser bottnat i teknologiska bubblor (IT-krisen 2000–03), finansmarknaderna (2008–09) eller en pandemi (2020–21). Reformerna på 1990-talet bidrog också till att konkurrensförutsättningarna stärktes. Mellan 2014 och 2022 har dock den positiva utvecklingen stannat av och reformer försvårats på grund av ett besvärligt parlamentariskt läge (McKinsey, 2025). En rad utmaningar återstår: forskningshöjden har ifrågasatts, kopplingen mellan näringsliv och forskning kan stärkas, arbetslösheten är hög, matchningen på arbetsmarknaden brister, utbildningssystemen sviktar, kriminalitet riktad mot – och genom – företag har ökat samtidigt som integrationen har misslyckats. Förtroendet för statens kärnverksamheter urholkas. På global nivå handlar det bland annat om ökade politiska och ekonomiska klyftor, protektionism, mer unilaterala strukturer, fortsatta klimat- och energiutmaningar samt konflikter och krig på flera ställen i vår omvärld.

Politiskt väl avvägda och samordnande reformer för att långsiktigt stärka forskningen och främja ett vitalt och kunskapsdrivet näringsliv är en nödvändig förutsättning för att hantera flertalet av dessa utmaningar. Själva fundamentet för ekonomisk tillväxt är att ny kunskap utvecklas som leder till innovationer, det vill säga nya eller förbättrade produkter, tjänster eller produktionsprocesser, nya organisationsformer samt identifiering och exploatering av nya marknader. Sådana innovationer kan vara radikalt omvälvande eller mer gradvisa och kontinuerligt genomförda över tid. Samtliga branscher omfattas av dessa innovativa processer, inte bara de högteknologiska (Braunerhjelm och Henrekson, 2023).

Efter att ha fallit i glömska sedan Schumpeters storhetstid i början av 1900-talet (1911/1934), har entreprenörens roll i denna dynamik återigen betonats i den nationalekonomiska litteraturen. Sveriges riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne 2025 tilldelas bland annat forskning som lyfter fram entreprenören i tillväxtprocessen. I grupp eller individuellt bidrar entreprenören med nya idéer, experimenterar, utmanar etablerade mönster och kommersialiserar forskningsresultat och uppfinningar. Förutom att omsätta ny kunskap i praktisk tillämpning hanterar entreprenören också osäkerhet: det

går inte att förutse värdet av en innovation innan den testats på marknaden. I Sverige har dock många innovationer kommersialiserats genom att små entreprenörer sålt sina idéer till större företag snarare än att själva skala upp verksamheten. Detta kan tyda på svaga förutsättningar för tillväxt i kunskapsintensiva, unga och entreprenörsdrivna företag.

Syftet med föreliggande rapport är att utifrån internationell statistik deskriptivt analysera hur Sveriges position som kunskapsnation förändrats under de senaste cirka 20–30 åren. På vilka områden har Sverige halkat efter och i vilken utsträckning har vi förstärkt vår position? Jämförelseramen är övriga OECD-länder. Rapporten utgör ett underlag för var politiska insatser kan behöva sättas in och vilka prioriteringar som måste göras. Såväl kunskapsuppbyggande områden (skola, forskning, etcetera) som mekanismer för kunskapspridning (entreprenörskap, arbetskraftsrörlighet, patent, etcetera) kommer att beaktas i analysen medan de normativa slutsatserna planeras att presenteras i en kommande rapport. Bland resultaten märks att Sveriges starka position som en kunskapsdriven tillväxtekonomi i allt högre utsträckning utmanas av andra länder som rört sig ännu fortare framåt.

Rapporten utgår således från forskning som visar att en ekonomis långsiktiga välstånd kräver en innovationspolitik som vilar på två ben – att bygga upp och förstärka kunskap samt skapa förutsättningar för spridning, tillämpning och kommersialisering av denna kunskap (Acs m.fl., 2009; Braunerhjelm, 2010). Genom att kombinera dessa båda policydimensioner kan Sverige möta de globala och nationella utmaningarna, stärka entreprenörskapet och säkerställa att förnyelsekraften i ekonomin hålls vid liv. Staten har således en avgörande roll i att skapa förutsättningar för innovation. En framgångsrik innovationspolitik måste spela över breda fält och omfatta såväl utbildningssystemets kvalitet och forskning som skatter, konkurrensregler och arbetsmarknadens funktionssätt. För att nå internationellt konkurrenskraftiga och kunskapsutvecklande miljöer är det realistiskt att Sverige satsar på spetskompetens inom många områden. Snarare bör ett begränsat antal strategiskt viktiga framtidsområden tillåtas växa fram där kvalitetskriterier definierar hur medelstilleddning sker.

Resten av rapporten är disponerad på följande sätt. Inledningsvis i avsnitt 2 presenteras kortfattat tidigare forskning och det teoretiska ramverk som motiverar själva upplägget för rapporten, det vill säga varför kunskapsuppbyggnad och kunskapspridning är avgörande för tillväxt och fortsatt tillstånd. Därefter redogörs i avsnitt 3 för Sveriges position gentemot OECD med avseende på ett urval övergripande faktorer såsom BNP-utveckling, institutioner, med mera. I avsnitt 4 går vi in på vårt första nyckelområde: kunskapsuppbyggnad mätt som utbildning och forskning. Det följs av avsnitt 5 där fokus ligger på mekanismer i en ekonomi som kan fånga upp kunskap och omvandla den till samhällsnytta. I avsnitt 6 visas Sveriges ranking som AI-nation, en kompetens som anses strategiskt viktig för den framtida avancerade produktionen. Den kvantitativa analysen kompletteras med nio intervjuer med personer i koncernledning i ett urval stora och kunskapsintensiva företag som har omfattande verksamhet i Sverige. I det avslutande avsnitt 8 presenteras några preliminära slutsatser baserade i den redovisade statistiken och intervjuerna. Till själva rapporten är ett omfattande appendix bifogat där fördjupande statistik presenteras.

2. Tidigare forskning och teoretiskt ramverk: En sammanfattning

---

Vi inleder med att sammanfatta tillväxtforskningens utveckling i ett drygt 100-årigt perspektiv för att landa i de modeller som idag dominerar modern tillväxtteori. Ekonomisk tillväxt och strukturell omvandling utgör några av nationalekonomins mest centrala och samtidigt mest komplexa forskningsområden. De teoretiska modeller som utvecklas för att förstå dessa processer utgör grunden för politiska beslut och reformer. Samtidigt innebär olika antaganden, som ofta är nödvändiga för att härleda normativa (policy) resultat i modellerna, att slutsatserna kan bli missvisande. Det är följaktligen viktigt att vara medveten om modellernas begränsningar.

Nationalekonomins fader Adam Smith (1776) betonade vikten av öppenhet och konkurrens (den "osynliga handen"), skalekonomier och marknadens storlek. Dessa tankegångar återkommer också i senare modeller. Smith uttryckte sig inte entydigt om tillväxt utan snarare om hur nationellt välstånd kunde byggas. Nästa stora språng ägde rum när Joseph Schumpeter (1911/1934) presenterade sina banbrytande arbeten om entreprenörens roll i ekonomisk tillväxt i början av 1900-talet. Vikten av kreativa förstörelsekrafter betonades, det vill säga att nya, innovativa företag etablerades samtidigt som andra slogs ut från marknaden. Därmed frigjordes produktionsresurser som kunde användas i mer produktiva verksamheter. Särskilt fokus riktades mot entreprenörskapets betydelse för att omvandla kunskap till ekonomisk nytta och att kunskapsutveckling och kommersialiseringen (innovation) bygger på skilda kompetenser. Ansatsen var starkt mikroinriktad.

2.1 Neoklassiska, exogena tillväxtmodeller

Under 1930- och 40-talen fick emellertid mer makroekonomiska ansatser större genomslag och de Schumpeterianska insikterna föll successivt i träda. Framför allt John Maynard Keynes (1936) idéer om statens roll för att utjämna konjunkturcykler och därmed stabilisera ekonomins aktivitetsnivå fick ett stort genomslag. På 1950-talet formaliserades de neoklassiska tillväxtmodellerna, framför allt genom Robert Solows (1956; 1957) bidrag. Solows modell visade att investeringar och arbetskraftsökningar inte fullt ut kunde förklara tillväxt – en betydande "residual" återstod, vilken tillskrevs tekniska framsteg och kunskap. Men eftersom dessa faktorer betraktades som exogena förblev de oförklarade i modellen. Bidrag av bland andra Mincer (1983) inorporerade humankapital i dessa modeller vilket ökade förklaringsgraden men en betydande andel återstod som förblev oförklarad. Abramowitz (1956) benämnde detta som "our measure of ignorance".

De relativt begränsade framgångarna med att förklara ekonomisk tillväxt ledde till att intresset bland forskare för ekonomisk tillväxtteori falnade.

2.2 Kunskapsbaserade, endogena tillväxtmodeller

Genombrotten på 1980-talet av Paul Romer (1986; 1990) och Robert Lucas (1988), som integrerade kunskap och humankapital i modellerna, gjorde att tillväxtforskningen sköt fart igen. Den så kallade endogena tillväxtskolan fokuserade på forskning och utveckling (FoU) samt investeringar i humankapital (utbildning) som centrala drivkrafter för långsiktig tillväxt. I Romers modell bidrar kunskapsinvesteringar till företagsspecifika värden men också till en samhällelig kunskapsstock som alla företag i en ekonomi kan dra nytta av. Med andra ord, en del av företagets kunskaps- och forskningsinsatser läcker ut till andra företag. Följden blev en stark politisk tilltro till forskningssatsningar som tillväxtmotor. Det resulterade bland annat i EU:s mål om att tre procent av BNP ska satsas på FoU, vikten av universitetsutbyggnad, olika former av "kunskapslyft" liksom andra åtgärder som alla kan härledas till detta paradigm. Modellerna gav också stöd för statliga subventioner till FoU för att motverka underinvesteringar från företagen (eftersom en del av företagets satsningar tillföll andra företag på grund av "läckage").

Trots sitt inflytande bygger de endogena modellerna på starka antaganden – till exempel om proportionella samband mellan forskningsinsatser och tekniska genombrott, medan till exempel Jones (1995) påpekade att avtagande avkastning i kunskapsproduktion är ett rimligare antagande. Omedelbar och kostnadsfri spridning av kunskap antas också samt att redan utvecklade teknologier och nya innovationer alla rymts på marknaden. Empiriska skattningar finner i regel också stöd för att FoU-satsningar är korrelerade med högre tillväxt på makronivå, men inte alltid (Bergman, 2012; Akcigit och Nicholas, 2019). Avancerad kunskap är ofta svår att tillämpa och tenderar att koncentreras till specifika regioner och kluster. På företags- och branschnivå är resultaten mer robusta, särskilt för privata FoU-investeringar.

Slutligen tenderar de endogena tillväxtmodellerna att underskatta små och nya företags betydelse. Tidigare empirisk forskning visar att många radikala innovationer kommer från små aktörer, medan stora företag tenderar att fokusera på inkrementella förbättringar (Baumol, 2010; Christensen, 1997; Haltiwanger, 2022). I den så kallade "Knowledge Based Spillover Theory" (Acs m.fl., 2004; 2009) visas att entreprenörer utgör en viktig mekanism för att omvandla kunskap till samhällsnytta, även om de själva inte bedriver forskning. Exempel som IKEA, Spotify och Starbucks illustrerar också att entreprenöriell innovation inte alltid är FoU-baserad i snäv mening. Det har också lyfts fram i litteraturen att innovation ofta är resultatet av slump, imitation och gradvisa förbättringar, vilka sällan fångas i FoU-statistiken (Gottinger, 2002).

2.3 Neo-schumpeterianska och evolutionära ansatser

Som alternativ till Romers modeller har de neo-schumpeterianska och evolutionära tillväxtmodellerna vuxit fram. I de neo-schumpeterianska modellerna (Aghion och Howitt, 1992) satsar företagen på FoU för att få fram innovationer som genererar

temporära monopol. Gamla varianter slås ut i takt med att marknadsinträde sker av nya och modifierade produkter och tjänster. Denna ansats utvecklar Romers tidigare modell men karaktäriseras av andra specifika antaganden. Bland annat beskrivs ekonomin som bestående av stora FoU-intensiva företag, ungefär som i läkemedelsindustrin, där forskningssatsningar är nödvändiga för att kunna konkurrera på marknaderna.

I de evolutionära modellerna (Nelson och Winter, 1982; Winter, 1984) understryks konkurrens, selektion och variation som drivkrafter i ekonomin. Innovation modelleras inte enbart som resultat av FoU, utan också som marknadsexperiment där entreprenörer prövar nya kombinationer av kunskap. Det är dessutom kostsamt för företagen att ta till sig av andra företags forskningssatsningar och innovationer. I denna tradition ses entreprenören som förändringsagent – den som identifierar, kommersialiserar och sprider innovationer. Nya företag utgör viktiga kanaler för radikala innovationer, medan etablerade företag ofta begränsas av inläsningseffekter. En dynamisk ekonomi kännetecknas därför av en kontinuerlig process av nyetablering, tillväxt och utslagning. Samtidigt är modellerna komplexa och antaganden om olika "rutiner" som präglar företag och branscher är tämligen långtgående.

Empirisk forskning ger dock visst stöd för detta synsätt. Små, entreprenöriella företag är mer innovativa i vissa branscher och har spelat en central roll i den teknologiska utvecklingen (Acs och Audretsch, 1990; Baldwin och Johnson, 1999; Cooper, 1964). Dessutom kan sysselsättningsökningen i många OECD-länder sedan 1970-talet till stor del hänföras mindre och nystartade företag (Coad m.fl., 2014; Loveman och Sengenber, 1991). Evolutionära modeller är därför ett bra komplement till de endogena tillväxtmodellerna genom att bättre fånga den komplexa, icke-linjära karaktären hos ekonomisk utveckling.

2.4 Spridningsmekanismer: Institutioner, entreprenörskapet, kluster och arbetsmarknad

En basal förutsättning för en hög innovationskapacitet är trovärdiga och fungerande institutioner, det vill säga lagar, regler och förordningar. Väl definierade äganderättigheter, ett trovärdigt rättssystem och oberoende domstolar är särskilt viktiga, inte minst för entreprenörskapet (North, 1987; 1990; Acemoglu m.fl., 2001; 2002, Williamson, 2000). Brister detta undergrävs också innovationsprocessen. Kunskapsspridning och kommersialisering är följaktligen beroende av institutionella förutsättningar. Även informella institutioner – normer – påverkar incitamenten för entreprenörer och företag. En förklaring till att länder med likartade övergripande institutioner kan uppvisa olika tillväxtmönster och rättstraditioner har sannolikt att göra med institutionernas detaljerade utformning och olika normer.

Entreprenörer kombinerar insikter och resurser på innovativa sätt och skapar därmed värden som vida överstiger de ursprungliga insatserna, vilket företag som Meta, Skype eller Spotify illustrerar. Det kräver särskilda förmågor och kompetenser, det vill säga ett specifikt humankapital eller en ny typ av produktionsfaktor, för att åstadkomma detta (Braunerhjelm och Lappi, 2023; 2025). Ett sådant synsätt klargör varför

traditionella modeller missar entreprenörskapets bidrag till tillväxt, men också vikten av att politiken omfattas av fler åtgärder än stöd till FoU och utbildning. Likaså är det då uppenbart att väldefinierade äganderätter krävs för att entreprenören ska kunna kräva sin rätt till åtminstone delar av de värden som byggts upp. Empirisk forskning visar också att entreprenörer är mer känsliga för ekonomiska incitament än anställda, vilket bör påverka utformningen av till exempel skatter och regleringar (Harju, m.fl., 2022; Kleven och Schultz, 2011).

En annan förutsättning som lyfts fram i litteraturen för att sprida och kommersialisera ny kunskap är förekomsten av starka ekosystem och kluster. Dessa bidrar med en mångfald av kompetenser, insatsvaror och tjänster, och är typiska inslag i de mest dynamiska innovationsmiljöerna. Närhet och samarbeten med universitet är karaktäristiskt för väl fungerande innovationssystem. För internationellt slagkraftiga innovationsmiljöer krävs följaktligen livskraftiga kunskapsmiljöer – kluster, nätverk och urbana miljöer – där företag, universitet och andra aktörer kan interagera tätt och där kunskap kan flöda snabbt. Geografisk närhet underlättar kunskapsflöden, särskilt när det gäller avancerad teknologi. Arbetskraftsrörlighet är en viktig mekanism för kunskapsspridning, då individer bär med sig kunskap och erfarenheter mellan företag och branscher (Braunerhjelm m.fl., 2020; Kaiser m.fl., 2015).

Med utgångspunkt i tidigare forskning och de bidrag som särskilt understryker betydelsen av att en ekonomi karaktäriseras av dels kunskapsuppbyggnad och kunskapsutveckling som åtminstone i delar är på internationell toppnivå, dels har fungerande spridningsmekanismer – entreprenörskap, kluster och arbetskraftsrörlighet – ställer vi oss frågan hur Sverige positionerar sig jämfört med andra länder. Vi inleder med en sammanfattande bild för att därefter gå in på de kunskapsbaserade variablerna följt av de viktigaste spridningsmekanismerna.

3. Sveriges position gentemot OECD – vad säger statistiken?

I tabell 1 sammanfattas Sveriges position vad gäller mer övergripande variabler såsom BNP per capita, arbetade timmar per sysselsatt samt BNP per arbetad timme. Den första kolumnen anger det senaste året som statistik var tillgängligt medan kolumn 2 visar Sveriges ranking i absoluta och relativa tal. Kolumn 3 presenterar hur Sverige förhåller sig gentemot OECD:s genomsnitt och kolumn 4 antal länder som ingår i jämförelsen. Därefter följer en motsvarande jämförelse för variabler kopplade till kunskapsuppbyggnad (avsnitt 4) respektive kunskapsspridning (avsnitt 5).¹

Bilden som tonar fram är relativt varierad. När det gäller övergripande standardvariabler är Sveriges position förhållandevis svag. Sverige placerar sig i den fjärde decilen bland OECD-länderna avseende BNP per capita och BNP per arbetad timme. Beträffande genomsnittligt antal arbetade timmar per sysselsatt har vi endast tre länder bakom oss. Däremot utmärker sig Sverige positivt genom höga placeringar i forskningsrelaterade variabler och olika kognitiva färdigheter i åldersgruppen 16–65 år. Samtidigt ligger vi sämre till när det gäller läsning, matematik och naturvetenskap på grundskolenivå. Det finns följaktligen förbättringspotential. Utfallet varierar även för variabler relaterade till kunskapsspridning. Sverige ligger bra till avseende innovation, patent och direktinvesteringar, medan rankingen är betydligt mer blygsam för högteknologisk export och AI.

3.1 BNP, arbetade timmar och produktivitet

I figur 1 visas OECD:s ranking av länder avseende BNP per capita 2024 medan den trendvisa utvecklingen sedan 1970 visas i figur 2 (se appendix tabell A1 för mer information rörande enskilda länders position och förändring över tid). Som framgår av figur 2 har Sverige varit inne i en fallande trend sedan 1970 då Sverige hade OECD:s fjärde högsta BNP per capita.

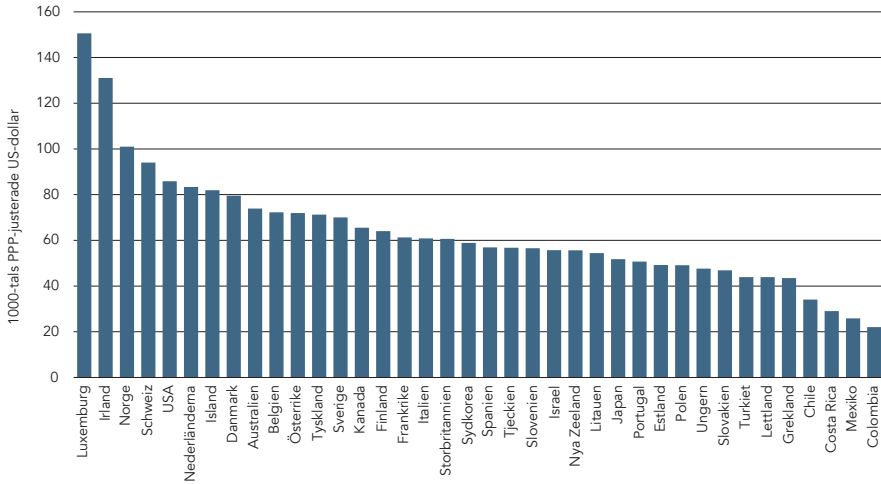
1. OECD-statistikens omfattning varierar för de olika variabler som används i analysen nedan. I de fall där statistik endast finns för en delmängd av de 38 OECD-länderna noteras detta genom att ange antalet länder i samband med den redovisade statistiken, till exempel OECD16 eller OECD26. Avsaknad av data för visst år anges direkt under tabeller eller figurer.

TABELL 1: SAMMANFATTNING: SVERIGES POSITION RELATIVT OECD

Variabel	År	Rank	Rel. genomsnittet	Antal länder
BAKGRUND	1	2	3	4
BNP per capita	2024	13 (0,34)	110	38
Arbetade timmar per sysselsatt	2024	35 (0,92)	86	38
BNP per arbetad timme	2023	12 (0,32)	122	37
Produktmarknadsregleringar	2023	1 (0,03)	112	38
Genomsnitt		(0,40)		
KUNSKAPSUPPBYGGNAD				
Utbildning				
TIMSS, årskurs 4, matematik	2023	11 (0,43)	101	28
TIMSS, årskurs 4, naturvetenskap	2023	9 (0,32)	101	28
TIMSS, årskurs 8, matematik	2023	6 (0,30)	102	20
TIMSS, årskurs 8, naturvetenskap	2023	9 (0,45)	101	20
PISA, årskurs 9, läsförståelse	2022	14 (0,38)	102	37
PISA, årskurs 9, matematik	2022	18 (0,49)	102	37
PISA, årskurs 9, naturvetenskap	2022	17 (0,46)	102	37
Andel högskoleutbildade, 25–64 år	2023	9 (0,24)	122	37
Andel STEM bland högskoleutbildade, 25–64 år	2021	6 (0,20)	113	30
Andel STEM bland nyutexaminerade kandidat/master	2022	12 (0,32)	107	37
PIAAC, 16–65 år, läsfärdigheter	2023	3 (0,10)	109	29
PIAAC, 16–65 år, räknefärdigheter	2023	3 (0,10)	108	29
PIAAC, 16–65 år, problemlösningsförmåga	2023	3 (0,10)	109	29
Genomsnitt		(0,30)		
Forskning				
Antal topp-200 universitet per invånare	2025	4 (0,11)	338	38
Offentliga FoU-utgifter som andel av GERD	2023	25 (0,68)	84	37
FoU-utgifter (GERD), andel av BNP	2023	3 (0,08)	166	37
FoU-personal per 1 000 sysselsatta	2023	6 (0,19)	127	32
FoU-stock, andel av BNP	2023	3 (0,10)	148	29
Genomsnitt		(0,23)		
KUNSKAPSSPRIDNING				
Venture capital, andel av BNP	2024	8 (0,29)	86	28
WIPO Global Innovation Index	2024	2 (0,05)	136	38
Patentansökningar hos Patent Cooperation Treaty (PCT)	2022	4 (0,11)	286	38
Export, andel av BNP	2023	16 (0,42)	100	38
Import, andel av BNP	2023	16 (0,42)	98	38
Högteknologisk export, andel av varuexporten	2023	18 (0,47)	95	38
FDI-stock, utgående, andel av BNP	2023	6 (0,16)	169	37
FDI-stock, ingående, andel av BNP	2023	10 (0,27)	113	37
Government AI-readiness Index (GAIRI)	2024	12 (0,32)	107	38
Global AI-Index (GAI)	2024	18 (0,49)	n.a.	37
Genomsnitt		(0,30)		

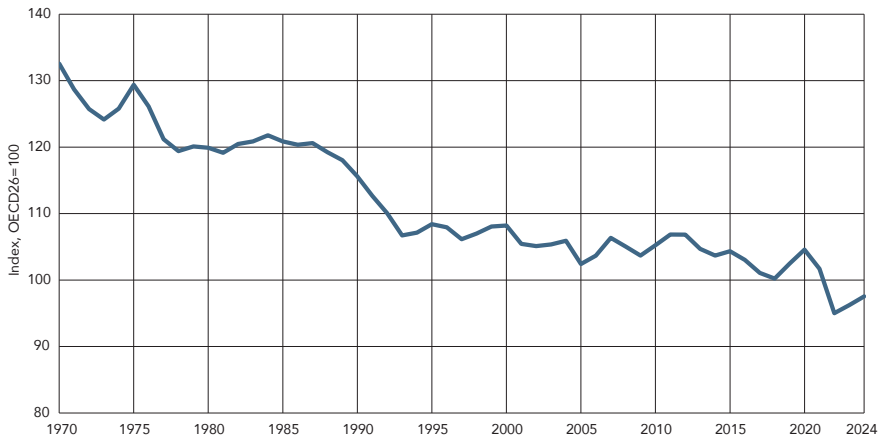
Anm.: Inom parentes anges Sveriges relativa rank som räknas ut som 1 minus antal länder med lägre rank än Sverige dividerat med totalt antal länder som ingår. Sveriges relativa rank för BNP per capita beräknas exempelvis som $1 - (25/38) \approx 0,34$. Kolumn 3 visar Sveriges position relativt det oviktade genomsnittet för OECD. Till exempel framgår att BNP per capita för Sverige 2024 låg tio procent över genomsnittet (110) och att antal arbetade timmar per sysselsatt samma år låg 14 procent under genomsnittet (86).

FIGUR 1: BNP PER CAPITA, 2024

Anm.: Figuren baseras på PPP-justerad BNP per capita, löpande priser.
Källa: OECD.

FIGUR 2: BNP PER CAPITA, SVERIGE, 1970–2024, INDEX OECD26 = 100

Anm.: Figuren baseras på PPP-justerad BNP per capita, löpande priser. OECD26 utgör ett oviktat genomsnitt av de 26 ingående länderna.
Källa: OECD.

Övergår vi till arbetade timmar per sysselsatt redovisas detta i figur 3 för 2024. Noterbart är att Sverige endast har Norge, Danmark och Tyskland bakom sig, det vill säga andra liknande välfärdsstater. Även de länder som ligger närmast före Sverige är typiska välfärdsstater med väl utvecklade sociala system och skyddsnet.²

2. För respektive lands utveckling över tid, se appendix tabell A2.

Den tidsmässiga utvecklingen innebär att efter en uppgång i Sverige mellan 2003 och 2010 sjönk antalet arbetade timmar markant fram till 2024 med en viss utplaning 2020–24 (Figur 4). Även om antalet arbetade timmar per sysselsatt sjunkit i Sverige tyder utplanningen från och med finanskrisen på att motsvarande nerdragning i arbetstid också skett för OECD som helhet (orange kurva). Sverige förstärkte sin position gentemot OECD under covid-19-pandemin, det vill säga när Sverige valde att inte stänga ner sina arbetsplatser som i många andra länder, men har därefter sjunkit tillbaka.

FIGUR 3: GENOMSNITTLIGT ANTAL ARBETADE TIMMAR PER SYSSELSATT, 2024

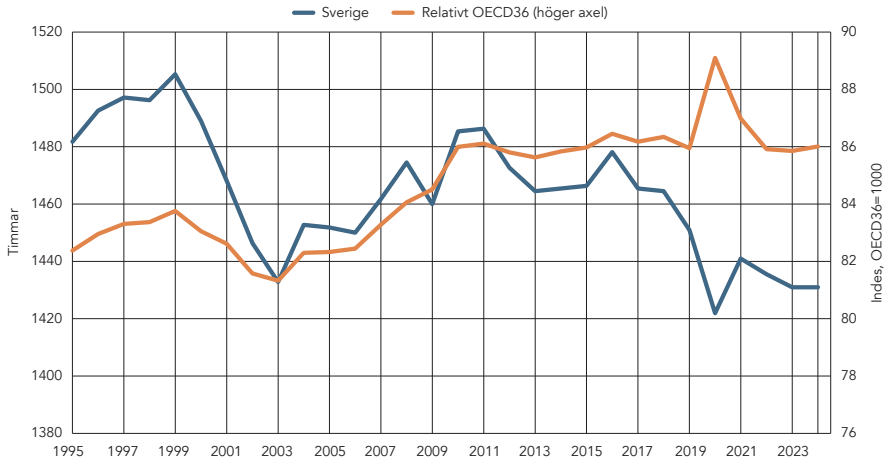

Anm.: För Colombia har 2023 års värde använts. För Turkiet har 2021 års värde använts.
Källa: OECD.

På motsvarande sätt redovisas en länderjämförelse av BNP per arbetad timme 2023 i figur 5 medan Sveriges utveckling över tid i förhållande till OECD illustreras i figur 6.³ En betydande nedgång har skett under de senaste 30 åren, cirka 15 procent. Sett i reala termer växte svensk arbetsproduktivitet med i genomsnitt 2,6 procent per år mellan 1995 och 2000, vilket var marginellt bättre än genomsnittet för OECD. Efter 2001 har dock produktiviteten i landet utvecklats betydligt sämre med en genomsnittlig årlig real tillväxttakt på 1,1 procent per år fram till och med 2023. Arbetsproduktiviteten har utvecklats särskilt svagt under 2020-talet och uppgår till endast 0,2 procent (årlig real tillväxttakt).

3. För respektive lands utveckling över tid, se appendix tabell A3.

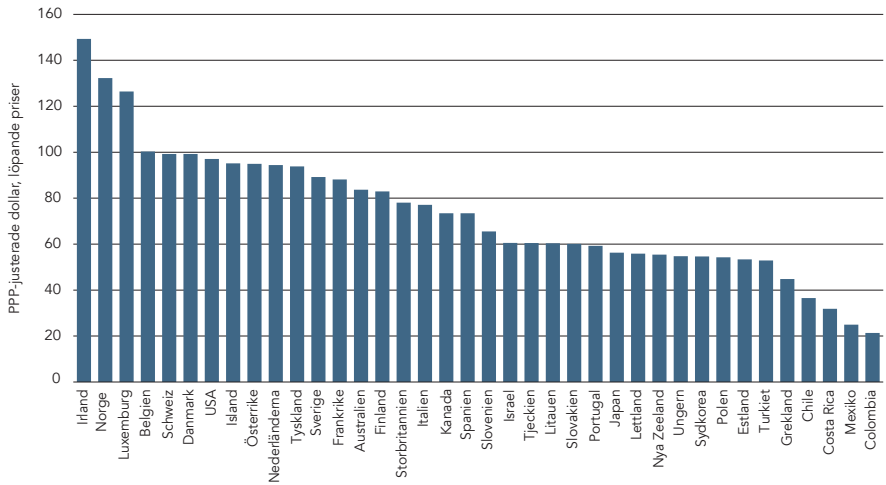
FIGUR 4: GENOMSNITTLIGT ANTAL ARBETADE TIMMAR PER SYSSELSATT, SVERIGE, 1995–2024

Anm.: För Colombia har 2023 års värde använts för 2024. För Turkiet har 2021 års värde använts för 2022, 2023 och 2024. Den orange kurvan visar Sveriges värde relativt OECD. Ett värde över 100 innebär att Sverige ligger bättre till än det ovtikade genomsnittet för OECD. En positiv/negativ lutning på kurvan innebär en förbättring/försämring relativt genomsnittet för OECD.

Källa: OECD.

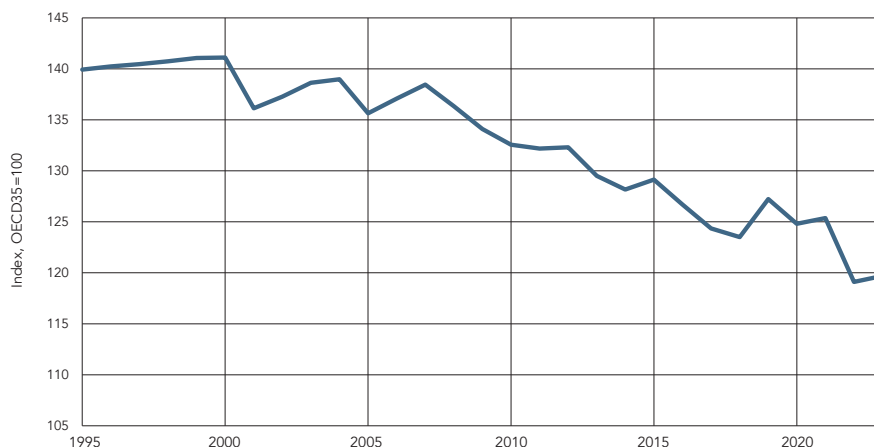
FIGUR 5: BNP PER ARBETAD TIMME, 2023

Anm.: Figuren baseras på löpande priser, PPP-justerade dollar.

Källa: OECD.

FIGUR 6: BNP PER ARBETAD TIMME I SVERIGE, 1995–2023, INDEX OECD35 = 100

Anm.: OECD35 utgör ett oviktat genomsnitt av de 35 ingående länderna. 1996 års värden har använts för 1995 för Chile och Mexiko. Figuren baseras på löpande priser, PPP-justerade dollar.

Källa: OECD.

3.2 Institutioner, normer och regelverk

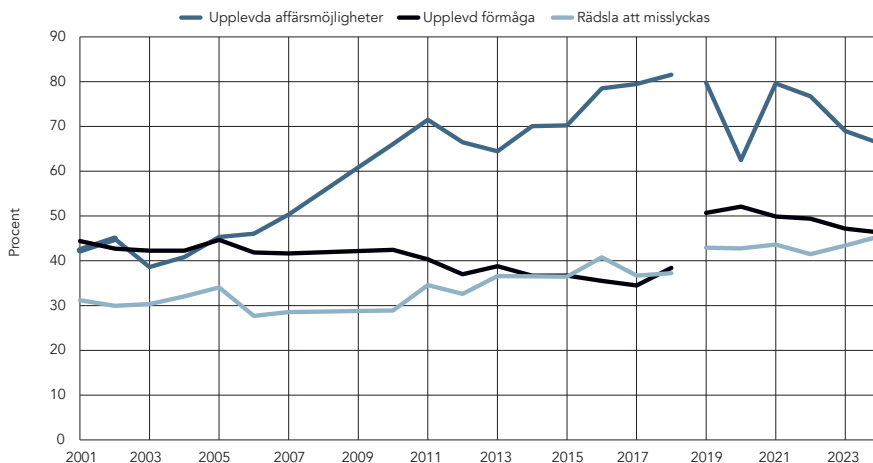
När det gäller övergripande institutioner som till exempel domstolars självständighet, äganderätter och korruption ligger Sverige väl till även om en gradvis försämring kan noteras vad avser korruption. Sverige har halkat ner till en åttonde plats 2024 från att ha tillhört den absoluta toppen 2008 i de mätningar som återkommande görs av Transparency International (Transparency Index, 2024).

I figur 7 sammanfattas hur informella institutioner – normer – såsom rädsla att misslyckas som företagare, upplevd förmåga att driva företag och identifiera affärsidéer har utvecklats i Sverige under en knapp 20-årsperiod. Som framgår har upplevd förmåga liksom rädsla att misslyckas legat konstant medan upplevda affärsmöjligheter ökat markant sedan 2005. Det bör spegla en politik som över tid stärkt det svenska företagsklimatet.⁴

Om vi övergår till regleringar har vi valt att exemplifiera med två regelsystem, produkt- och arbetsmarknadsregleringar. Enligt OECD:s sätt att mäta produktmarknadsregleringar har Sverige innehaft en toposition under de senaste mätningarna (se appendix för en beskrivning av OECD:s metod, figur A1). Notera också att en del länder på förhållandevis kort tid förändrat sina relativa rankingar. Särskilt påtaglig är förbättringen för de baltiska staterna Litauen, Estland och Lettland (Tabell 2).

4. För Sveriges position relativt andra länder, se appendix figurerna A2–A4.

FIGUR 7: ENTREPRENÖRIELLA ATTITYDER I SVERIGE, 2001–24

Anm.: Data för 2008 och 2009 har estimerats med hjälp av en linjär trend baserat på data för 2007 och 2010. Tidsariebrott 2019.

Källa: Global Entrepreneurship Monitor.

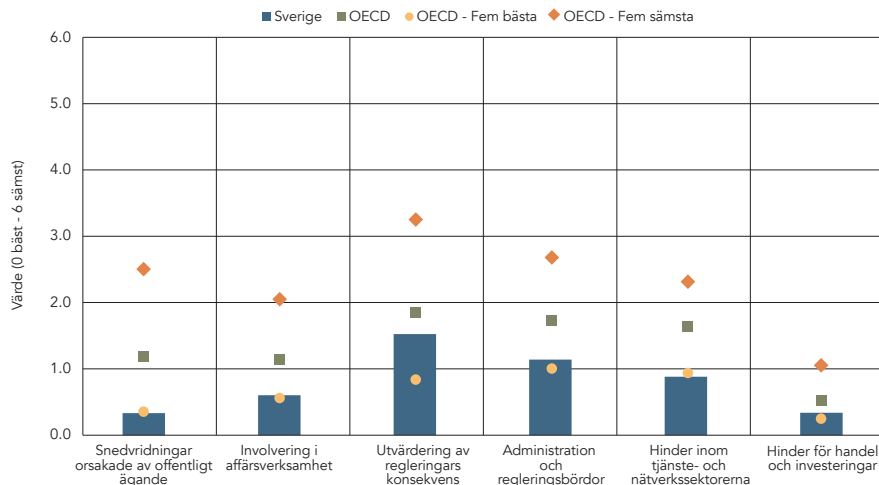
TABELL 2: PRODUKTMARKNADSREGLERINGAR, 38 OECD-LÄNDER, RANK

	2018	2023		2018	2023
Sverige	1	1	Slovakien	20	24
Irland	2	3	Sydkorea	21	22
Storbritannien	3	4	Lettland	22	14
Nederländerna	4	6	Kanada	23	27
Norge	5	8	Österrike	24	25
Litauen	6	2	USA	25	31
Danmark	7	9	Ungern	26	32
Finland	8	7	Belgien	27	26
Estland	9	5	Island	28	28
Spanien	10	13	Chile	29	20
Slovenien	11	11	Portugal	30	29
Frankrike	12	12	Japan	31	33
Polen	13	10	Mexiko	32	34
Italien	14	17	Israel	33	30
Tjeckien	15	16	Grekland	34	23
Australien	16	21	Colombia	35	35
Tyskland	17	15	Luxemburg	36	36
Nya Zeeland	18	18	Costa Rica	37	37
Schweiz	19	19	Turkiet	38	38

Källa: OECD.

Den övergripande rankingen döljer emellertid skillnader emellan länderna avseende specifika regleringsområden som kan vara av stor vikt för näringslivet. Sveriges ambition bör vara att erbjuda den bästa regulatoriska miljön för näringslivet. I figur 8 jämförs Sverige med de fem bästa respektive de fem sämsta OECD-länderna.

FIGUR 8: PRODUKTMARKNADSREGLERINGAR, 2023, SVERIGE OCH DE FEM BÄSTA OCH FEM SÄMSTA

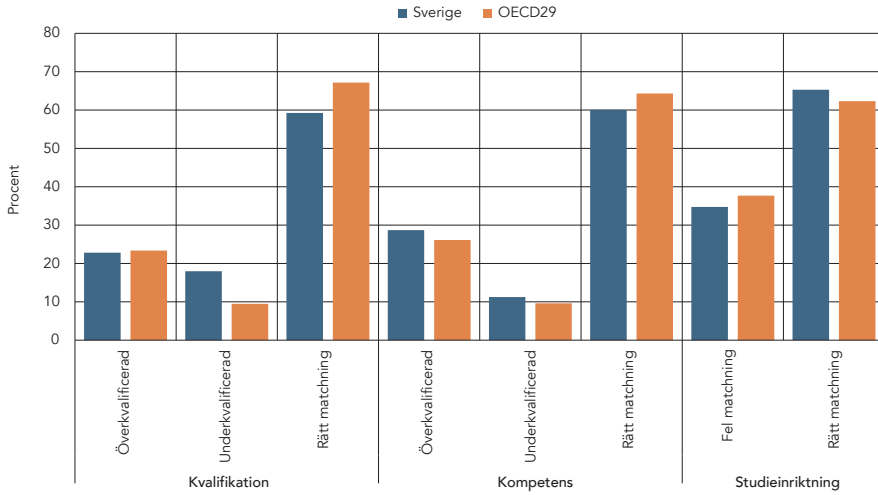
Källa: OECD.

Även om Sverige har en topposition när samtliga produktmarknadsregleringar läggs samman visas tydligt i figuren att det inte finns något försprång i förhållande till OECD:s fem bästa länder för ett urval av regleringar som ansetts särskilt viktiga för näringslivet. Tvärtom är Sveriges ranking antingen sämre eller i paritet med dessa länder med ett undantag som handlar om vissa tjänstesektorer. Notera att i kategorin "Administration och regleringsbördor" ligger Sverige betydligt sämre till än de fem bästa liksom för "Utvärdering av reglerings konsekvens".

Något som upprepade gånger påpekats är att matchningen av arbetskraftsutbudet och efterfrågan fungerar dåligt. Med andra ord, kvalifikationer, kompetenser och utbildning motsvarar inte arbetsgivarnas behov. I figur 9 visas att skillnaderna inte är dramatiska gentemot övriga OECD men att Sveriges matchning är sämre vad gäller kvalifikationer och kompetens, särskilt för den förstnämnda kategorin.⁵ Å andra sidan är utfallet bättre för kategorin "studieinriktning", det vill säga utbildning, där matchningen blir rätt i cirka två tredjedelar av rekryteringsprocesserna. Icke desto mindre får en felaktig matchning på cirka 33 procent anses vara allt för hög. Vi kopplar detta till en bristande rörlighet på svensk arbetsmarknad som försvårar att kvalifikationer, kompetens och utbildning hos arbetskraften motsvarar efterfrågan hos arbetsgivarna.

5. Kvalifikation: Matchning av kvalifikationer med jobbkrav – utbildningskvalifikationer och arbetslivserfarenhet som krävs för att få sitt nuvarande jobb. Kompetens: Subjektiva färdighetsmatchningar – huruvida respondenten känner sig överkvalificerad, välmatchad eller underkvalificerad.

FIGUR 9: MATCHNING MELLAN KVALIFIKATIONER, KOMPETENS OCH STUDIEINRIKTNING PÅ ARBETSMARKNADEN 2023

Anm.: Figuren baseras på sysselsatta i åldrarna 25–65 år som inte är egenföretagare.

Källa: OECD.

Vi övergår nu till den första av de två policypelare som vi bedömer som kritiskt viktiga för Sveriges fortsatta utveckling som en avancerad och kunskapsdriven tillväxtnation, det vill säga utbildningsystem och forskningsatsningar. Inledningsvis beskrivs hur Sverige förhåller sig till andra länder utbildningsmässigt.

4. Kunskapsuppbyggnad

4.1 Utbildning

Kunskapsnivåer i skolan mäts på grundval av två omfattande undersökningar, TIMSS (matematik och naturvetenskap) och PISA (läsförståelse, matematik och naturvetenskap). Båda återkommer med regelbundna intervaller. Den sistnämnda är mer omfattande (37 OECD-länder) och genomförs vart tredje år. Till detta kommer den så kallade PIAAC-undersökningen som mäter motsvarande färdigheter som för PISA men omfattar yrkesverksamma (16–65 år). Vi återkommer till PIAAC-mätningen längre ner.

I TIMSS-undersökningen för årskurs 4 och årskurs 8 placerar sig Sverige på elfte respektive sjätte plats i matematik.⁶ Det kan tolkas som att det sker en viss förbättring mellan dessa årskurser eller att den senaste mätningen innebär att fjärdeklassarna 2023 har en lägre kunskapsnivå än vad eleverna i åttonde klass hade när de gick i fjärde klass. För elever i årskurs åtta försämrades resultaten mellan 1995 och 2011 för att därefter successivt ha presterat bättre. Det är dock fortfarande en bit kvar till resultaten 1995.

När det gäller naturvetenskap placerar sig båda årskurserna på plats nio 2023, vilket i relativa termer innebär en försämring mellan årskurserna i och med att antalet jämförelseländer är färre för årskurs åtta.⁷ Efter en uppgång mellan 2007 och 2015 har resultaten gradvis försämrats men är fortfarande bättre än 2007 (Skolverket, 2024). För åttondeklassarna skedde en kontinuerlig försämring 1995–2011, vilken dock vände till en förbättring fram till 2015. Därefter har resultaten legat på samma nivå, vilket är en bra bit under resultaten 1995. I senaste TIMSS-undersökningen presterar svenska elever nära genomsnittet för OECD i både matematik och naturvetenskap.

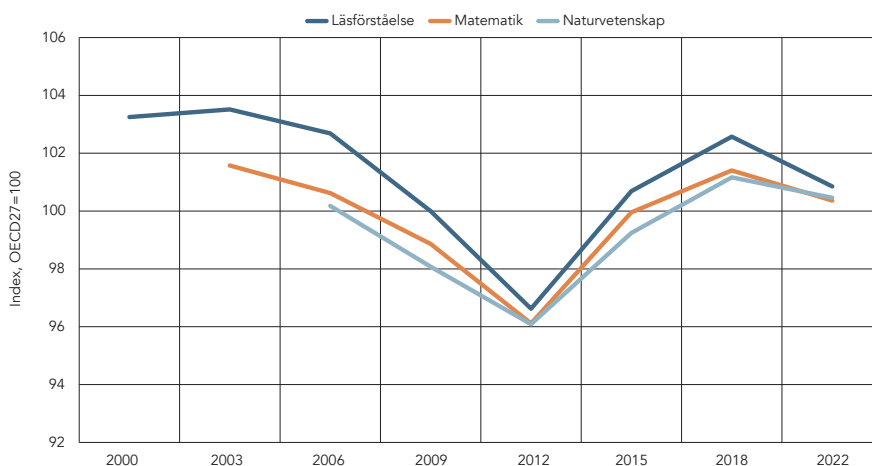
I den senast redovisade PISA-undersökningen (2022) för årskurs nio ligger Sverige något sämre till, särskilt i matematik, men fortfarande något över genomsnittet (Tabell A6). Mer oroväckande är utvecklingen över tid där Sverige efter ett brant fall 2000–12 lyckades förbättra sin position 2015 och 2018. Men därefter har utvecklingen återigen varit negativ för de svenska eleverna (Figur 10). En indikation på de relativt svaga resultaten i grundskolan är att en stor andel inte når behörighet för gymnasiet (16 procent 2025 enligt Skolverket, 2025).

---

6. Tabell A4 och A5. Övriga uppgifter rörande TIMSS är hämtade från Skolverket (2024).

7. För årskurs fyra jämförs Sverige med 28 OECD-länder, medan antalet länder för årskurs åtta är 20.

FIGUR 10: PISA-RESULTAT ÅRSKURS 9, 2000–22, INDEX OECD27 = 100

Anm.: Riksrevisionen har riktat kritik mot Sveriges mätning 2018 och resultatet det året bör därför tolkas med särskild försiktighet (Riksrevisionen, 2021). OECD27 utgör ett oviktat genomsnitt av de 27 ingående länderna. För USA och år 2006 har genomsnittet för år 2003 och 2009 använts. För Spanien och år 2018 har genomsnittet för år 2015 och 2022 använts.

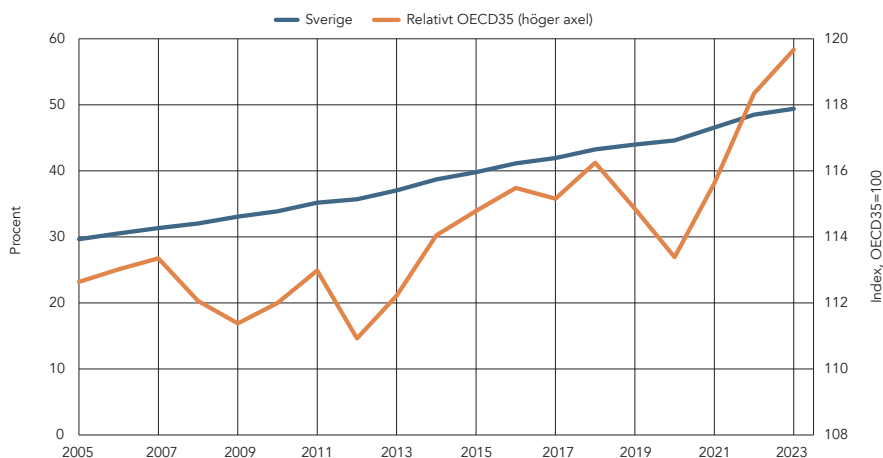
Källa: OECD.

Om vi därefter övergår till andel högskoleutbildade i åldrarna 25–64 år har Sverige gradvis flyttat fram sin position från plats 14 år 2005 till plats tio år 2023. Studerar man de tio länder som har högst andel kan noteras att stora förflyttningar i flera fall skett sedan 2005: Israel, Finland och Danmark har markant försämrat sina positioner medan till exempel Irland, Luxemburg, Storbritannien och Sydkorea stärkt sina. Rankingen säger dock ingenting om kvaliteten på högskoleutbildning utan endast förändring i andel av befolkningen som genomgått högskoleutbildning.⁸ I figur 11, som visar utvecklingen relativt OECD, framgår att andelen högskoleutbildade i Sverige vuxit snabbare än i OECD sedan 2012 bortsett från 2019 och 2020.

I figur 12 har befolkningen (25–64 år) fördelats efter den högsta utbildning de uppnått 2023, baserat på andel högskoleutbildade. Sverige intar en nionde plats, skillnaderna är relativt små bland de länder som har högst utbildning (med undantag av Kanada som toppar rankingen). Sverige har också en förhållandevis liten andel där gymnasiet är den högsta utbildningsnivån.

8. Se appendix, tabell A7

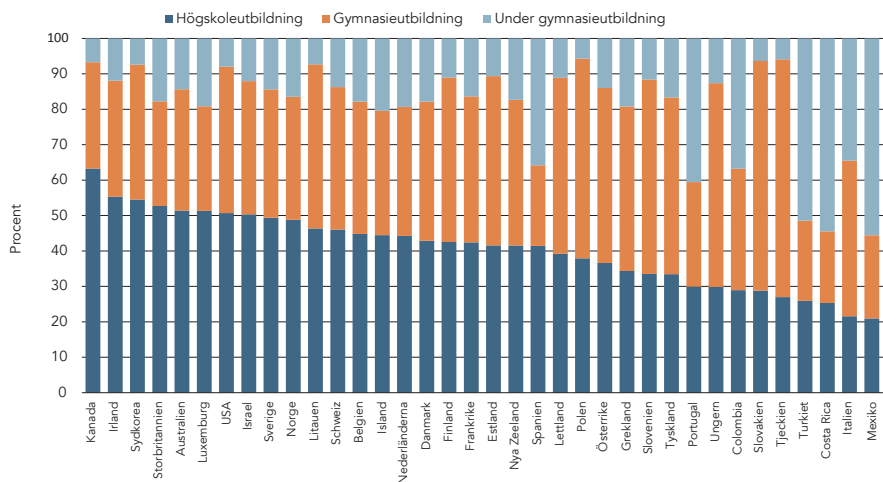
FIGUR 11: ANDEL HÖGSKOLEUTBILDADE I BEFOLKNINGEN 25–64 ÅR, SVERIGE, 2005–23

Anm.: Genomsnittet av 2005 och 2007 har använts för Israel 2006. Genomsnittet av 2019 och 2021 har använts för Turkiet 2020. Den orange kurvan visar Sveriges värde relativt OECD. Ett värde över 100 innebär att Sverige ligger bättre till än det ovtikade genomsnittet för OECD. En positiv/negativ lutning på kurvan innebär en förbättring/försämring relativt genomsnittet för OECD.

Källa: OECD.

FIGUR 12: FÖRDELNING AV BEFOLKNINGEN I ÅLDRARNA 25–64 ÅR EFTER HÖGSTA UPPNÅDDA UTBILDNING, 2023

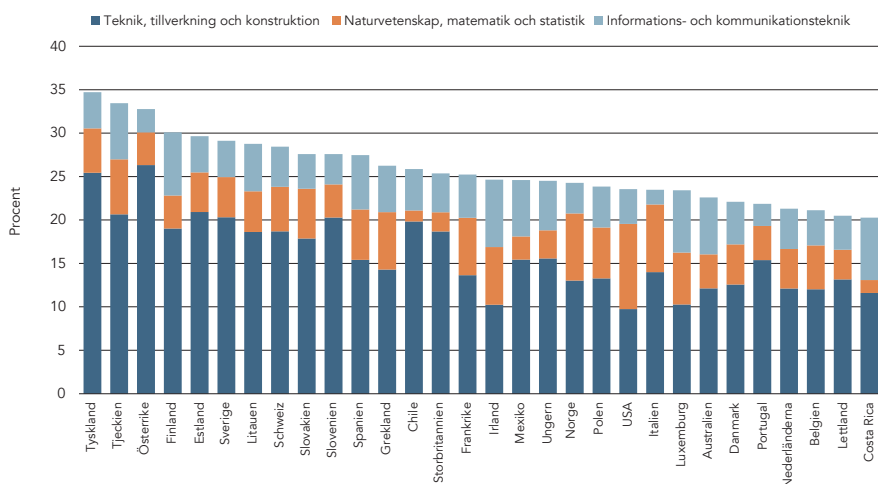
Anm.: Gymnasieutbildning inkluderar utbildning som klassas som eftergymnasial, men icke högskoleutbildning. 2022 års data har använts för Chile. Data saknas för Japan.

Källa: OECD.

Beträffande fördelningen på olika discipliner kan noteras att för hela befolkningen i arbetsför ålder (25–64 år) intar Sverige en långt framskjuten position (plats sex, figur 13) bland OECD-länderna avseende andel utbildade inom naturvetenskap, teknologi,

ingenjörer och matematik (STEM). Samtidigt kan konstateras att andelen nytexaminerade med STEM-utbildning har ökat i ett antal länder och här faller Sveriges ranking tillbaka till tolfte plats (Figur 14).⁹ I figur 15 visas hur Sveriges andel av nytexaminerade STEM-utbildade ökat över tid med en viss nedgång det senaste året som statistik finns tillgänglig för. Sverige placerar sig en bit ovanför genomsnittet i OECD och har gjort det under hela perioden, dock med en relativt kraftig nedgång mellan 2021 och 2022.

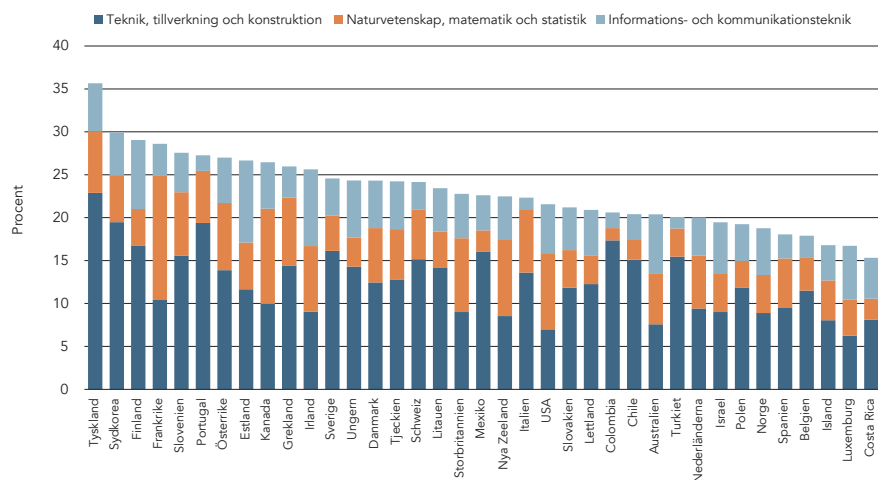
FIGUR 13: ANDEL STEM BLAND HÖGSKOLEUTBILDADE I ÅLDRARNA 25–64 ÅR, 2021

Anm.: Data för Chile och USA avser 2017.

Källa: OECD.

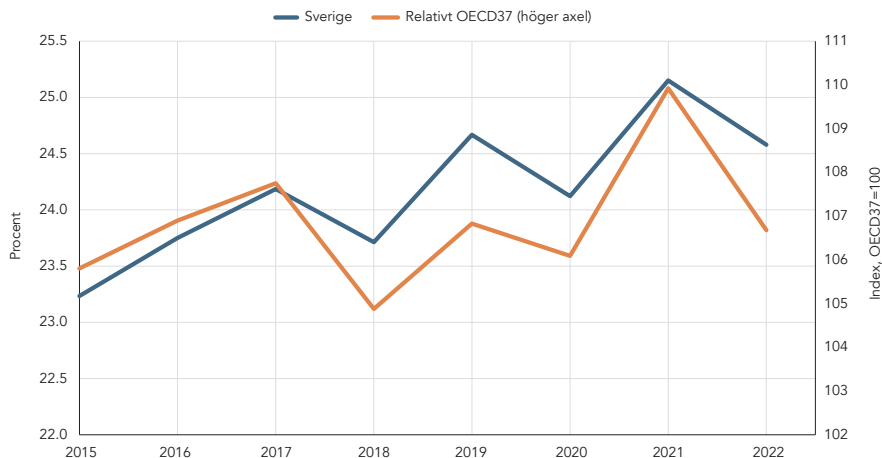
FIGUR 14: ANDEL STEM BLAND NYUTEXAMINERADE MED KANDIDAT- ELLER MASTEREXAMEN, 2022

Källa: OECD.

9. Se också tabellerna A8 och A9 i Appendix för mer information.

FIGUR 15: ANDEL STEM BLAND NYUTEXAMINERADE MED KANDIDAT- ELLER MASTEREXAMEN, SVERIGE, 2015–22

Anm.: Den orange kurvan visar Sveriges värde relativt OECD. Ett värde över 100 innebär att Sverige ligger bättre till än det oviktade genomsnittet för OECD. En positiv/negativ lutning på kurvan innebär en förbättring/försämring relativt genomsnittet för OECD.

Källa: OECD.

Vi avslutar med att återkoppla till de kompetenser och färdigheter som nämnts ovan om än något modifierade i förhållande till PISA och TIMSS. I OECD:s så kallade PIAAC-mätningar ingår läsfärdigheter, räknefärdigheter och problemlösningsförmåga för hela den arbetsföra befolkningen där samtliga utbildningsnivåer inkluderas. Här presterar Sverige betydligt bättre jämfört med mätningarna på skolnivå med en stark tredjeplats för samtliga kompetensvariabler (Tabell 3). Tolkningen är att antingen bärs dessa resultat upp av de äldre ålderskohorterna (eftersom prestationerna i närtid varit svaga enligt PISA och i viss mån TIMSS) eller så är det utbildningsinsatser från arbetsgivaren som förklarar den högre rankingen. I figur 16 visas på en betydande rankstabilitet för räknefärdigheter även om försämringar har förekommit för flera länder, till exempel Litauen, Ungern och USA. Sverige har dock stärkt sitt utfall mellan 2012 och 2023. Motsvarande mönster kan noteras för de övriga kompetensvariablerna.

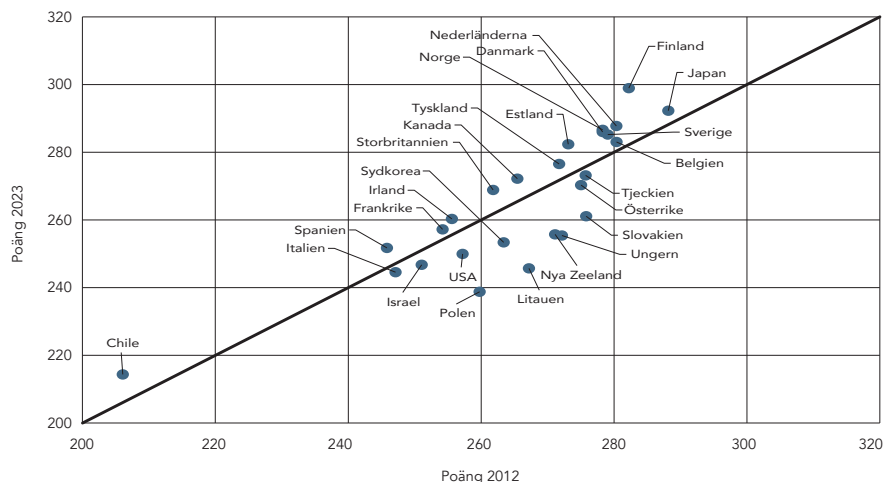
TABELL 3: PIAAC-RESULTAT 16–65 ÅR, 29 OECD-LÄNDER, 2023, RANK OCH RELATIVT GENOMSNIITTET (OECD29 = 100)

	Läsfärdigheter	Räknefärdigheter	Problemlösningsförmåga
Finland	1 (114)	1 (112)	1 (110)
Japan	2 (111)	2 (111)	2 (110)
Sverige	3 (109)	3 (108)	3 (109)
Norge	4 (108)	4 (108)	4 (108)
Nederländerna	5 (107)	5 (108)	5 (106)
Estland	6 (106)	6 (107)	7 (105)
Belgien	7 (106)	7 (106)	8 (105)
Danmark	8 (105)	8 (106)	6 (106)
England	9 (104)	12 (102)	11 (103)
Kanada	10 (104)	11 (103)	10 (103)
Schweiz	11 (102)	9 (105)	12 (103)
Tyskland	12 (102)	10 (104)	9 (104)
Irland	13 (101)	17 (99)	16 (99)
Tjeckien	14 (100)	13 (102)	14 (100)
Nya Zeeland	15 (100)	19 (97)	15 (100)
USA	16 (99)	23 (95)	18 (99)
Frankrike	17 (98)	18 (98)	17 (99)
Österrike	18 (98)	14 (102)	13 (101)
Slovakien	19 (98)	16 (99)	19 (98)
Sydkorea	20 (96)	21 (96)	23 (95)
Ungern	21 (96)	20 (97)	22 (96)
Lettland	22 (95)	15 (100)	20 (97)
Spanien	23 (95)	22 (95)	21 (96)
Italien	24 (94)	26 (93)	26 (92)
Israel	25 (94)	24 (93)	24 (94)
Litauen	26 (92)	25 (93)	27 (92)
Polen	27 (91)	27 (91)	28 (90)
Portugal	28 (90)	28 (91)	25 (93)
Chile	29 (84)	29 (81)	29 (87)

Anm.: Belgien avser den flamländska regionen.

Källa: OECD.

FIGUR 16: PIAAC – RÄKNEFÄRDIGHETER 2012 OCH 2023, GENOMSNITTLIG POÄNG

Anm.: Belgien avser den flamländska regionen. Maxpoäng är 500.

Källa: OECD.

4.2 Forskning

Vi inleder forskningsavsnittet med att redovisa hur Sveriges universitet och högskolor rankas internationellt. I tabell 4 visas att mått som antal universitet per capita placerar sig Sverige högt på topp-200-listan: en fjärdeplats efter Schweiz, Nederländerna och Danmark men före till exempel Storbritannien, Australien, Tyskland och USA. Emellertid återfinns vårt högst rankade universitet först på 49 plats (Karolinska Institutet), ungefär som Nederländerna.

Det kan tolkas som en betydande bredd föreligger men att spetsen till stora delar saknas bland universiteten.¹⁰ Detta är två kompletterande funktioner som är viktiga för en kunskapsdriven tillväxtekonomi: bredden bidrar till att leverera välutbildad arbetskraft medan spetsen är en oundgänglig del i att få fram toppforskning som också näringslivet behöver för deras mest avancerade och högteknologiska produktion. Toppuniversiteten blir därför också en magnet för den mest kvalificerade produktionen och näringslivsrelevanta forskningen. Här finns det skäl för Sverige att flytta fram sina positioner.

Samtidigt har Sverige en topposition vad gäller FoU-satsningar i förhållande till BNP. Sedan 1990 har placeringen varit bland de fyra högst rankade och i den senaste OECD-mätningen hamnar Sverige på plats tre (se appendix, tabell A10). Som framgår av figur 17 förklaras Sveriges höga ranking av näringslivets omfattande FoU-satsningar.¹¹ Jämfört med ett stort antal andra länder är universitetens FoU-utgifter förhållandevis låga.

10. Det utesluter inte att universiteten kan ha institutioner eller forskargrupper som är på absolut internationell toppnivå.

11. Notera att om FoU-personal i stället används som mått ändras rankingen en hel del (se appendix, figur A5 och tabell A12). Danmark, Finland, Nederländerna, Norge och Island hamnar då bland de tio högst rankade länderna trots att de föll utanför när FoU-utgifter användes som måttstock. Förklaringen är till viss del att färre länder ingår (till exempel är inte Israel och Sydkorea med) samt diskrepanser i de olika statistikällorna.

TABELL 4: ANTAL UNIVERSITET BLAND TOPP-200 FÖR OECD-LÄNDERNA, 2025

	Topp-200-universitet per miljoner invånare	Antal topp-200-universitet	Högsta universitetsrank	Högsta rankade universitet
Schweiz	0,677	6	11	ETH Zurich
Nederländerna	0,614	11	56	Delft University of Technology
Danmark	0,505	3	97	University of Copenhagen
Sverige	0,474	5	49	Karolinska Institute
Storbritannien	0,368	25	1	University of Oxford
Australien	0,368	10	39	University of Melbourne
Finland	0,356	2	107	University of Helsinki
Belgien	0,341	4	43	KU Leuven
Tyskland	0,236	20	20	Technical University of Munich
Kanada	0,203	8	21	University of Toronto
Nya Zeeland	0,194	1	152	University of Auckland
Irland	0,192	1	139	Trinity College Dublin
Norge	0,182	1	116	University of Oslo
USA	0,162	55	2	MIT
Sydkorea	0,116	6	62	Seoul National University
Österrike	0,110	1	110	University of Vienna
Frankrike	0,073	5	42	PSL Research University Paris
Spanien	0,063	3	149	University of Barcelona
Italien	0,051	3	146	University of Bologna
Japan	0,040	5	28	The University of Tokyo

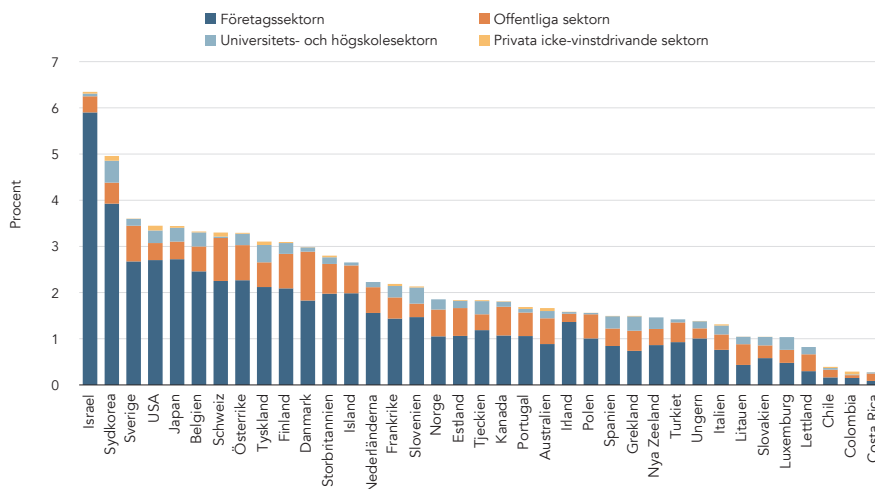
Anm.: Enbart redovisade länder återfinns på topp-200-listan.

Källa: Times Higher Education och OECD.

Än mer intressant är Sveriges gradvisa försämring gentemot OECD sedan 2000 (Figur 18). I takt med att andra länder ökat sina FoU-satsningar har det försprång som Sverige hade tidigare, och som ökade mellan 1990 och 2000, således minskat avsevärt. En motsvarande bild framträder om man i stället för löpande FoU-kostnader använder sig av FoU-personal eller FoU-stockar, det vill säga ackumulerade FoU-flöden med en avskrivningstid på tio år (Figurerna 19 och 20).¹² Korrelationerna mellan FoU-utgifter och FoU-stockar är helt förväntad.

12. Se appendix tabell A11 för länderfördelningen.

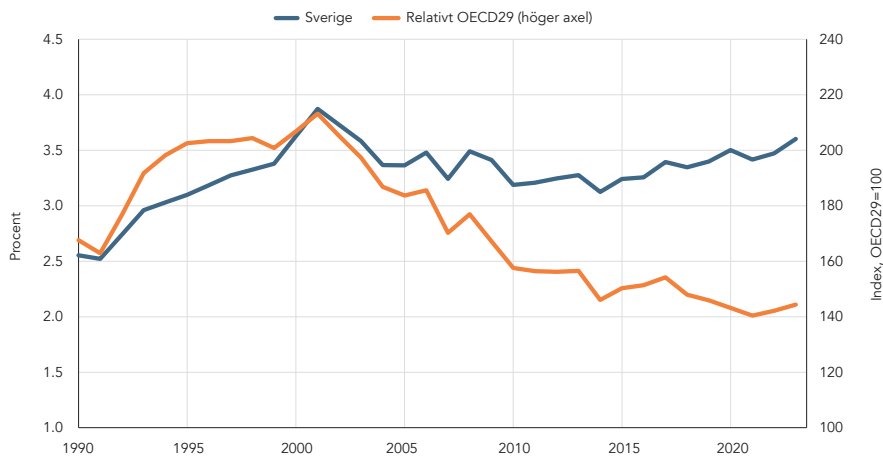
FIGUR 17: TOTALA FOU-UTGIFTER SOM ANDEL AV BNP, FÖRDELAT PÅ SEKTORER, 2023

Anm.: Data avser 2020 för Colombia, 2021 för Australien, Costa Rica, Nya Zeeland och Schweiz, 2022 för Chile och Storbritannien.

Källa: OECD.

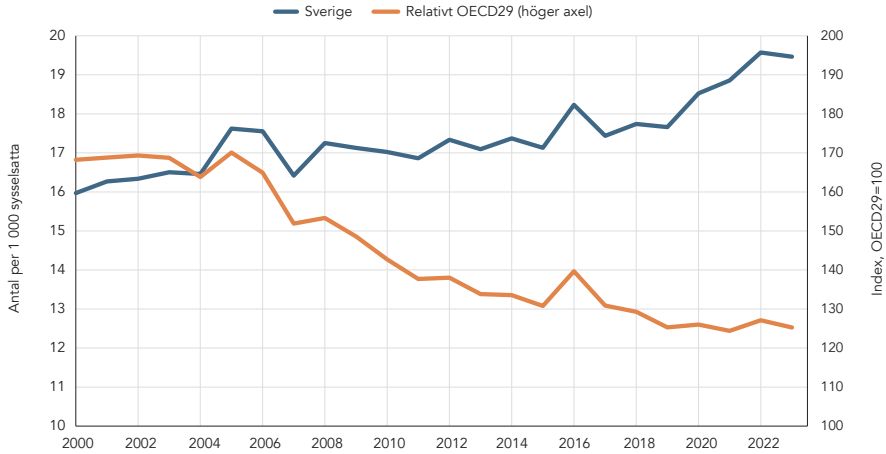
FIGUR 18: TOTALA FOU-UTGIFTER (GERD) SOM ANDEL AV BNP, SVERIGE, 1990–2023

Anm.: Upp till och med tre år där data saknats har dessa estimerats med hjälp av en linjär trend baserat på värdet året före samt värdet året efter den sista saknade observationen. För Israel, Syd Korea, Tjeckien och Ungern har 1991 års värden använts för 1990. För Australien, Nya Zeeland och Schweiz har 2021 års värden använts för 2022 och 2023. För Storbritannien har 2022 års värde använts för 2023. Den orange kurvan visar Sveriges värde relativt OECD. Ett värde över 100 innebär att Sverige ligger bättre till än det ovtvåkade genomsnittet för OECD. En positiv/negativ lutning på kurvan innebär en förbättring/försämring relativt genomsnittet för OECD.

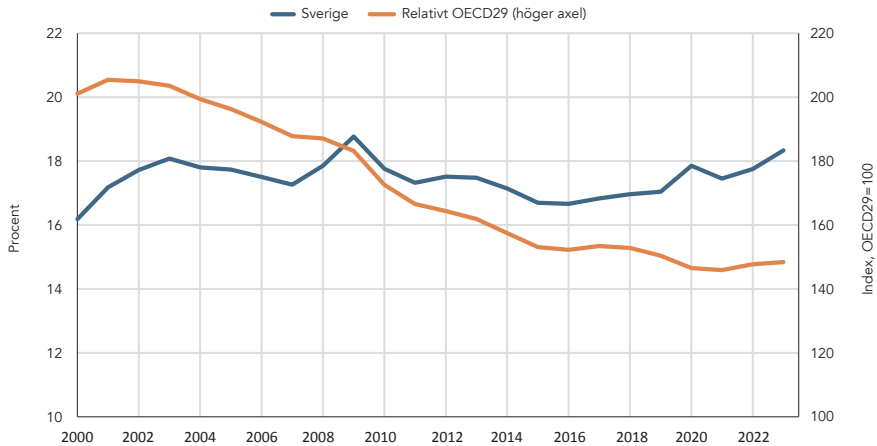
Källa: OECD.

FIGUR 19: FOU-PERSONAL PER 1 000 SYSELSATTA, SVERIGE, 2000–23

Anm.: Upp till och med tre år där data saknats har dessa estimerats med hjälp av en linjär trend baserat på värdet året före samt värdet året efter den sista saknade observationen. För Nya Zeeland och Schweiz har 2021 års värden använts för 2022 och 2023. För Kanada har 2022 års värde använts för 2023. Den orange kurvan visar Sveriges värde relativt OECD. Ett värde över 100 innebär att Sverige ligger bättre till än det oviktade genomsnittet för OECD. En positiv/negativ lutning på kurvan innebär en förbättring/försämring relativt genomsnittet för OECD.
Källa: OECD.

FIGUR 20: FOU-STOCK SOM ANDEL AV BNP, SVERIGE, 2000–23

Anm.: FoU-stockarna är beräknade som aggregerade totala FoU-utgifter (GERD) i fasta priser (PPP-justerade dollar) där respektive års FoU-utgift avskrivs på tio år. Upp till och med tre år där data saknats har dessa estimerats med hjälp av en linjär trend baserat på värdet året före samt värdet året efter den sista saknade observationen. För Australien, Nya Zeeland och Schweiz har 2021 års värden använts för 2023. För Storbritannien har 2022 års värde använts för 2023. FoU-stockarna relateras därefter till BNP (PPP-justerade dollar). Den orange kurvan visar Sveriges värde relativt OECD. Ett värde över 100 innebär att Sverige ligger bättre till än det oviktade genomsnittet för OECD. En positiv/negativ lutning på kurvan innebär en förbättring/försämring relativt genomsnittet för OECD.
Källa: Egna beräkningar baserat på data från OECD.

Sammantaget framträder en bild där Sveriges forskningssatsningar fortfarande är betydande men att tidigare försprång vad gäller forskningsvolym gradvis har minskat. Vidare att den offentliga andelen är förhållandevis begränsad samt att det finns skäl att satsa hårdare på spetsforskning i Sverige.

5. Mekanismer för kunskapsspridning

5.1 Entreprenörskap och tillgång till riskkapital

I den tidigare publicerade GEM-rapporten (Global Entrepreneurship Monitor) rapporten (Thulin m.fl., 2026) konstaterades att det svenska entreprenörskapet haft en positiv utveckling som startade kring sekelskiftet och som drevs på av en rad reformer som stärkte förutsättningarna för entreprenörskap. Samtidigt har vikten av entreprenörskap uppmärksammats i en rad länder och den positiva utvecklingen under 2000-talets första decennier speglade en global trend. Under senare år har dock flera länder erfarit ett minskat nyföretagande, särskilt i USA (Decker m.fl., 2017).

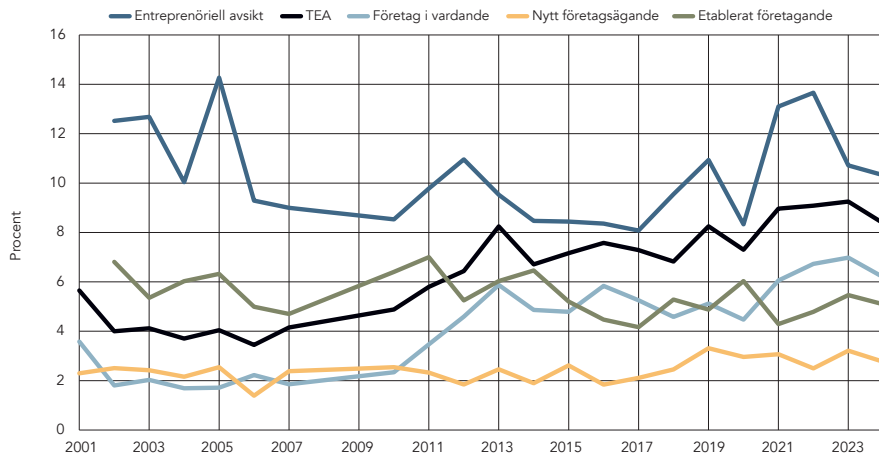
Jämfört med andra liknande länder framstår Sveriges position som relativt blygsam mätt som andel nystartade och unga företag. Dessutom är det få som har för avsikt att starta företag. Utvecklingen över tid för entreprenörskapets olika faser – från avsikt till etablerat företagsägande – visas i figur 21. I övrigt hänvisas läsaren till GEM-rapporten som detaljerat beskriver entreprenöriella aktiviteter, attityder som omgärdar entreprenörskapet samt ambitionerna hos entreprenörerna (Thulin m.fl., 2026).¹³ Sammanfattningsvis kan konstateras att entreprenörskapet utvecklats väl i Sverige, framför allt kvalitativt med ett högt antal "enhörningar" jämfört med andra länder (McKinsey, 2025), samtidigt som kvantiteten är relativt begränsad och förefaller ha stagnerat under senare tid.

En förutsättning för ett dynamiskt entreprenörskap är tillgång till finansiering i tidiga faser och kompetenta investerare. Här rankas Sverige högt (åttonde plats inom OECD) när det gäller venture capital i alla faser (Figur 22) och för de allra tidigaste faserna har utvecklingen varit trendmässigt positiv under lång tid för att vända nedåt under de senaste åren (Thulin m.fl., 2026). I figur 23 visas hur Sveriges venture capital-marknad vändes från en försämring gentemot OECD till att pendla mellan 60 och 80 procent av snittet för OECD sedan 2015, men med en tydlig ökning under 2024. Sammantaget kan en påtaglig förbättring noteras, särskilt för de tidiga investeringsfaserna, jämfört med 2000-talets början.

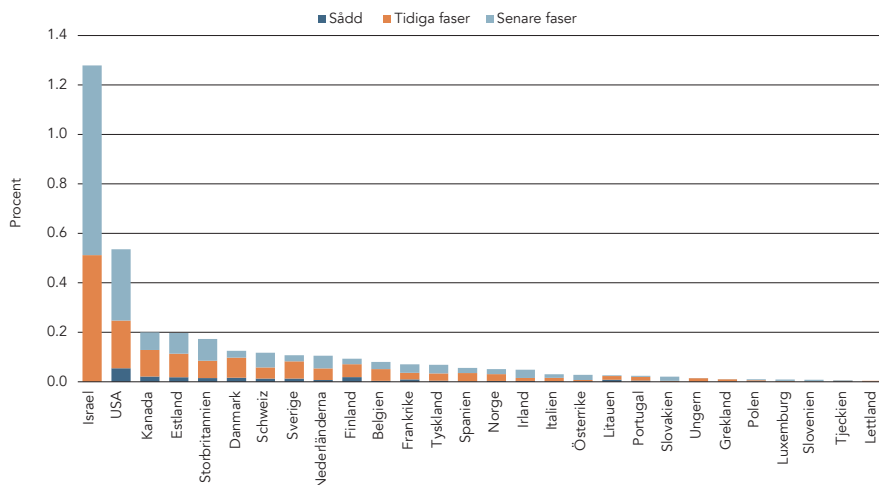
13. Se också Braunerhjelm och Henrekson (2023) för en analys av entreprenörskapets betydelse och omfattning.

FIGUR 21: ENTREPRENÖRIELLA AVSIKTER OCH AKTIVITETER I SVERIGE, 2001–24

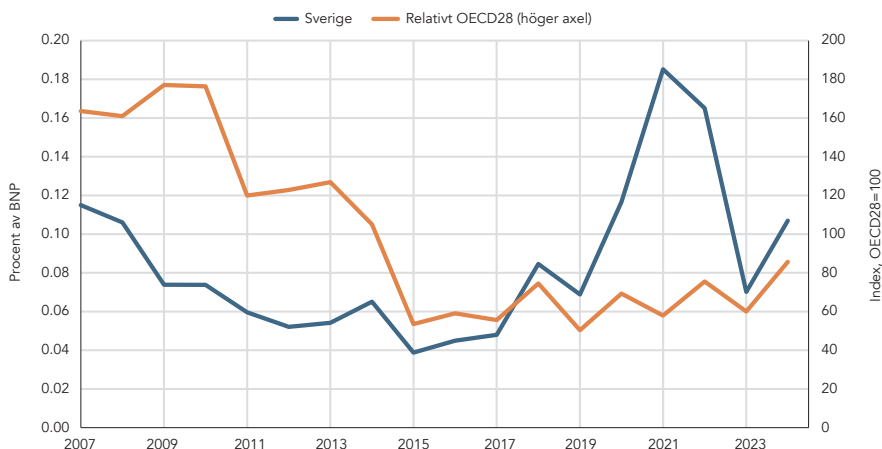
Anm.: Data för 2008 och 2009 har estimerats med hjälp av en linjär trend baserat på data för 2007 och 2010. **Entreprenöriell avsikt:** Andel i åldersgruppen 18–64 år, exklusive de som är engagerade i något stadium av entreprenöriell aktivitet (TEA, se nedan), som planerar att starta företag inom tre år. **TEA – Total entreprenöriell aktivitet i tidiga stadier:** Andel i åldersgruppen 18–64 år som antingen driver ett företag i vardande eller ett nytt företag. **Företag i vardande:** Andel i åldersgruppen 18–64 år som för närvarande är engagerade i att starta ett företag som de kommer att äga eller deläga. Företaget har ännu inte betalat ut löner eller annan ersättning till ägarna i mer än tre månader. **Nytt företagsägande:** Andel i åldersgruppen 18–64 år som för närvarande äger/delägar och leder ett nytt företag, det vill säga ett företag som har betalat löner eller andra ersättningar till ägaren under mer än tre månader men inte mer än 3,5 år. **Etablerat företagande:** Andel i åldersgruppen 18–64 år som för närvarande äger/delägar och leder ett etablerat företag, det vill säga ett företag som har betalat löner eller andra ersättningar till ägarna i mer än 3,5 år. Källa: Global Entrepreneurship Monitor.

FIGUR 22: VENTURE CAPITAL, PROCENT AV BNP, 2024

Anm.: För Israel har 2023 års värden använts. Källa: OECD.

FIGUR 23: VENTURE CAPITAL, ALLA FASER, SVERIGE, 2007–24

Anm.: För Israel har 2023 års värden använts för 2024. För Kanada 2012 har genomsnittet av året före och året efter använts. För Litauen 2008 har genomsnittet av året före och året efter använts. Den orange kurvan visar Sveriges värde relativt OECD. Ett värde över 100 innebär att Sverige ligger bättre till än det oviktade genomsnittet för OECD. En positiv/negativ lutning på kurvan innebär en förbättring/försämring relativt genomsnittet för OECD.

Källa: OECD.

5.2 Innovation och patent

Ett uppenbart mått på spridning och kommersialisering av forskning är patent och patentansökningar. Båda dessa variabler används som mått på innovation. Vi inleder dock med ett bredare mått på innovation, Global Innovation Index, som baseras på institutioner, humankapital och forskning, infrastruktur, grad av fördjupning avseende marknader och affärsmodeller, kunskap och teknologisk produktion samt kreativ output. Sverige har tillhört topp tre nationerna sedan åtminstone 2011 (Tabell 5) med en än starkare position vad gäller patentansökningar per invånare (Tabell 6). Går man tillbaka till år 2000 framtonar en bild av att patentansökningarna relativt befolkningen föll under IT-krisen 2000–02 i Sverige och gentemot OECD för att därefter återhämta sig. Mellan 2016 och 2020 tappade Sverige återigen en del som dock delvis tagits igen sedan 2020 (Figur 24). År 2022 låg Sverige på fjärde plats i OECD i termer av patentansökningar per capita.

Patent och patentansökningar är ett ofta använt mått på innovation men är också behäftat med vissa svagheter. Exempelvis är det framför allt inom industri som patent söks medan det är svårare på tjänstesidan. Likaså missas innovationer som tar sig uttryck i nya organisationsformer och affärsmodeller eller mer gradvisa förändringar. Slutligen kan nämnas att patent är ett storföretagsfenomen, det vill säga att länder med en stor andel storföretag i regel också uppvisar större patentaktiviteter (Braunerhjelm och Svensson, 2024).

TABELL 5: WIPO GLOBAL INNOVATION INDEX, 38 OECD-LÄNDER, RANK OCH RELATIVT GENOMSnittET (OECD38 = 100)

	2011	2015	2020	2024
Schweiz	1 (133)	1 (133)	1 (138)	1 (142)
Sverige	2 (131)	3 (122)	2 (130)	2 (136)
Finland	3 (120)	6 (117)	7 (119)	6 (125)
Danmark	4 (119)	9 (113)	6 (120)	9 (120)
USA	5 (118)	5 (117)	3 (126)	3 (131)
Kanada	6 (117)	14 (109)	14 (109)	12 (111)
Nederländerna	7 (117)	4 (120)	5 (122)	7 (124)
Storbritannien	8 (116)	2 (122)	4 (125)	4 (128)
Island	9 (115)	11 (111)	18 (103)	19 (102)
Tyskland	10 (114)	10 (111)	8 (118)	8 (122)
Irland	11 (113)	7 (115)	12 (111)	16 (105)
Israel	12 (112)	20 (104)	11 (112)	13 (111)
Nya Zeeland	13 (112)	13 (109)	23 (98)	22 (96)
Sydkorea	14 (112)	12 (110)	9 (117)	5 (128)
Luxemburg	15 (110)	8 (115)	15 (106)	17 (103)
Norge	16 (109)	18 (105)	17 (103)	18 (103)
Österrike	17 (106)	16 (105)	16 (104)	15 (106)
Japan	18 (105)	17 (105)	13 (110)	11 (114)
Australien	19 (104)	15 (108)	20 (101)	20 (101)
Frankrike	20 (102)	19 (105)	10 (112)	10 (117)
Estland	21 (102)	21 (103)	22 (101)	14 (110)
Belgien	22 (102)	23 (99)	19 (102)	21 (100)
Ungern	23 (100)	29 (84)	28 (87)	29 (83)
Tjeckien	24 (98)	22 (100)	21 (101)	25 (93)
Slovenien	25 (94)	25 (95)	27 (89)	27 (84)
Spanien	26 (91)	24 (96)	25 (95)	24 (94)
Portugal	27 (88)	26 (91)	26 (91)	26 (92)
Italien	28 (85)	27 (90)	24 (95)	23 (95)
Lettland	29 (83)	28 (89)	29 (86)	32 (76)
Slovakien	30 (81)	30 (84)	31 (83)	34 (72)
Chile	31 (81)	32 (80)	35 (71)	35 (69)
Litauen	32 (80)	31 (82)	32 (82)	28 (84)
Polen	33 (79)	34 (78)	30 (83)	31 (78)
Costa Rica	34 (79)	35 (75)	37 (70)	38 (60)
Grekland	35 (71)	33 (79)	33 (77)	33 (76)
Turkiet	36 (71)	37 (74)	34 (73)	30 (82)
Colombia	37 (67)	38 (71)	38 (64)	37 (61)
Mexiko	38 (63)	36 (74)	36 (70)	36 (64)

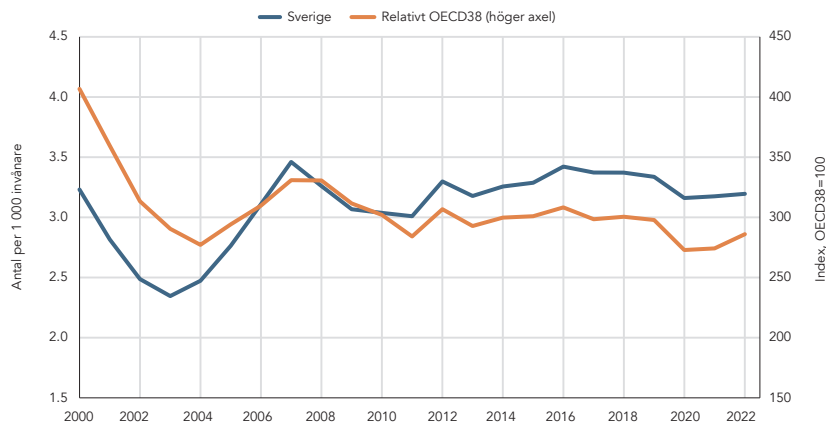
Källa: WIPO.

TABELL 6: PATENTANSÖKNINGAR HOS PATENT COOPERATION TREATY (PCT) PER INVÅNARE, 38 OECD-LÄNDER, RANK OCH RELATIVT GENOMSNIITTET (OECD38 = 100)

	2000	2005	2010	2015	2020	2022
Sverige	1 (407)	2 (294)	1 (302)	2 (301)	4 (273)	4 (286)
Finland	2 (340)	1 (297)	3 (291)	6 (217)	7 (222)	6 (210)
Israel	3 (304)	4 (292)	6 (222)	5 (246)	6 (224)	7 (197)
Schweiz	4 (261)	3 (293)	2 (299)	3 (284)	3 (306)	3 (316)
Nederländerna	5 (239)	6 (221)	9 (176)	9 (201)	9 (171)	8 (189)
Danmark	6 (217)	5 (230)	7 (205)	7 (205)	5 (231)	5 (234)
Tyskland	7 (206)	7 (219)	5 (229)	8 (203)	8 (184)	9 (183)
USA	8 (182)	9 (179)	12 (145)	11 (152)	11 (151)	11 (145)
Norge	9 (168)	11 (148)	11 (149)	13 (116)	13 (115)	13 (115)
Luxemburg	10 (161)	20 (86)	15 (111)	12 (124)	12 (149)	12 (117)
Island	11 (147)	12 (138)	18 (85)	15 (112)	19 (70)	14 (104)
Storbritannien	12 (124)	16 (106)	16 (91)	17 (89)	17 (85)	18 (83)
Österrike	13 (122)	10 (151)	10 (168)	10 (164)	10 (154)	10 (155)
Australien	14 (116)	14 (110)	19 (79)	20 (73)	21 (62)	20 (53)
Japan	15 (107)	8 (196)	4 (288)	1 (314)	2 (313)	2 (322)
Nya Zeeland	16 (101)	18 (96)	20 (78)	21 (63)	20 (62)	22 (51)
Belgien	17 (99)	17 (104)	13 (115)	16 (100)	14 (104)	15 (104)
Frankrike	18 (97)	15 (108)	14 (111)	14 (112)	15 (95)	16 (97)
Kanada	19 (92)	19 (93)	17 (86)	19 (78)	18 (75)	19 (73)
Irland	20 (72)	21 (82)	21 (75)	18 (86)	16 (93)	17 (86)
Sydkorea	21 (53)	13 (115)	8 (192)	4 (260)	1 (338)	1 (362)
Italien	22 (40)	23 (54)	23 (52)	22 (55)	22 (57)	21 (53)
Slovenien	23 (40)	22 (57)	22 (65)	23 (37)	23 (46)	23 (51)
Ungern	24 (23)	25 (21)	26 (24)	25 (26)	26 (23)	25 (26)
Spanien	25 (20)	24 (32)	24 (41)	24 (35)	24 (35)	24 (32)
Estland	26 (13)	30 (9)	25 (38)	28 (19)	25 (27)	29 (18)
Tjeckien	27 (11)	26 (14)	27 (15)	26 (23)	27 (22)	28 (21)
Slovakien	28 (9)	31 (8)	29 (9)	32 (11)	33 (11)	32 (11)
Lettland	29 (8)	27 (11)	35 (6)	29 (14)	29 (19)	26 (23)
Grekland	30 (6)	28 (10)	30 (8)	34 (9)	34 (10)	31 (11)
Portugal	31 (4)	29 (9)	28 (13)	27 (20)	28 (20)	27 (22)
Polen	32 (4)	34 (3)	32 (7)	30 (13)	32 (12)	33 (10)
Costa Rica	33 (3)	36 (2)	37 (2)	36 (4)	36 (3)	36 (3)
Litauen	34 (2)	32 (5)	34 (7)	35 (8)	31 (12)	34 (10)
Turkiet	35 (2)	33 (4)	31 (8)	31 (13)	30 (18)	30 (17)
Mexiko	36 (1)	35 (2)	36 (2)	37 (3)	38 (1)	38 (1)
Chile	37 (1)	37 (2)	33 (7)	33 (9)	35 (9)	35 (7)
Colombia	38 (0)	38 (1)	38 (1)	38 (2)	37 (2)	37 (2)

Källa: OECD.

FIGUR 24: PATENTANSÖKNINGAR HOS PATENT COOPERATION TREATY (PCT) PER 10 000 INVÅNARE, SVERIGE, 2000–22

Anm.: Den orange kurvan visar Sveriges värde relativt OECD. Ett värde över 100 innebär att Sverige ligger bättre till än det oviktade genomsnittet för OECD. En positiv/negativ lutning på kurvan innebär en förbättring/försämring relativt genomsnittet för OECD.

Källa: OECD.

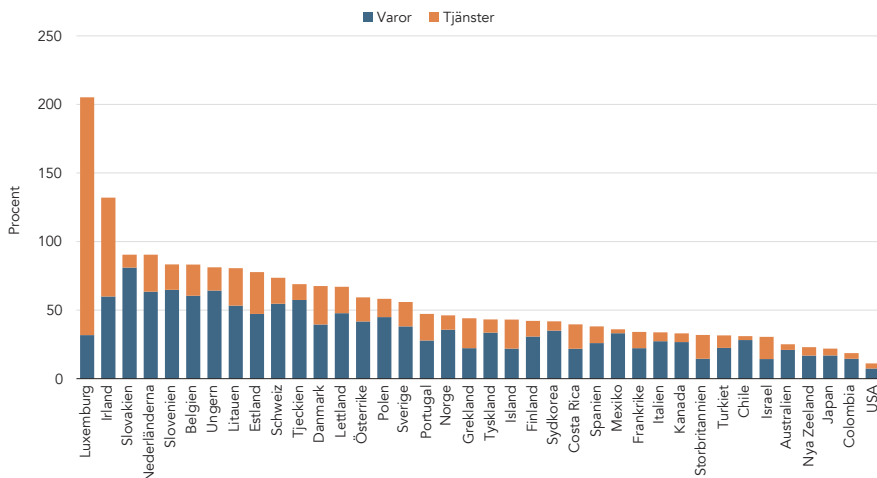
5.3 Handel och utlandsinvesteringar

Kunskap som leder till innovation kan inhämtas på flera sätt. Ett har att göra med utlands-kontakter och olika affärsrelationer, det vill säga handel och utlandsinvesteringar. Om vi inleder med handel är det väl känt att Sverige är ett handelsberoende land med såväl export- som importandelar som i förhållande till BNP överstiger 50 procent. Samtidigt finns en rad länder som är än mer handelsberoende och Sverige intar position 16 både när det gäller export- och importandelar i OECD 2023. Den positionen har varit relativt stabil sedan 20 år tillbaka (Appendix, tabell A13 och A14). I figurerna 25 och 26 redovisas handelsberoendet för OECD-länderna 2023.

Sveriges andel av OECD:s export är ungefär 1,8 procent vilket innebär plats 18 och som framgår av figur 27 har andelen trendmässigt minskat. Mer viktigt är det stora tapp som har skett för den mest avancerade produktionen, det vill säga export av högteknologiska produkter. Sveriges ranking 2023 framgår av figur 28 medan utvecklingen över tid i relation till OECD visas i figur 29. Här kan noteras en stark negativ trend sedan 2010, det vill säga efter finanskrisen 2008–09, fram till 2021. Utvecklingen får anses vara dramatisk med stora nedgångar, särskilt mellan 2010–18. Sedan 2021 har en viss återhämtning skett.¹⁴

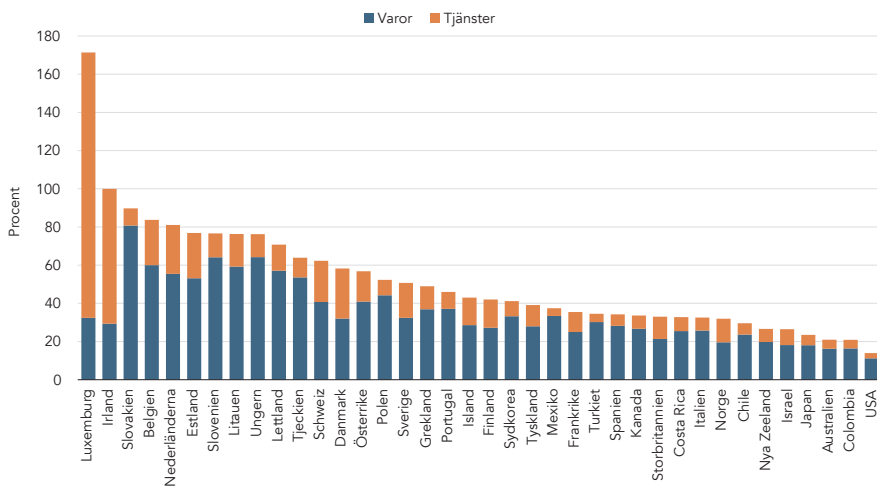
14. För en ranking av länder över tid, se appendix tabell A15.

FIGUR 25: EXPORT, PROCENT AV BNP, 2023

Källa: UNCTAD.

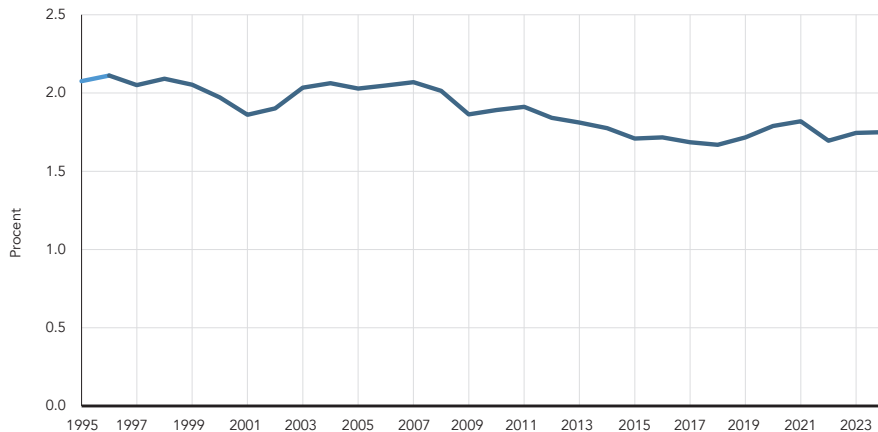
FIGUR 26: IMPORT, PROCENT AV BNP, 2023

Anm.: För Nederländerna har 2006 års värde använts för 2005.

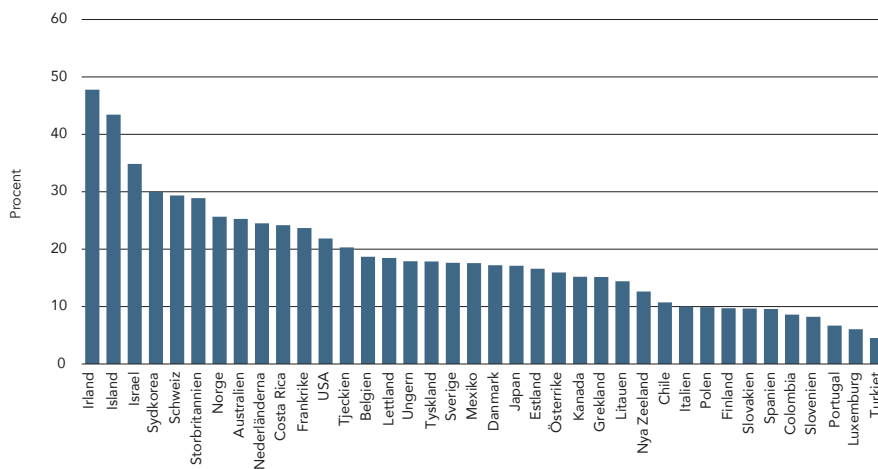
Källa: UNCTAD.

FIGUR 27: SVERIGES ANDEL AV OECD:S TOTALA EXPORT, 1995–2024

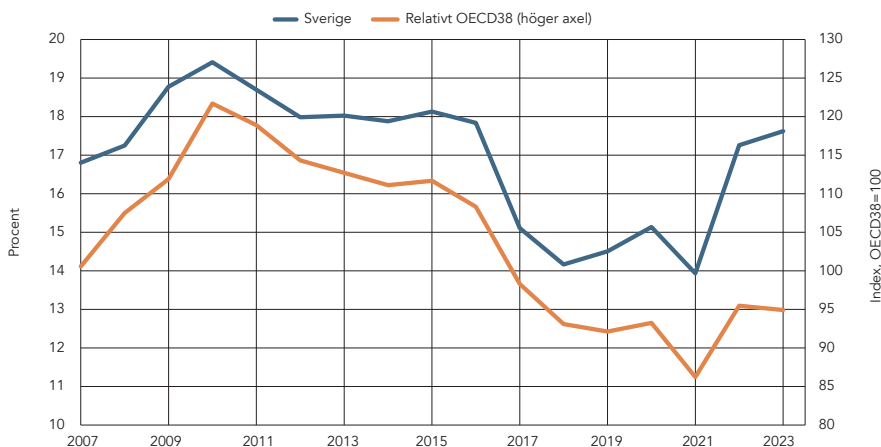
Källa: OECD.

FIGUR 28: HÖGTEKNOLOGISK EXPORT, ANDEL AV VARUEXPORTEM, 2023

Källa: Världsbanken.

FIGUR 29: HÖGTEKNOLOGISK EXPORT, ANDEL AV VARUEXPORTEM, SVERIGE RELATIVT OECD.

Anm. Ett värde över 100 innebär att Sverige ligger bättre till än det oviktade genomsnittet för OECD. En positiv/negativ lutning på kurvan innebär en förbättring/försämring relativt genomsnittet för OECD. Källa: Världsbanken.

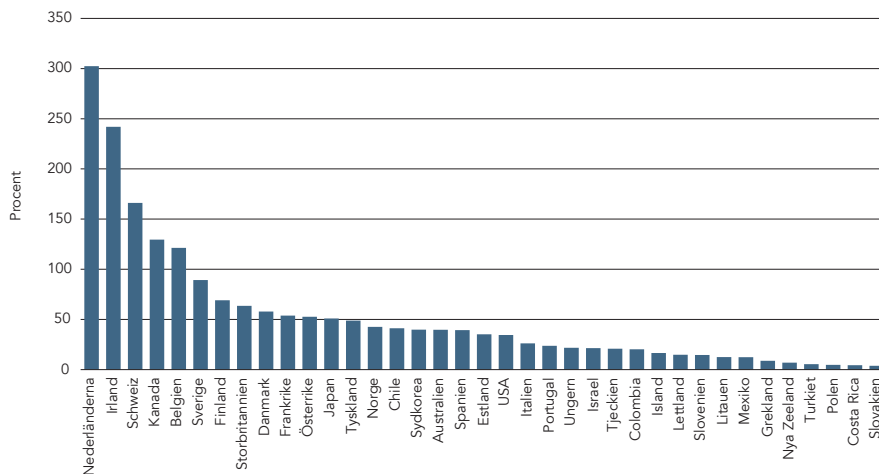
Exakt vad den negativa utvecklingen sedan 2010 beror på kräver en mer djuplodande analys. En möjlig delförklaring skulle kunna vara att utlandsinvesteringarna ökat, det vill säga att näringslivet har gjort bedömningen att förutsättningarna för högteknologisk produktion är bättre i andra länder eller att närheten till marknaden kräver fysisk närvaro. En allt större del av högteknologisk export utgörs dessutom av tjänster. Det är dock uppenbart att utvecklingen hotar förutsättningar för en kunskapsdriven tillväxt eftersom det indikerar försvagad konkurrens på de internationella marknaderna. Detta kan i sin tur generera en rad följd effekter som påverkar den inhemska produktionen av avancerade varor och tjänster.

Svenskt näringsliv har sedan lång tid förvärvat utländska bolag och också investerat i fabriksanläggningar utomlands. Som andel av BNP tillhör Sverige de sex till sju mest aktiva länderna vad gäller utlandsinvesteringar (mätt som stocken av investeringarna) som framgår av figur 30. Även när det gäller utländska företags direktinvesteringar placerar sig Sverige relativt högt sedan 2000 med plats tio 2023 (Figur 31).

För svenska företagsinvesteringar utomlands har trenden varit positiv sedan 1995 med en viss stagnation 2010–17. Samtidigt har utvecklingen i förhållande till OECD varit negativ med undantag av 2021–23, det vill säga Sveriges utlandsinvesteringar har minskat i relativa termer (Figur 32). Ett motsvarande mönster framtonar för utländska företagsinvesteringar i Sverige. Sveriges betydelse som investeringsland förefaller ha försvagats sedan finanskrisen 2009 och låg på en nivå motsvarande OECD-snittet mellan 2014 och 2021 för att därefter ökat något de senaste åren (Figur 33).¹⁵

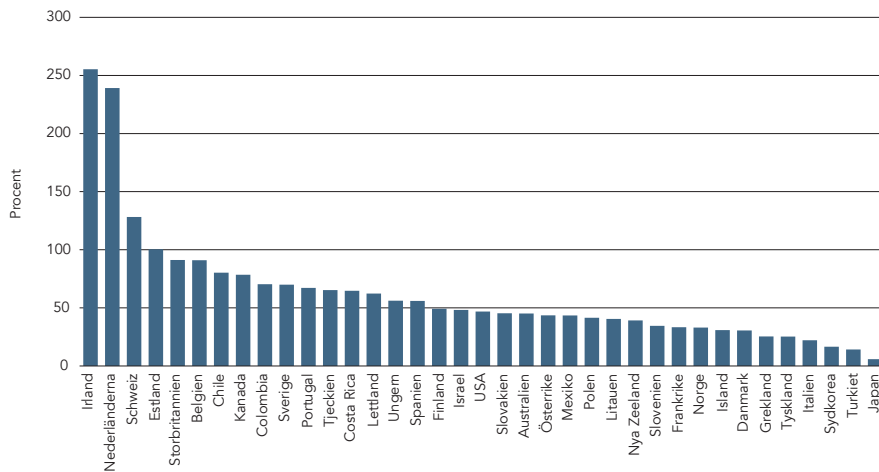
15. Se även tabellerna A16 och A17 i appendix.

FIGUR 30: FDI-STOCK, UTGÅENDE, PROCENT AV BNP, 2023

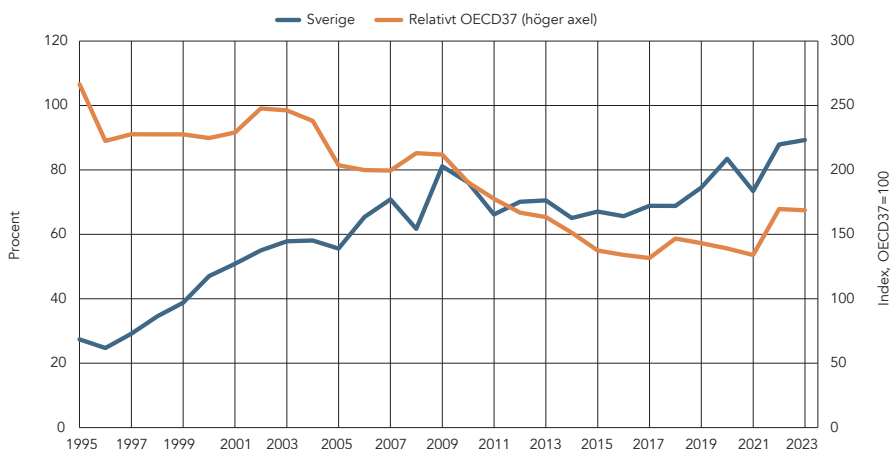
Källa: UNCTAD.

FIGUR 31: FDI-STOCK, INGÅENDE, PROCENT AV BNP, 2023

Källa: UNCTAD.

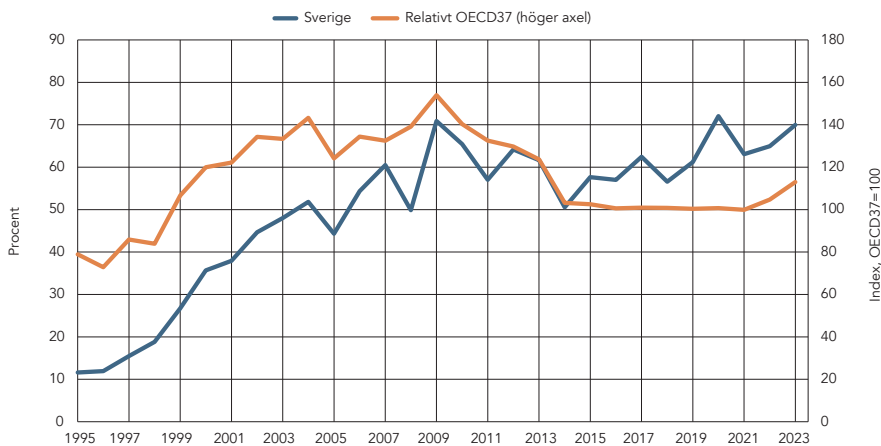
FIGUR 32: FDI-STOCK, UTGÅENDE, SVERIGE, 1995–2023

Anm.: Den orange kurvan visar Sveriges värde relativt OECD. Ett värde över 100 innebär att Sverige ligger bättre till än det ovtkade genomsnittet för OECD. En positiv/negativ lutning på kurvan innebär en förbättring/försämring relativt genomsnittet för OECD.

Källa: UNCTAD.

FIGUR 33: FDI-STOCK, INGÅENDE, SVERIGE, 1995–2023

Anm.: Den orange kurvan visar Sveriges värde relativt OECD. Ett värde över 100 innebär att Sverige ligger bättre till än det ovtkade genomsnittet för OECD. En positiv/negativ lutning på kurvan innebär en förbättring/försämring relativt genomsnittet för OECD.

Källa: UNCTAD.

En rad olika faktorer styr utlandsinvesteringarnas lokalisering och omfattning (Heyman och Sjöholm, 2025). Marknadens storlek, transportkostnader, tillgång till kompetens, underleverantörer och ledande forskning är några av dessa. På senare tid har också geopolitiska faktorer påverkat investeringarnas lokalisering vilket har gjort analysen mer komplex. Dit hör exportförbud, olika sanktionsmöjligheter och definition av strategiska

sektorer och industrier. På lite längre sikt kan dock marknadens storlek, kompetenstillgång och transportkostnader förväntas styra utlandsinvesteringarnas lokalisering.

TABELL 7: ANTAL TOPP-100 KLUSTER I VÄRLDEN, 38 OECD-LÄNDER, INOM PARENTES ANGES HÖGSTA RANKADE KLUSTER BLAND TOPP-100 KLUSTER

	2017	2020	2024
USA	31 (3)	25 (5)	20 (6)
Tyskland	14 (12)	10 (19)	8 (22)
Frankrike	7 (10)	5 (10)	3 (12)
Japan	7 (1)	5 (1)	3 (1)
Sydkorea	5 (4)	3 (3)	4 (4)
Kanada	4 (47)	4 (39)	3 (54)
Nederländerna	4 (18)	2 (18)	2 (26)
Belgien	3 (18)	2 (34)	1 (53)
Schweiz	3 (31)	3 (49)	2 (50)
Storbritannien	3 (21)	4 (15)	3 (21)
Sverige	3 (24)	3 (33)	2 (40)
Australien	2 (44)	3 (35)	3 (44)
Israel	2 (22)	1 (24)	1 (30)
Spanien	2 (52)	2 (45)	2 (48)
Danmark	1 (39)	1 (54)	1 (57)
Finland	1 (34)	1 (68)	1 (71)
Italien	1 (58)	2 (48)	2 (52)
Österrike	1 (71)	1 (70)	1 (74)
Chile	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Colombia	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Costa Rica	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Estland	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Grekland	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Irland	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Island	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Lettland	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Litauen	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Luxemburg	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Mexiko	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Norge	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Nya Zeeland	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Polen	0 (0)	1 (99)	1 (90)
Portugal	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Slovakien	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Slovenien	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Tjeckien	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Turkiet	0 (0)	2 (51)	2 (59)
Ungern	0 (0)	0 (0)	0 (0)

Anm.: Då ett kluster sträcker sig över flera länder har varje land tillräknats klustret.

Källa: WIPO.

Miljöer som ofta anses särskilt attraktiva brukar benämnas kluster eller innovativa ekosystem. De binder samman universitet, offentliga aktörer, entreprenörer och företag av olika storlekar och branscher och bidrar därmed till teknologisk utveckling och innovation. En fysisk närvaro anses ofta nödvändig för att kunna tillgodogöra sig de senaste teknologiska landvinningarna, vilket stimulerar investeringar. Eftersom den absoluta omfattningen på dessa kluster i regel är avgörande väljer vi att redovisa var de högst rankade klustren är lokaliserade i tabell 7. Används i stället relativa mått, till exempel per capita, hamnar Sverige högt i rankingen.¹⁶

Sverige bedöms ha två kluster bland världens mest framstående 2024, vilket får anses vara någorlunda starkt samtidigt som det finns ett stort antal konkurrerande kluster. Vårt högst rankade kluster 2024 hamnar enligt WIPO på plats 40, en kraftig försämring jämfört med 2017 då det högst rankade klustret låg på plats 24.

Övergripande kan noteras att Sverige har tappat marknadsandelar för export av särskilt högteknologiska produkter samtidigt som det finns tendenser till att Sverige betraktas som ett mindre attraktivt investeringsland i jämförelse med ett OECD-snitt. Oaktat detta har Sverige ett par attraktiva kluster, även om konkurrensen är hård. Det tyder på att insatser för att behålla och stärka våra mest framgångsrika kluster är centralt viktigt. Liksom att försäkra näringslivet om kompetenstillförsel och internationellt högkvalitativ forskning som kan omsättas i högteknologiska produkter och förstärkt konkurrenskraft.

---

16. Se appendix, tabell A18 för ländernas relativa ranking.

6. Artificiell intelligens

Den teknologi som benämns artificiell intelligens (AI), särskilt generativ AI där en programvara självständigt kan utvecklas och uppskatta vilka åtgärder som förväntas vidtas, anses vara strategiskt viktig. Den ligger bakom de stora amerikanska techföretagens globala framgångar och marknadsdominans. Anthropic, Hugging Face och Open AI är exempel på unga företag som snabbt etablerat strategiskt viktiga marknadspositioner. Sverige har uppmärksammats för några snabbväxande nya företag (till exempel Loveable och Sana) och förefaller ha ett gott utgångsläge (Atomico, 2025).

AI-kompetens bottnar i STEM-disciplinerna men omfattar ett betydligt bredare fält där till exempel beteendevetenskap också är framträdande. De framtida tillämpningsområdena anses spänna över de flesta branscher, företag och även offentlig sektor. Potentialen för AI-tekniken är följaktligen enorm och många länder satsar för att stärka sina positioner och inte bli beroende av främst amerikanska företag även om andra länder också rönt framgångar (till exempel Deeptech i Kina och Mistral i Frankrike).

Statistik avseende grad av AI-mognad eller beredskap och förmåga att ta till sig och utveckla AI är relativt ny. Gemensamt för de flesta rankingar är att USA intar en topposition. Beträffande Sverige konstateras i en nyligen genomförd ranking av OECD-länderna att vår position fallit från rank fem 2020 till rank tolv 2024 (Tabell 8). Bland klättrarna märks Sydkorea, Frankrike och Kanada som alla tre haft en politik inriktad på att främja inhemsk AI-utveckling och tillämpning. Generellt har ganska betydande rörelser skett bland de topp 20 rankade länderna fram till 2024.

Även den svenska AI-kommissionen (2025) visade att Sverige hade fallit tillbaka från plats 17 2023 till plats 25 år 2024 (av totalt 83 länder) enligt Tortoise Medias "Global AI Index". I indexet, vars syfte är att bedöma länders kapacitet att nyttja AI, ingår kategorierna talang, infrastruktur, operativ miljö, forskning, utveckling, politisk styrning och kommersialisering. Om jämförelsen begränsas till OECD-länderna (37 länder) hamnar Sverige på plats 18 (Tabell 9).¹⁷ Vi ligger högt vad gäller kategorierna operativ miljö (fyra) och kommersialisering (elva) medan Sverige hamnar på plats 31 bland de 37 OECD-länderna (och plats 57 när alla 83 länderna som ingår i rankingen inkluderas) i kategorin politisk styrning. Likaså intar Sverige en relativt blygsam plats 14 i kategorin forskning.

Det leder oss fram till slutsatsen att företagsklimatet för AI bedöms vara tämligen väl fungerande medan det politiska intresset varit svalt liksom åtgärder för att bygga upp en internationellt konkurrenskraftig AI-miljö.

---

17. Enligt samma ranking hamnar vi först på plats tio 2024 bland EU-länderna med såväl Finland som Danmark före oss i listan.

TABELL 8: GOVERNMENT AI-READINESS INDEX (GAIRI), 38 OECD-LÄNDER, RANK OCH RELATIVT GENOMSnittET (OECD38 = 100)

	2020	2021	2022	2023	2024
USA	1 (129)	1 (129)	1 (127)	1 (125)	1 (124)
Storbritannien	2 (123)	2 (119)	2 (116)	2 (116)	4 (112)
Finland	3 (120)	3 (116)	3 (115)	3 (114)	8 (109)
Tyskland	4 (120)	7 (113)	13 (107)	7 (111)	7 (109)
Sverige	5 (119)	5 (114)	12 (108)	13 (107)	12 (107)
Sydkorea	6 (118)	9 (112)	5 (113)	6 (112)	2 (114)
Danmark	7 (114)	8 (112)	10 (110)	10 (109)	13 (106)
Nederländerna	8 (114)	4 (115)	9 (111)	9 (110)	6 (110)
Norge	9 (113)	12 (111)	11 (108)	12 (107)	10 (108)
Frankrike	10 (112)	10 (112)	6 (112)	5 (112)	3 (113)
Australien	11 (111)	13 (110)	7 (111)	11 (109)	9 (109)
Japan	12 (111)	11 (111)	8 (111)	8 (111)	11 (108)
Kanada	13 (111)	6 (113)	4 (114)	4 (114)	5 (111)
Luxemburg	14 (110)	14 (107)	22 (100)	18 (102)	21 (100)
Estland	15 (106)	17 (101)	16 (104)	15 (104)	18 (103)
Schweiz	16 (105)	18 (100)	19 (101)	19 (101)	24 (99)
Israel	17 (104)	16 (102)	17 (104)	24 (96)	14 (106)
Irland	18 (103)	15 (106)	15 (104)	16 (103)	15 (104)
Österrike	19 (103)	20 (99)	14 (106)	14 (107)	16 (103)
Nya Zeeland	20 (103)	19 (99)	24 (100)	34 (89)	29 (91)
Spanien	21 (103)	21 (99)	23 (100)	22 (99)	25 (98)
Italien	22 (99)	22 (98)	20 (101)	21 (100)	19 (101)
Litauen	23 (98)	25 (95)	28 (92)	26 (93)	26 (96)
Portugal	24 (97)	27 (94)	21 (101)	20 (101)	20 (101)
Belgien	25 (96)	23 (97)	18 (103)	23 (99)	17 (103)
Polen	26 (94)	28 (91)	26 (92)	27 (93)	27 (96)
Tjeckien	27 (93)	24 (96)	25 (99)	25 (96)	22 (100)
Slovakien	28 (88)	30 (90)	37 (76)	30 (90)	30 (90)
Island	29 (87)	34 (85)	31 (88)	17 (103)	23 (99)
Lettland	30 (87)	29 (91)	32 (88)	33 (89)	33 (88)
Slovenien	31 (85)	26 (95)	29 (91)	28 (92)	28 (94)
Ungern	32 (84)	32 (87)	30 (91)	31 (89)	31 (90)
Chile	33 (80)	31 (88)	27 (92)	29 (91)	32 (90)
Colombia	34 (78)	33 (86)	33 (88)	36 (85)	35 (84)
Mexiko	35 (75)	37 (77)	36 (76)	37 (74)	38 (76)
Grekland	36 (73)	35 (82)	35 (86)	35 (85)	36 (82)
Turkiet	37 (70)	36 (81)	34 (87)	32 (89)	34 (86)
Costa Rica	38 (64)	38 (67)	38 (66)	38 (72)	37 (81)

Källa: Oxford Insights.

TABELL 9: GLOBAL AI INDEX OCH DESS KOMPONENTER, 37 OECD-LÄNDER, RANK, 2024

	GAI	Talang	Infrastruktur	Operativ miljö	Forskning	Utveckling	Politisk styrning	Kommer-sialisering
USA	1 (1)	1 (1)	1 (1)	2 (2)	1 (1)	1 (1)	1 (2)	1 (1)
Storbritannien	2 (4)	3 (4)	11 (17)	3 (4)	2 (4)	11 (16)	5 (7)	3 (5)
Frankrike	3 (5)	7 (10)	10 (14)	15 (19)	4 (6)	3 (4)	7 (9)	5 (8)
Sydkorea	4 (6)	10 (13)	3 (6)	22 (35)	9 (13)	2 (3)	3 (4)	7 (12)
Tyskland	5 (7)	2 (3)	9 (13)	7 (8)	6 (8)	8 (11)	6 (8)	6 (9)
Kanada	6 (8)	6 (8)	12 (18)	13 (16)	7 (9)	7 (10)	2 (3)	4 (6)
Israel	7 (9)	5 (7)	19 (26)	36 (65)	5 (7)	4 (6)	18 (32)	2 (3)
Japan	8 (11)	19 (23)	2 (5)	31 (53)	15 (20)	10 (14)	8 (12)	8 (14)
Schweiz	9 (12)	4 (5)	7 (11)	34 (58)	3 (5)	13 (19)	32 (64)	13 (20)
Nederländerna	10 (13)	8 (11)	4 (7)	19 (29)	10 (15)	12 (17)	13 (19)	16 (23)
Finland	11 (15)	11 (14)	8 (12)	8 (9)	13 (18)	9 (12)	17 (25)	9 (15)
Australien	12 (17)	14 (17)	27 (39)	10 (13)	8 (11)	5 (7)	24 (42)	14 (21)
Spanien	13 (18)	15 (18)	13 (19)	14 (17)	20 (26)	14 (21)	4 (6)	23 (32)
Luxemburg	14 (19)	9 (12)	6 (10)	18 (23)	11 (16)	16 (24)	19 (33)	19 (26)
Danmark	15 (22)	13 (16)	18 (25)	12 (15)	17 (22)	18 (28)	12 (18)	18 (25)
Irland	16 (23)	21 (25)	14 (20)	17 (22)	22 (29)	6 (8)	22 (38)	12 (19)
Italien	17 (24)	16 (19)	20 (27)	1 (1)	16 (21)	29 (45)	9 (13)	28 (43)
Sverige	18 (25)	12 (15)	15 (21)	4 (5)	14 (19)	19 (30)	31 (57)	11 (18)
Norge	19 (26)	20 (24)	16 (22)	6 (7)	18 (23)	28 (42)	15 (22)	15 (22)
Belgien	20 (27)	17 (20)	29 (43)	20 (31)	19 (25)	17 (27)	28 (48)	17 (24)
Österrike	21 (28)	18 (22)	26 (38)	24 (39)	12 (17)	25 (37)	21 (36)	25 (38)
Portugal	22 (29)	23 (29)	25 (37)	5 (6)	25 (32)	15 (23)	30 (53)	21 (30)
Estland	23 (32)	27 (33)	32 (49)	25 (42)	27 (34)	33 (52)	25 (44)	10 (16)
Turkiet	24 (34)	30 (38)	37 (62)	9 (11)	29 (39)	20 (31)	10 (14)	35 (55)
Tjeckien	25 (35)	24 (30)	30 (46)	35 (64)	28 (35)	24 (36)	11 (17)	29 (44)
Polen	26 (36)	22 (27)	21 (28)	23 (36)	30 (41)	21 (32)	23 (39)	30 (46)
Slovenien	27 (37)	28 (34)	24 (35)	11 (14)	21 (28)	35 (54)	26 (45)	26 (41)
Chile	28 (38)	35 (50)	17 (24)	21 (34)	36 (62)	30 (46)	14 (20)	24 (37)
Island	29 (40)	29 (37)	5 (9)	32 (54)	26 (33)	34 (53)	36 (79)	20 (27)
Ungern	30 (41)	32 (41)	23 (31)	28 (46)	31 (47)	26 (38)	29 (50)	27 (42)
Grekland	31 (42)	25 (31)	28 (42)	37 (83)	23 (30)	23 (34)	33 (66)	22 (31)
Mexiko	32 (45)	33 (42)	36 (57)	16 (20)	35 (61)	27 (40)	27 (47)	33 (52)
Litauen	33 (46)	34 (44)	31 (47)	26 (44)	33 (52)	32 (51)	20 (34)	34 (53)
Nya Zeeland	34 (48)	26 (32)	22 (30)	29 (50)	24 (31)	22 (33)	34 (71)	31 (48)
Colombia	35 (51)	36 (53)	34 (51)	30 (52)	37 (74)	31 (49)	16 (24)	36 (64)
Slovakien	36 (66)	31 (39)	35 (56)	27 (44)	32 (51)	36 (55)	37 (83)	32 (49)
Lettland	37 (70)	37 (55)	33 (50)	33 (55)	34 (54)	37 (59)	35 (74)	37 (71)

Anm.: Data saknas för Costa Rica. Inom parentes visas rank bland samtliga 83 länder i undersökningen.

Källa: Tortoise Media.

7. Hur bedömer svenska företag Sveriges position som en kunskapsdriven tillväxtekonomi?

Vi har hittills baserat analysen på kvantitativa data för att jämföra utvecklingen i Sverige med OECD-snittet. Som en komplettering har vi också genomfört nio intervjuer¹⁸ med personer i koncernledningsfunktion för stora multinationella företag som är verksamma i Sverige och representerar merparten av näringslivets forskningssatsningar. En del av dessa är utlandsägda.

7.1 Övergripande omdömen

I flertalet av intervjuerna lyfts att Sverige har goda förutsättningar att utveckla och förstärka sin position som en ledande kunskapsdriven tillväxtekonomi. Trots en liten befolkning är den industriella basen robust med flera världsledande företag som över tid lyckats förnya sig för att bibehålla sin konkurrenskraft. Ett betydande antal framgångsrika teknikbaserade företag har också under lång tid haft nära samarbeten med universiteten. Vidare påpekas att Sveriges informella strukturer underlättar breda kontaktytor – politiken, akademin och näringslivet – vilket har gynnat förnyelse och innovation. En annan styrka som förs fram är väl fungerande kapitalmarknader i Sverige. Samtidigt uttrycks oro över att Sveriges konkurrenskraft gradvis har försvagats och att bredden i olika styrkeområden har minskat. Vissa sektorer, till exempel biotech, kommunikation och delar av kvantteknik och AI, bedöms ha fortsatt hög potential.

Flera av de intervjuade framhåller att Sverige har komparativa fördelar inom forskning, utveckling och innovation. Bland annat lyfts ett väl fungerande triple helixsystem där aktörer samverkar i ett innovativt ekosystem. Likaså hävdas att informella strukturer har underlättat samarbeten med andra företag, till exempel för att utveckla AI och molntjänster. Faktorer som bidragit till dessa teknologiska framsteg skär idag igenom ett flertal industrier och branscher, tidigare var de mer bransch- och företagspecifika.

När det gäller forskningspolitikens inriktning speglas åsikterna av mer branschspecifika synpunkter. Vissa framför att den offentligt finansierade forskningen bör styras på ett sätt som kopplar ihop akademi och industri så att Sverige får så god utväxling av forskningen

---

18. Intervjuerna är genomförda av Pontus Braunerhjelm och Anders Broström, Entreprenörskapsforum.

som möjligt. Majoriteten av de intervjuade underströk vikten av tydliga mål för forskningen vad gäller kvalitet, inriktning samt kvantitativa mål, alltså andel av BNP. Ökade satsningar bör i första hand riktas mot grundforskning.

7.2 Kompetensförsörjning, kluster och universitetens roll

Beträffande företagens kompetensförsörjning varierar uppfattningarna. Medan vissa hävdar att det fungerar relativt väl i Sverige jämfört med andra länder, framför andra intervjuade helt motsatt åsikt. Det gäller särskilt tillgång på kompetens inom forskningsledning, mjukvaruområdet och STEM-utbildade.

Att vara attraktiv för såväl individer som företag är en nödvändig förutsättning när konkurrensen om kompetens ökar. Utbildningspolitiken anses spela en central roll. Det uppges vara särskilt angeläget att värna en stark ingenjörstradition med tanke på behovet – nuvarande och kommande – att rekrytera ingenjörer och tekniker. Ett ökat inflöde av studenter till STEM-utbildningarna är önskvärt samtidigt som målet bör vara att utexaminera minst 50 procent av antagna ingenjörstudenter enligt plan. Idag lämnar många utbildningen i förtid. Likaså nämns att resultatutvecklingen i grund- och gymnasieskolan är oroande.

Nyckeln till att attrahera skickliga forskare är enligt flera respondenter livaktiga, starka och välfinansierade forskningsmiljöer. Sverige bör förstärka resurserna till offentligt finansierad forskning och ha förtroende för att de forskande organisationerna använder dessa medel på ett effektivt sätt för att stärka forskningsmiljöerna.

Flera av de intervjuade framhåller att det är möjligt att bygga internationellt konkurrenskraftiga kluster/ekosystem i Europa, vilket exemplet Eindhoven i Nederländerna med ankarföretagen Philips och senare ASML visar. Där har grundforskning och produktutveckling i nära samarbete med industrin lett till uppskalning av befintliga företag och nyetableringar. När olika regioner konkurrerar om kluster är det ofta avgörande var den första fabriken lokaliseras. Ofta växer nya företag och constellationer fram kring den initiala etableringen vilket därefter stödjer den fortsatta expansionen.

I Europa anses Sverige och Storbritannien ha starka kluster enligt en av de intervjuade, tillsammans med några ytterligare miljöer (såsom Eindhoven). Över lag uppger flera att innovationsklimatet i Sverige är bättre än i övriga EU. Någon hävdar till och med att miljöerna i Stockholm och södra Sverige (Lund) tidigare kunnat mäta sig med Silicon Valley. Under de senaste 10–15 åren har dock dessa miljöer försvagats, delvis på grund av skiftande teknologicykler, till exempel från mobilsystem till molntjänster och dagens fokus på AI. Sammantaget, enligt de intervjuade, finns det en del oroande tendenser eftersom det tar tid att bygga ekosystem, minst 10–15 år, och kompetensuppbyggnaden måste värnas. I en av intervjuerna nämns utvecklingen av GSM-tekniken som visade hur en kombination av stora ankarföretag och innovativa startups bidrog till att skapa en stark klusterdynamik, bygga kompetens och skapa nya branscher.

Bland de intervjuade företagsledarna finns stor samstämmighet om att resurserna till universitet sprids för tunt vilket påverkar forskningskvaliteten. För många lärosäten bedriver idag forskning, en egalitär princip sätts före kvalitet. I flera av intervjuerna uppges att Sverige behöver kraftsamla kring strategiskt viktiga framtidsområden och kluster. Generellt hävdas att det sannolikt bara finns utrymme för ett begränsat antal toppuniversitet/forskningsområden i Sverige och att dessa bör tillföras ökade fria resurser. Spets anses i sin tur attrahera talang som stärker forskning, utbildning och kluster, menar de. Det upplevs också som oroande att svenska universitet faller i internationella universitetsrankingar. Sverige behöver internationellt konkurrensdugliga villkor avseende forskarstatus, löner, laboratorier och doktorander.

I två av intervjuerna ifrågasätts lärarundantaget. Det som tidigare fungerade smidigt har utvecklats till en principfråga där universitetsledning och byråkrati utgör det största hindret, snarare än forskarna själva. En överdriven ambition att "skydda" forskare eller skapa intäkter har lett till att universiteten missar de långsiktiga fördelarna med samverkan. Målbilden bör vara att Sveriges gemensamma intresse beaktas, och att förstå att storföretag i samarbete med universiteten ofta är motorn i innovationsprocessen. Man uppfattar det som att tolkningen av lärarundantaget har ändrats. Där nyttjanderätt till forskningsresultat tidigare ansågs vara fri hävdar nu universiteten att avtal måste tecknas med varje enskild forskare. Om inte detta kan lösas skyndsamt befaras en effektiv samverkansforskning och fungerande trippel-helix-miljöer i Sverige vara hotade.

7.3 Policyförslag för Sverige

Nedan punktats några av de policyförslag som framkommit i intervjuerna. Mer generell konstateras att vissa specifika områden såsom infrastruktur, energi och systemlösningar har hamnat på efterkälken och behöver åtgärdas tämligen omgående. Detta bör kompletteras med en bred genomlysning av policyområden, det vill säga skatter, incitamentsstrukturer, utbildning, forskning och regleringar för att möta snabb teknologisk förändring och geopolitisk osäkerhet.

Arbetskraftsinvandring och internationell rekrytering

- Regelverket kring arbetskraftsinvandring och visumprocesser behöver förbättras, förenklas och bli snabbare för att möjliggöra rekrytering till kvalificerade jobb utanför EU. Svenska beskickningar utomlands bör aktivt stödja rekrytering och även kunna bidra till internationella affärer.
- Andra policyförslag rör en mer attraktiv expertskatt, offentliga insatser för att underlätta för internationellt rekryterade experter, högre studieavgifter för utländska studenter i kombination med mekanismer som belönar personer som stannar efter avslutade studier samt lättnader i optionsbeskattning för att särskilt mindre företag ska kunna locka talang från utlandet.

Forskning och innovation

- En starkare samverkan mellan akademi, näringsliv och stat samt ökad personlörörlighet mellan sektorerna efterlyses. Det kan eventuellt förutsätta modifierade meriteringsgrunder för universitetsforskare. Forskningsfinansiärerna bör arbeta för forskningsexcellens och skapa utrymme för större och mer uthålliga satsningar, vilket kan kräva en annan verksamhetsform än idag. Elitsatsningar och forskningspets bör prioriteras samtidigt som forskare får tid för forskning i stället för att söka medel. Avdragsrätten för donationer till forskning bör ytterligare stärkas, inspiration kan hämtas från Finlands modell där privata donationer till forskning matchas med offentliga medel.¹⁹ Eventuellt bör fler statliga och mer relevanta forskningsinstitut etableras.
- Innovationsupphandlingar bör användas mer och med fokus på kvalitet, hållbarhet, värde och långsiktighet – inte enbart pris. Likaså bör fler testbäddar etableras och utvecklas för sociala innovationer i samarbete mellan näringsliv, universitet, kommuner och myndigheter. Fortfarande finns en hel del stuprörsstrukturer kvar. Behovet av en funktion motsvarande det amerikanska Darpa (Defense Advanced Research Projects Agency) med fokus på innovation inom tillämpad forskning och försvar riktad mot industri påtalas.

7.4 Policyförslag EU

I motsats till policyförslag för Sverige där det råder en hygglig samstämmighet om den framtida inriktningen, är uppfattningarna om EU-politiken mer skiftande. Beträffande vikten av att minska regelbörda och byråkrati råder dock i stort samstämmighet. Regler kring teknik bör harmoniseras, handeln stärkas och marknadsfragmenteringen motverkas.

Strategiska satsningar och konkurrenskraft

- EU bör fokusera hårdare på strategiskt viktiga områden, inspirerat av hur Kina långsiktigt stödjer framväxten av vissa industrier. Först byggs kompetens upp på hemmamarknaden och därefter påbörjas en internationell expansion. Det hävdas även att konkurrensneutralitet förutsätter ömsesidighet i ekonomiska åtgärder för att det ska vara möjligt att bemöta konkurrens från länder som Kina. EU bör stå fast vid sina klimat- och hållbarhetsåtaganden men förena dessa med pragmatism och rimlighet så att inte regelverken blockerar förbättringar.
- Ett absolut villkor för konkurrenskraft är dock att EU (och Sverige) utformar en innovationspolitik som främjar goda marknadsförhållanden snarare än stora subventioner till industrins utvecklingsprojekt. Politiken måste skapa förutsättningar för att bygga konkurrenskraft inom nya områden och bemöta snedvriden konkurrens. En

---

19. Från och med 1 januari 2026 har företag som donerar pengar till godkända ideella ändamål rätt till en skattereduktion som motsvarar bolagsskattesatsen (20,6 %) av gåvobelopp upp till 800 000 kronor.

viktig del i detta är en gemensam europeisk kapitalmarknad som kan möta behoven hos expanderande företag.

Forskning och innovation

- EU:s forskningsfinansiering via ramprogram upplevs som tungrodd, långsam och splittrad och i behov av reformer. EU bör rikta om sin forsknings- och innovationspolitik mot tydlig finansiering av forskning snarare än företagsstöd. Finansieringsstrukturen bör dessutom ändras så att EU främst finansierar grundforskning medan stater kompletterar med mer riktade satsningar. Det finns även skäl till att stärka privat forskningsfinansiering genom förenkling av regulatoriska processer och ytterligare skatteincitament.

Regelbörda

- Beslutsfattandet i EU är långsamt och kostnaderna för regelefterlevnad höga, även som andel av industrins FoU-budget. Särskilt inom försvarsområdet präglas EU av byråkrati och nationella agendor snarare än unionens nytta. Bilateral projekt anses ofta mer effektiva. Samtidigt är EU-projekten för att till exempel definiera gemensamma standarder viktigt men processerna behöver bli snabbare och mer resultatorienterade.

8. Slutsatser och policyimplikationer

Tillväxtforskningen har gjort betydande framsteg sedan Schumpeters dagar, men en rad frågor återstår. De endogena tillväxtmodellerna har lyft fram forskningens centrala roll i tillväxtprocessen men lyckats mindre väl med att förklara hur ny kunskap sprids och kommersialiseras. Evolutionära och neo-schumpeterianska ansatser har i högre grad fångat entreprenörskapets och institutionernas betydelse.

En framtida tillväxtpolitik bör ha detta som utgångspunkt. Åtgärder bör således omfatta både kunskapsutveckling – från skola till forskning – och mekanismer som underlättar för innovationer som bygger på ny kunskap eller kombinationer av ny och redan beprövad kunskap, det vill säga spridning och kommersialisering av kunskap. I regel är det entreprenörer som svarar för de radikalt omvälvande och disruptiva innovationerna. Innovationer är i sin tur avgörande för produktivitet, tillväxt och välbefinnande. Det innebär att FoU och utbildning måste kompletteras med reformer som främjar entreprenörskap, konkurrens, arbetskraftsrörlighet och fungerande institutioner. Bara då kan kunskap omsättas i innovationer som skapar långsiktigt välbefinnande.

Sveriges position som kunskaps- och innovationsnation har försvagats under de senaste decennierna. För att bevara och förstärka en ledande roll krävs en politik som kombinerar långsiktig kunskapsuppbyggnad med starkare mekanismer för kommersialisering, entreprenörskap och industriell förnyelse. Nedan presenteras några tentativa policyområden som bör prioriteras.

- **Høj utbildningens kvalitet och säkra kompetensförsörjningen.**

Sverige behöver ett skolsystem som i högre grad levererar den kompetens som krävs för framtidens arbetsliv. De försämrade PISA-resultaten och den minskande andelen STEM-examinerade pekar på systematiska svagheter. Lärarutbildningen behöver stärkas och kraven på ämneskunskap i matematik och naturvetenskap öka. Ett nationellt ramverk för livslångt lärande med starkare koppling mellan utbildning och arbetsliv skulle främja Sverige som kunskapsnation.

- **Fokusera forskningspolitiken mot spets och internationell konkurrenskraft.**

Sveriges totala forskningsansatser är höga i jämförelse med OECD-länderna men försprånget gentemot andra länder har minskat. Forskningen är dessutom spridd över ett relativt stort antal miljöer utan tydlig koncentration till världsledande områden. Sverige skulle gagnas av att införa långsiktiga finansieringsmodeller som premierar kvalitet, samverkan och vetenskaplig genomslagskraft. Det skulle kunna bidra till att

vända den negativa utvecklingen i förhållande till andra OECD-länder av högteknologisk export. Man bör överväga att rikta en större del av statliga forskningsanslag till brett definierade forskningsområden kopplade till STEM, som till exempel AI, grön teknik och livsvetenskaper.

- **Förstärk innovations- och entreprenörskapskedjan.**

Entreprenörskapet i Sverige är av hög kvalitet men av relativt begränsad omfattning och det finns tendenser till att det faller tillbaka, precis som i andra länder. Samtidigt förvärvs unga och entreprenöriella företag av större och mognare bolag eller så sker expansion utanför Sverige. Incitamentsstrukturen för entreprenörskap, risktagande och marknads-experiment bör stärkas, till exempel vad gäller delar av skattelagstiftning, regelverk, med mera. Utökade investeringar i AI-kompetens, digital infrastruktur och datakapacitet som möjliggör avancerad industriell användning är önskvärda. En tydligare statlig uppföljning och utvärdering av offentliga satsningar på inkubatorer, innovationskontor, klusterinsatser, och liknande, förordas också. Ett led i detta kan vara att etablera ett system för datadriven policyutvärdering av forsknings- och innovationsinsatser.

Referenser

- Abramovitz, M. (1956). Resource and Output Trends in the United States Since 1870, *American Economics Review*, 46(2), 5–23.
- Acemoglu, D., Johnson, S. & Robinson, J.A. (2001). The Colonial Origins of Comparative Development: An Empirical Investigation, *American Economic Review*, 91, 1369–1401.
- Acemoglu, D., Johnson, S. & Robinson, J.A. (2002). Reversal of Fortune: Geography and Institutions in the Making of the Modern World Income Distribution, *Quarterly Journal of Economics*, 117, 1231–1294.
- Acs, Z. J., & Audretsch, D.B. (1990). *Innovation and Small Firms*. MIT press.
- Acs, Z.J., Braunerhjelm, P., Audretsch, D. & Carlsson, B. (2009). The Knowledge Spill-Over Theory of Entrepreneurship, *Small Business Economics*, 32, 15–30.
- Acs, Z.J., Audretsch, D.B., Braunerhjelm, P. & Carlsson, B. (2004). The Missing Link: The Knowledge Filter and Entrepreneurship in Endogenous Growth. CEPR Discussion Paper 4783. London: Centre for Economic Policy Research.
- Aghion, P. & Howitt, P., (1992), A Model of Growth Through Creative Destruction, *Econometrica*, 60, 323-51.
- AI-Kommissionen (2025). SOU, Färdplan för Sverige, AI-Kommissionen, SOU 2025:12, Regeringskansliet.
- Akcigit, U. & Nicholas, T. (2019). History, Microdata, and Endogenous Growth, *Annual Review of Economics*, 11, 615–633.
- Atomico (2025), *The State of European Tech 2025*
- Baldwin, J.R. & Johnson, J. (1999). Entry, Innovation and Firm Growth. In *Are Small Firms Important? Their Role and Impact*, ed. Zoltan J. Acs, 51–77. Dordrecht: Kluwer.
- Baumol, W. (2010). *The Microtheory of Innovative Entrepreneurship*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Bergman, K. (2012). *The Organization of R&D: Sourcing Strategy, Financing and Relation to Trade*. Doctoral Dissertation. Department of Economics, School of Economics and Management, Lund University.
- Braunerhjelm, P. & Henrekson, M. (2023). Unleashing Society’s Innovative Capacity. An Integrated Policy Framework, *International Studies in Entrepreneurship*, Cham, Springer.
- Braunerhjelm, P. & Lappi, E. (2023). Employees’ Entrepreneurial Human Capital and Firm Performance, *Research Policy*, 52(2), 104703.
- Braunerhjelm, P. & Lappi, E. (2025). ENTREPRENÖRSKAP. Den bortglömda produktivitetsfaktorn, Underlagsrapport till Produktivitetskommissionen, Finansdepartementet.
- Braunerhjelm, P. & Svensson, R. (2024). Inventions, Commercialization Strategies and Knowledge Spillovers in SMEs, *Small Business Economics*, 63(1), 275–297.
- Braunerhjelm, P., Ding, D. & Thulin, P. (2020). Labour Market Mobility, Knowledge Diffusion and Innovation, *European Economic Review*, 123, 103386.
- Christensen, C. (1997). *The Innovator’s Dilemma*. Boston, MA: Harvard Business School Press.

- Coad, A., Daunfeldt, S-O, Hözl, W., Johansson, D. & Nightingale, P. (2014). High-Growth Firms: Introduction to the Special Section, *Industrial and Corporate Change*, 23(1), 91–112.
- Cooper, A. (1964). R&D Is More Efficient in Small Companies, *Harvard Business Review*, 42(3), 75–83.
- Decker, R., Haltiwanger, J., Jarmin, R. & Miranda, J. (2017). Declining Dynamism, Allocative Efficiency, and the Productivity Slowdown, *American Economic Review*, 107(5), 322–326.
- Gottinger, H. (2002). Modeling Stochastic Innovation Races, *Technological Forecasting and Social Change*, 69, 607–624.
- Haltiwanger, J. (2022). Entrepreneurship in the Twenty-First Century, *Small Business Economics*, 58(1), 27–40.
- Harju, J., Koivisto, A. & Matikka, T. (2022). The Effects of Corporate Taxes on Small Firms, *Journal of Public Economics*, 212(August), 104704.
- Heyman, F. & Sjögren, F. (2025). När Sverige säljer – en ESO-rapport om ekonomiska effekter av utländska företagsuppköp, 2025:5, Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi, Regeringskansliet.
- Jones, C.I. (1995). R&D-Based Models of Economic Growth, *Journal of Political Economy*, 103(4), 759–784.
- Kaiser, U., Kongsted, H.C. & Rønnde, T. (2015). Does the Mobility of R&D Labor Increase Innovation?, *Journal of Economic Behavior & Organization*, 110(1), 91–105.
- Keynes, J. (1936), *The General Theory of Employment, Interest and Money* by John Maynard Keynes, Harcourt, Brace and Company, New York.
- Kleven, H.J., & Schultz, E. (2011). Estimating Taxable Income Responses Using Danish Tax Reforms. Working Paper, Copenhagen Business School and London School of Economics.
- Loveman, G. & Sengenberger, W. (1991). The Re-emergence of Small Scale Production: An International Comparison, *Small Business Economics*, 3, 1–37.
- Lucas, R. (1988). On the Mechanisms of Economic Development, *Journal of Monetary Economics*, 22, 3–42.
- McKinsey (2025). *The Paradoxes of Sweden’s Success and Struggles—and the Path Forward*, Rapport, Augusti 20.
- Mincer, J. (1983). Human Capital and Economic Growth, *Economics of Education Review*, 3 (3), 195–205.
- Nelson, R. & Winter, S., (1982), *An Evolutionary Theory of Economic Change*, Cambridge University Press, Cambridge.
- North, D.C. (1987). Institutions, Transaction Costs and Economic Growth, *Economic Inquiry*, 25(3), 419–428.
- North, D.C. (1990). *Institutions, Institutional Change and Economic Performance*. Cambridge University press.
- Riksrevisionen (2021), *Pisa-undersökningen 2018 – arbetet med att säkerställa ett tillförlitligt elevdeltagande*, RIR 2021:12.
- Romer, P.M. (1986). Increasing Returns and Economic Growth, *Journal of Political Economy*, 94(5), 1002–1037.
- Romer, P.M. (1990). Endogenous Technical Change, *Journal of Political Economy*, 98(5), S71–S102.
- Schumpeter, J. (1911/1934). *The Theory of Economic Development*. Cambridge, Mass: Harvard University Press.

- Skolverket (2024), TIMSS 2023. Svenska grundskoleelevers kunskaper i matematik och naturvetenskap i ett internationellt perspektiv, www.skolverket.se/publikationer.
- Skolverket (2025), Slutbetyg i grundskolan, 2025:2440.
- Smith, A. (1776). An Inquiry Into the Nature and Causes of the Wealth of Nations, <https://www.rrojasdatabank.info/Wealth-Nations.pdf>.
- Solow, R. (1956). A Contribution to Theory of Economic Growth, *Quarterly Journal of Economics*, 70, 65–94.
- Solow, R. (1957). Technical Change and the Aggregate Production Function, *Review of Economics and Statistics*, 39, 312–320.
- Thulin, P., Andersson, F.W., Broström, A., Kardelo, M., Stenström, A. & Svensson, M. (2026). Entreprenörskap i Sverige – Nationell GEM-rapport, Entreprenörskapsforum.
- Transparency Index (2024), Corruption Perceptions Index, <https://www.transparency.org/en/cpi/2024>.
- von Davier, M., Kennedy, A., Reynolds, K., Fishbein, B., Khorramdel, L., Aldrich, C., Bookbinder, A., Bezirhan, U. & Yin, L. (2024). TIMSS 2023 International Results in Mathematics and Science. Boston College, TIMSS & PIRLS International Study Center. <https://doi.org/10.6017/lse.tpisc.timss.rs6460>
- Williamson, O.E. (2000). The New Institutional Economics: Taking Stock, Looking Ahead, *Journal of Economic Literature*, 38(3), 595–613.

Appendix

Tabeller

TABELL A1: BNP PER CAPITA, 26 OECD-LÄNDER, RANK OCH RELATIVT GENOMSNIITTET (OECD26 = 100)

Anm.: Tabellen baseras på PPP-justerad BNP per capita, löpande priser.

	1970	1980	1990	2000	2010	2020	2024
Schweiz	1 (199)	1 (170)	2 (159)	3 (133)	3 (136)	3 (133)	4 (131)
Luxemburg	2 (148)	2 (137)	1 (170)	1 (201)	1 (226)	1 (222)	1 (210)
USA	3 (142)	3 (134)	3 (135)	4 (133)	4 (122)	5 (117)	5 (120)
Sverige	4 (133)	6 (120)	5 (116)	8 (108)	9 (105)	11 (105)	13 (98)
Australien	5 (126)	9 (112)	16 (101)	12 (103)	8 (107)	12 (104)	9 (103)
Kanada	6 (124)	5 (125)	6 (115)	9 (107)	13 (101)	16 (89)	14 (91)
Nederländerna	7 (120)	7 (115)	10 (109)	5 (116)	5 (114)	7 (114)	6 (116)
Danmark	8 (115)	13 (105)	14 (103)	11 (105)	7 (108)	6 (114)	8 (111)
Tyskland	9 (110)	10 (112)	8 (111)	14 (101)	11 (102)	8 (107)	12 (99)
Belgien	10 (105)	11 (110)	11 (106)	13 (101)	14 (100)	13 (102)	10 (101)
Island	11 (104)	4 (133)	4 (125)	7 (109)	12 (101)	10 (105)	7 (114)
Nya Zeeland	12 (104)	20 (91)	19 (83)	21 (78)	22 (78)	19 (83)	21 (77)
Österrike	13 (103)	8 (112)	9 (110)	10 (107)	10 (105)	9 (107)	11 (100)
Frankrike	14 (99)	15 (103)	17 (99)	19 (95)	17 (90)	15 (90)	16 (85)
Italien	15 (99)	14 (105)	12 (106)	16 (99)	19 (88)	20 (81)	17 (85)
Storbritannien	16 (98)	18 (92)	18 (97)	18 (97)	16 (92)	17 (88)	18 (84)
Finland	17 (92)	16 (98)	15 (103)	17 (98)	15 (98)	14 (97)	15 (89)
Norge	18 (91)	12 (105)	13 (105)	2 (135)	2 (146)	4 (122)	3 (141)
Japan	19 (91)	17 (96)	7 (113)	15 (100)	18 (89)	21 (78)	22 (72)
Grekland	20 (83)	19 (91)	22 (74)	24 (69)	23 (70)	24 (54)	25 (61)
Spanien	21 (75)	21 (74)	21 (77)	20 (79)	21 (80)	22 (72)	20 (79)
Irland	22 (67)	22 (71)	20 (78)	6 (110)	6 (108)	2 (178)	2 (183)
Portugal	23 (56)	23 (61)	23 (67)	23 (69)	24 (68)	23 (65)	23 (71)
Mexiko	24 (52)	24 (55)	26 (43)	25 (42)	26 (40)	26 (35)	26 (36)
Turkiet	25 (48)	25 (44)	25 (47)	26 (35)	25 (44)	25 (52)	24 (61)
Sydkorea	26 (17)	26 (27)	24 (49)	22 (70)	20 (83)	18 (87)	19 (82)

Källa: OECD.

TABELL A2: GENOMSNIITTLIGT ANTAL ARBETADE TIMMAR PER SYSSELSATT OCH ÅR, 36 OECD-LÄNDER, RANK OCH RELATIVT GENOMSNIITTET (OECD36 = 100)

	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2024
Colombia	1 (131)	2 (131)	1 (137)	1 (142)	1 (140)	2 (130)	1 (135)
Costa Rica	2 (130)	1 (132)	2 (133)	3 (130)	3 (126)	3 (120)	3 (129)
Chile	3 (130)	3 (126)	4 (122)	4 (120)	4 (117)	4 (115)	4 (115)
Mexiko	4 (120)	4 (121)	3 (130)	2 (130)	2 (131)	1 (138)	2 (132)
Israel	5 (112)	5 (113)	6 (111)	5 (113)	6 (111)	7 (111)	6 (113)
Grekland	6 (111)	6 (111)	5 (115)	6 (112)	5 (113)	9 (109)	5 (114)
Irland	7 (109)	11 (105)	14 (102)	23 (96)	20 (99)	14 (102)	21 (97)
Ungern	8 (109)	7 (108)	11 (104)	12 (102)	13 (102)	12 (104)	15 (101)
USA	9 (105)	10 (105)	10 (104)	9 (105)	7 (107)	5 (113)	7 (108)
Japan	10 (105)	16 (102)	16 (101)	16 (100)	15 (101)	16 (100)	22 (97)
Turkiet	11 (104)	8 (108)	7 (110)	7 (109)	9 (106)	18 (99)	11 (104)
Lettland	12 (104)	12 (104)	9 (104)	20 (98)	23 (98)	20 (98)	17 (98)
Polen	13 (103)	13 (104)	8 (105)	8 (106)	8 (107)	6 (111)	8 (107)
Slovakien	14 (103)	17 (101)	17 (100)	10 (105)	10 (103)	19 (99)	20 (98)
Nya Zeeland	15 (102)	14 (102)	12 (103)	14 (102)	11 (103)	8 (109)	10 (105)
Italien	16 (102)	15 (102)	15 (101)	15 (101)	18 (99)	24 (95)	13 (103)
Tjeckien	17 (102)	9 (106)	13 (102)	11 (104)	12 (103)	10 (105)	9 (106)
Australien	18 (99)	20 (99)	20 (97)	21 (98)	22 (98)	15 (101)	19 (98)
Kanada	19 (99)	18 (100)	19 (99)	17 (99)	16 (100)	11 (104)	14 (102)
Portugal	20 (98)	19 (99)	18 (100)	13 (102)	14 (102)	13 (102)	12 (103)
Slovenien	21 (98)	24 (95)	22 (96)	22 (97)	19 (99)	22 (96)	23 (96)
Spanien	22 (97)	21 (98)	21 (97)	18 (99)	17 (99)	21 (98)	18 (98)
Island	23 (96)	22 (96)	26 (92)	29 (88)	29 (89)	26 (92)	31 (86)
Schweiz	24 (96)	23 (96)	23 (96)	24 (93)	25 (92)	25 (94)	25 (92)
Finland	25 (93)	26 (92)	25 (92)	25 (92)	26 (91)	23 (96)	27 (91)
Luxemburg	26 (90)	28 (90)	29 (89)	30 (88)	27 (89)	33 (87)	29 (88)
Österrike	27 (90)	27 (91)	27 (91)	27 (88)	31 (88)	31 (88)	32 (86)
Storbritannien	28 (88)	31 (85)	30 (86)	31 (86)	28 (89)	36 (76)	26 (91)
Frankrike	29 (88)	30 (86)	31 (86)	28 (88)	30 (88)	32 (87)	28 (90)
Belgien	30 (88)	29 (89)	28 (89)	26 (91)	24 (93)	27 (91)	24 (96)
Litauen	31 (86)	25 (92)	24 (96)	19 (98)	21 (98)	17 (100)	16 (100)
Tyskland	32 (85)	35 (82)	35 (81)	35 (83)	36 (82)	35 (82)	36 (80)
Nederländerna	33 (84)	33 (83)	34 (82)	33 (83)	33 (85)	29 (89)	30 (87)
Sverige	34 (82)	32 (83)	32 (82)	32 (86)	32 (86)	28 (89)	33 (86)
Norge	35 (82)	36 (81)	36 (81)	34 (83)	34 (84)	30 (88)	34 (85)
Danmark	36 (79)	34 (82)	33 (82)	36 (82)	35 (82)	34 (84)	35 (83)

Anm.: För Colombia har 2023 års värde använts för 2024. För Turkiet har 2021 års värde använts för 2024.
Källa: OECD.

TABELL A3: BNP PER ARBETAD TIMME, 35 OECD-LÄNDER, RANK OCH RELATIVT GENOMSnittET (OECD35 = 100)

	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2023
Luxemburg	1 (189)	1 (194)	2 (184)	1 (189)	1 (192)	2 (181)	3 (168)
Belgien	2 (157)	3 (149)	4 (143)	4 (138)	4 (137)	5 (140)	4 (133)
Norge	3 (144)	2 (170)	1 (186)	2 (176)	3 (157)	4 (141)	2 (176)
USA	4 (140)	6 (139)	3 (143)	3 (141)	7 (133)	10 (126)	7 (129)
Tyskland	5 (140)	8 (132)	8 (131)	11 (125)	12 (126)	9 (127)	11 (125)
Nederländerna	6 (140)	4 (142)	5 (141)	7 (134)	8 (130)	11 (124)	10 (126)
Sverige	7 (139)	5 (139)	6 (134)	9 (131)	9 (128)	12 (124)	12 (119)
Frankrike	8 (139)	7 (137)	7 (133)	10 (128)	11 (126)	6 (129)	13 (117)
Schweiz	9 (136)	9 (131)	13 (122)	8 (133)	5 (134)	8 (127)	5 (132)
Italien	10 (136)	12 (127)	18 (112)	17 (110)	17 (105)	16 (108)	17 (103)
Danmark	11 (135)	10 (130)	9 (127)	6 (136)	6 (134)	3 (141)	6 (132)
Österrike	12 (133)	11 (127)	11 (126)	12 (124)	10 (128)	7 (128)	9 (126)
Storbritannien	13 (123)	14 (125)	12 (123)	14 (117)	15 (111)	14 (111)	16 (104)
Finland	14 (122)	13 (125)	14 (119)	13 (119)	14 (114)	13 (114)	15 (110)
Kanada	15 (120)	17 (114)	17 (113)	18 (103)	19 (98)	18 (97)	18 (98)
Island	16 (115)	18 (112)	15 (118)	15 (115)	13 (115)	15 (111)	8 (127)
Australien	17 (115)	16 (117)	16 (116)	16 (112)	16 (108)	17 (107)	14 (111)
Spanien	18 (113)	19 (102)	19 (98)	19 (100)	18 (100)	19 (94)	19 (98)
Israel	19 (103)	20 (102)	21 (88)	24 (77)	24 (77)	24 (78)	21 (81)
Japan	20 (100)	21 (99)	20 (98)	20 (90)	20 (89)	26 (76)	26 (75)
Irland	21 (98)	15 (117)	10 (127)	5 (137)	2 (185)	1 (204)	1 (199)
Nya Zeeland	22 (94)	22 (88)	24 (79)	21 (81)	21 (80)	25 (76)	28 (74)
Grekland	23 (82)	23 (81)	23 (81)	25 (77)	30 (66)	31 (61)	31 (60)
Portugal	24 (77)	25 (75)	25 (75)	26 (76)	26 (74)	27 (72)	25 (79)
Slovenien	25 (71)	24 (78)	22 (83)	23 (79)	23 (78)	20 (85)	20 (87)
Tjeckien	26 (65)	26 (62)	26 (71)	27 (73)	25 (76)	21 (84)	22 (80)
Ungern	27 (53)	28 (52)	28 (64)	28 (71)	28 (68)	29 (70)	29 (73)
Slovakien	28 (51)	27 (57)	27 (67)	22 (79)	22 (79)	23 (79)	24 (80)
Mexiko	29 (47)	30 (45)	33 (41)	33 (40)	33 (40)	34 (34)	34 (33)
Polen	30 (46)	29 (52)	29 (57)	30 (64)	29 (67)	28 (72)	30 (72)
Chile	31 (41)	32 (41)	32 (43)	32 (46)	32 (47)	32 (52)	32 (49)
Litauen	32 (40)	31 (44)	30 (56)	29 (65)	27 (72)	22 (82)	23 (80)
Costa Rica	33 (35)	34 (32)	34 (30)	34 (33)	34 (38)	33 (47)	33 (42)
Lettland	34 (32)	33 (37)	31 (46)	31 (57)	31 (62)	30 (66)	27 (74)
Colombia	35 (31)	35 (26)	35 (25)	35 (24)	35 (24)	35 (31)	35 (28)

Anm.: För Chile och Mexiko har 1996 års värden har använts för 1995. Tabellen baseras på löpande priser, PPP-justerade dollar.

Källa: OECD.

TABELL A4: TIMSS ÅRSKURS 4, 28 OECD-LÄNDER 2023, RANK OCH RELATIVT GENOMSNIITTET (OECD28 = 100)

	Matematik	Naturvetenskap
Sydkorea	1 (113)	1 (111)
Japan	2 (112)	4 (105)
Litauen	3 (107)	8 (102)
Turkiet	4 (105)	2 (108)
Storbritannien	5 (105)	3 (105)
Irland	6 (104)	10 (101)
Polen	6 (104)	5 (104)
Nederländerna	8 (102)	20 (98)
Lettland	9 (101)	13 (100)
Norge	10 (101)	12 (101)
Sverige	11 (101)	9 (101)
Tjeckien	11 (101)	13 (100)
Finland	13 (101)	7 (103)
Australien	14 (100)	5 (104)
Danmark	15 (100)	17 (99)
Tyskland	15 (100)	22 (98)
Ungern	17 (99)	16 (99)
Portugal	18 (98)	23 (97)
USA	18 (98)	10 (101)
Slovakien	20 (98)	18 (99)
Slovenien	21 (98)	13 (100)
Italien	22 (98)	23 (97)
Belgien	23 (97)	27 (92)
Kanada	24 (96)	18 (99)
Spanien	25 (95)	25 (96)
Nya Zeeland	26 (93)	20 (98)
Frankrike	27 (92)	26 (93)
Chile	28 (84)	28 (91)

Anm.: Länder kan ha olika rank trots samma redovisade värde relativt OECD. Detta beror på att rank fördelas baserat på fler decimaler.

Källa: von Davier m.fl. (2024).

TABELL A5: TIMSS ÅRSKURS 8, 20 OECD-LÄNDER 2023, RANK OCH RELATIVT GENOMSNIITTET (OECD20 = 100)

	Matematik	Naturvetenskap
Sydkorea	1 (117)	2 (106)
Japan	2 (117)	1 (108)
Storbritannien	3 (103)	3 (103)
Irland	4 (103)	7 (102)
Tjeckien	5 (102)	6 (103)
Sverige	6 (102)	9 (101)
Litauen	7 (101)	11 (101)
Österrike	8 (101)	13 (100)
Australien	9 (100)	10 (101)
Turkiet	9 (100)	5 (103)
Ungern	11 (100)	8 (102)
Finland	12 (99)	3 (103)
Italien	13 (99)	16 (98)
Norge	13 (99)	17 (95)
USA	15 (96)	12 (100)
Israel	16 (96)	19 (94)
Nya Zeeland	17 (95)	15 (98)
Frankrike	18 (94)	18 (95)
Portugal	19 (94)	14 (99)
Chile	20 (82)	20 (89)

Anm.: Länder kan ha olika rank trots samma redovisade värde relativt OECD. Detta beror på att rank fördelas baserat på fler decimaler.

Källa: von Davier m.fl. (2024).

TABELL A6: PISA-RESULTAT ÅRSKURS 9, 37 OECD-LÄNDER 2022, RANK OCH RELATIVT GENOMSNIITTET (OECD37 = 100)

	Läsförståelse	Matematik	Naturvetenskap
Irland	1 (108)	7 (104)	8 (104)
Japan	2 (108)	1 (113)	1 (113)
Sydkorea	3 (108)	2 (112)	2 (109)
Estland	4 (107)	3 (108)	3 (108)
Kanada	5 (107)	5 (105)	4 (106)
USA	6 (106)	28 (98)	12 (103)
Nya Zeeland	7 (105)	19 (101)	7 (104)
Australien	8 (105)	13 (103)	6 (105)
Storbritannien	9 (104)	10 (104)	11 (103)
Finland	10 (103)	16 (102)	5 (105)
Danmark	11 (103)	9 (104)	16 (102)
Polen	12 (103)	11 (104)	13 (103)
Tjeckien	13 (103)	14 (103)	14 (103)
Sverige	14 (102)	18 (102)	17 (102)
Schweiz	15 (102)	4 (108)	9 (104)
Italien	16 (101)	26 (100)	28 (99)
Österrike	17 (101)	12 (103)	19 (101)
Tyskland	18 (101)	21 (101)	18 (102)
Belgien	19 (101)	8 (104)	20 (101)
Portugal	20 (100)	25 (100)	26 (100)
Norge	21 (100)	27 (99)	27 (99)
Lettland	22 (100)	17 (102)	15 (102)
Spanien	23 (100)	23 (100)	24 (100)
Frankrike	24 (100)	22 (100)	22 (101)
Israel	25 (100)	31 (97)	30 (96)
Ungern	26 (99)	24 (100)	23 (100)
Litauen	27 (99)	20 (101)	25 (100)
Slovenien	28 (99)	15 (103)	10 (103)
Nederländerna	29 (97)	6 (104)	21 (101)
Turkiet	30 (96)	32 (96)	29 (98)
Chile	31 (94)	34 (87)	33 (92)
Slovakien	32 (94)	29 (98)	31 (95)
Grekland	33 (92)	33 (91)	34 (91)
Island	34 (92)	30 (97)	32 (92)
Mexiko	35 (87)	35 (84)	37 (85)
Costa Rica	36 (87)	36 (81)	36 (85)
Colombia	37 (86)	37 (81)	35 (85)

Anm.: Länder kan ha olika rank trots samma redovisade värde relativt OECD. Detta beror på att rank fördelas baserat på fler decimaler.

Källa: OECD.

TABELL A7: ANDEL HÖGSKOLEUTBILDADE I ÅLDRARNA 25–64 ÅR, 35 OECD-LÄNDER 2023, RANK OCH RELATIVT GENOMSNIITTET (OECD35 = 100)

	2005	2010	2015	2020	2023
Kanada	1 (175)	1 (166)	1 (159)	1 (152)	1 (153)
Israel	2 (164)	2 (151)	3 (141)	5 (127)	9 (122)
Japan	3 (152)	3 (148)	2 (143)	2 (137)	2 (136)
USA	4 (148)	4 (138)	5 (129)	6 (127)	8 (123)
Finland	5 (132)	7 (126)	9 (123)	10 (122)	18 (103)
Danmark	6 (127)	16 (109)	18 (105)	21 (100)	17 (104)
Estland	7 (125)	12 (117)	15 (110)	16 (107)	20 (101)
Norge	8 (124)	10 (123)	10 (123)	12 (115)	11 (118)
Australien	9 (120)	8 (124)	7 (124)	9 (125)	6 (125)
Sydkorea	10 (120)	5 (129)	4 (131)	4 (129)	4 (132)
Belgien	11 (118)	13 (116)	17 (106)	15 (108)	14 (109)
Nederländerna	12 (114)	18 (107)	19 (105)	17 (107)	16 (107)
Storbritannien	13 (113)	6 (126)	6 (128)	8 (126)	5 (128)
Sverige	14 (113)	15 (112)	12 (115)	13 (113)	10 (120)
Island	15 (112)	19 (103)	16 (107)	18 (103)	15 (108)
Irland	16 (110)	9 (124)	8 (123)	7 (127)	3 (134)
Schweiz	17 (109)	14 (112)	13 (115)	11 (115)	13 (112)
Spanien	18 (108)	20 (103)	20 (101)	20 (101)	21 (100)
Luxemburg	19 (101)	11 (117)	11 (115)	3 (130)	7 (124)
Litauen	20 (101)	17 (107)	14 (112)	14 (112)	12 (112)
Frankrike	21 (97)	21 (96)	21 (98)	19 (101)	19 (103)
Österrike	22 (94)	22 (92)	23 (88)	24 (87)	24 (89)
Tyskland	23 (93)	24 (88)	27 (80)	27 (79)	27 (81)
Grekland	24 (82)	25 (82)	25 (84)	26 (83)	25 (83)
Costa Rica	25 (79)	28 (69)	29 (67)	31 (64)	33 (61)
Lettland	26 (77)	23 (89)	22 (91)	22 (96)	22 (95)
Slovenien	27 (77)	26 (78)	24 (87)	23 (91)	26 (81)
Ungern	28 (65)	29 (67)	28 (70)	29 (69)	29 (72)
Polen	29 (64)	27 (74)	26 (80)	25 (84)	23 (92)
Slovakien	30 (53)	30 (57)	32 (61)	30 (68)	30 (70)
Tjeckien	31 (50)	31 (55)	31 (64)	32 (63)	31 (65)
Portugal	32 (49)	32 (51)	30 (66)	28 (70)	28 (72)
Mexiko	33 (48)	34 (48)	35 (47)	35 (49)	35 (51)
Italien	34 (46)	33 (49)	34 (51)	34 (51)	34 (52)
Turkiet	35 (39)	35 (43)	33 (52)	33 (59)	32 (63)

Anm.: Genomsnittet av 2019 och 2021 har använts för Turkiet 2020.

Källa: OECD.

TABELL A8: ANDEL STEM-UTBILDADE BLAND SAMTLIGA HÖGSKOLEUTBILDADE, FÖRDELAT PÅ ÅLDERSGRUPP, 30 OECD-LÄNDER 2021, RANK OCH RELATIVT GENOMSNIITTET (OECD30 = 100)

	25–64 år	25–34 år	35–44 år	45–54 år	55–64 år
Tyskland	1 (134)	1 (122)	2 (125)	1 (145)	2 (150)
Tjeckien	2 (130)	3 (121)	1 (128)	3 (131)	1 (150)
Österrike	3 (127)	6 (116)	3 (125)	2 (140)	5 (134)
Finland	4 (117)	8 (111)	7 (117)	4 (115)	12 (106)
Estland	5 (115)	7 (115)	9 (112)	19 (95)	4 (142)
Sverige	6 (113)	2 (122)	4 (125)	5 (115)	24 (78)
Litauen	7 (111)	10 (109)	6 (117)	15 (99)	6 (123)
Schweiz	8 (110)	9 (111)	8 (113)	7 (110)	11 (108)
Slovakien	9 (107)	24 (91)	12 (106)	8 (110)	3 (145)
Slovenien	10 (107)	5 (118)	13 (103)	14 (99)	8 (115)
Spanien	11 (106)	25 (90)	5 (117)	6 (113)	13 (105)
Grekland	12 (102)	20 (92)	10 (106)	11 (103)	9 (110)
Chile	13 (100)	15 (97)	11 (106)	9 (108)	20 (88)
Storbritannien	14 (98)	28 (79)	23 (83)	10 (107)	7 (121)
Frankrike	15 (98)	17 (94)	14 (101)	12 (102)	15 (96)
Irland	16 (95)	4 (120)	18 (95)	25 (87)	26 (75)
Mexiko	17 (95)	11 (101)	15 (101)	24 (89)	22 (80)
Ungern	18 (95)	12 (100)	16 (96)	23 (91)	16 (94)
Norge	19 (94)	22 (92)	21 (93)	13 (101)	17 (92)
Polen	20 (92)	16 (95)	17 (96)	27 (84)	18 (91)
USA	21 (91)	18 (94)	19 (95)	21 (92)	21 (85)
Italien	22 (91)	23 (92)	22 (91)	20 (94)	19 (89)
Luxemburg	23 (91)	26 (81)	20 (93)	16 (96)	14 (104)
Australien	24 (88)	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.
Danmark	25 (86)	14 (98)	24 (82)	29 (47)	29 (31)
Portugal	26 (85)	13 (99)	26 (79)	26 (86)	27 (69)
Nederländerna	27 (82)	29 (78)	25 (82)	18 (95)	25 (77)
Belgien	28 (82)	27 (79)	27 (79)	22 (91)	23 (80)
Lettland	29 (79)	19 (93)	29 (62)	28 (61)	10 (108)
Costa Rica	30 (79)	21 (92)	28 (69)	17 (96)	28 (51)

Anm.: Data för Chile och USA avser 2017. 2018 års värden för äldsta åldersgruppen för Danmark och Lettland. 2018 års värden för samtliga åldersgrupper förutom 25–64 år för Finland.

Källa: OECD.

TABELL A9: ANDEL STEM-UTBILDADE BLAND NYUTEXAMINERADE MED KANDIDAT- ELLER MASTEREXAMEN

	2015	2020	2022
Tyskland	1 (165)	1 (156)	1 (155)
Grekland	2 (137)	4 (120)	10 (113)
Sydkorea	3 (135)	2 (131)	2 (130)
Finland	4 (127)	3 (121)	3 (126)
Portugal	5 (125)	5 (119)	6 (118)
Estland	6 (118)	6 (118)	8 (116)
Mexiko	7 (117)	15 (107)	19 (98)
Storbritannien	8 (117)	20 (98)	18 (99)
Österrike	9 (116)	9 (115)	7 (117)
Irland	10 (113)	8 (117)	11 (111)
Frankrike	11 (110)	14 (107)	4 (124)
Slovenien	12 (109)	7 (118)	5 (120)
Spanien	13 (108)	31 (81)	33 (78)
Schweiz	14 (106)	16 (106)	16 (105)
Sverige	15 (106)	17 (106)	12 (107)
Litauen	16 (104)	10 (113)	17 (102)
Italien	17 (103)	22 (96)	21 (97)
Tjeckien	18 (103)	12 (112)	15 (105)
Polen	19 (101)	27 (85)	31 (84)
Ungern	20 (100)	36 (69)	13 (106)
Lettland	21 (98)	25 (92)	24 (91)
Slovakien	22 (94)	21 (97)	23 (92)
Nya Zeeland	23 (90)	13 (109)	20 (98)
Colombia	24 (90)	26 (90)	25 (89)
Kanada	25 (89)	11 (113)	9 (115)
Chile	26 (89)	23 (94)	26 (89)
Danmark	27 (85)	18 (100)	14 (106)
Israel	28 (83)	28 (85)	30 (84)
Australien	29 (83)	19 (99)	27 (89)
USA	30 (81)	24 (94)	22 (94)
Norge	31 (81)	30 (81)	32 (81)
Island	32 (80)	32 (80)	35 (73)
Turkiet	33 (78)	33 (77)	28 (87)
Belgien	34 (73)	34 (76)	34 (78)
Nederländerna	35 (69)	29 (82)	29 (87)
Costa Rica	36 (59)	37 (68)	37 (67)
Luxemburg	37 (56)	35 (70)	36 (73)

Källa: OECD.

TABELL A10: TOTALA FOU-UTGIFTER (GERD) SOM ANDEL AV BNP, 29 OECD-LÄNDER, RANK OCH RELATIVT GENOMSNIITTET (OECD29 = 100)

	1990	2000	2010	2020	2023
Japan	1 (175)	4 (163)	5 (154)	6 (134)	5 (138)
Tyskland	2 (171)	7 (136)	10 (132)	9 (126)	9 (124)
USA	3 (168)	5 (149)	9 (134)	4 (140)	4 (138)
Sverige	4 (168)	2 (207)	3 (158)	3 (143)	3 (144)
Schweiz	5 (157)	8 (129)	7 (137)	7 (133)	7 (132)
Frankrike	6 (151)	10 (120)	13 (108)	14 (93)	15 (88)
Israel	7 (139)	1 (217)	1 (190)	1 (238)	1 (254)
Storbritannien	8 (128)	16 (92)	18 (81)	11 (120)	12 (112)
Nederländerna	9 (126)	15 (102)	16 (84)	15 (93)	14 (89)
Finland	10 (119)	3 (185)	2 (183)	12 (120)	10 (124)
Tjeckien	11 (113)	19 (63)	22 (65)	17 (80)	17 (73)
Sydkorea	12 (109)	11 (117)	4 (157)	2 (185)	2 (199)
Norge	13 (106)	17 (90)	17 (81)	16 (92)	16 (74)
Slovakien	14 (104)	26 (36)	28 (30)	29 (36)	29 (42)
Belgien	15 (103)	12 (110)	14 (102)	5 (138)	6 (133)
Danmark	16 (100)	9 (127)	6 (144)	10 (121)	11 (120)
Kanada	17 (97)	14 (106)	15 (90)	18 (79)	18 (73)
Österrike	18 (89)	13 (108)	8 (136)	8 (131)	8 (132)
Australien	19 (83)	18 (84)	12 (108)	19 (71)	20 (67)
Italien	20 (79)	22 (57)	24 (60)	22 (61)	28 (53)
Ungern	21 (67)	24 (45)	25 (56)	21 (65)	27 (56)
Island	22 (63)	6 (147)	11 (124)	13 (102)	13 (106)
Nya Zeeland	23 (62)	21 (59)	23 (61)	24 (59)	25 (59)
Polen	24 (56)	27 (36)	27 (36)	26 (56)	22 (63)
Irland	25 (52)	20 (62)	19 (79)	28 (46)	21 (63)
Spanien	26 (51)	23 (50)	21 (67)	25 (57)	23 (60)
Portugal	27 (30)	25 (41)	20 (76)	20 (66)	19 (68)
Grekland	28 (21)	28 (33)	29 (30)	23 (61)	24 (60)
Turkiet	29 (15)	29 (27)	26 (39)	27 (56)	26 (57)

Anm.: Upp till och med tre år med saknad data har estimerats med hjälp av linjär trend baserat på året före första missning och värdet året efter den sista saknade observationen. För Israel, Sydkorea, Tjeckien och Ungern har 1991 års värden använts för 1990. För Australien, Nya Zeeland och Schweiz har 2021 års värden använts för 2023. För Storbritannien har 2022 års värde använts för 2023.

Källa: OECD.

TABELL A11: FOU-STOCKAR, PROCENT AV BNP, 29 OECD-LÄNDER, RANK OCH RELATIVT GENOMSNIITTET (OECD29 = 100)

	2000	2005	2010	2015	2020	2023
Sverige	1 (201)	2 (196)	3 (173)	5 (153)	4 (147)	3 (148)
Japan	2 (181)	4 (173)	4 (169)	4 (159)	3 (149)	4 (144)
Israel	3 (171)	1 (207)	1 (191)	1 (189)	1 (209)	1 (225)
Finland	4 (162)	3 (179)	2 (184)	2 (169)	10 (130)	10 (129)
USA	5 (152)	6 (141)	7 (137)	10 (129)	8 (131)	6 (135)
Schweiz	6 (148)	5 (143)	8 (135)	8 (139)	6 (139)	7 (135)
Tyskland	7 (144)	7 (141)	9 (132)	9 (134)	7 (135)	8 (134)
Frankrike	8 (135)	10 (121)	12 (110)	12 (108)	13 (103)	14 (94)
Danmark	9 (122)	9 (134)	5 (143)	6 (143)	9 (130)	11 (121)
Island	10 (116)	8 (139)	6 (140)	13 (103)	14 (97)	13 (97)
Sydkorea	11 (116)	12 (118)	10 (132)	3 (164)	2 (177)	2 (189)
Belgien	12 (113)	14 (106)	15 (99)	11 (109)	11 (127)	9 (132)
Nederländerna	13 (109)	15 (103)	17 (88)	15 (96)	16 (95)	16 (91)
Österrike	14 (107)	11 (120)	11 (129)	7 (142)	5 (142)	5 (137)
Kanada	15 (101)	13 (107)	14 (100)	18 (86)	18 (80)	18 (77)
Storbritannien	16 (100)	18 (89)	18 (85)	17 (89)	12 (117)	12 (116)
Norge	17 (92)	17 (89)	16 (91)	16 (92)	15 (95)	15 (94)
Australien	18 (91)	16 (92)	13 (102)	14 (96)	19 (79)	19 (71)
Tjeckien	19 (66)	21 (60)	22 (63)	19 (80)	17 (81)	17 (80)
Italien	20 (63)	19 (61)	23 (62)	21 (65)	20 (67)	22 (59)
Irland	21 (62)	22 (59)	19 (72)	24 (56)	28 (44)	28 (51)
Nya Zeeland	22 (62)	20 (60)	24 (61)	25 (56)	24 (56)	23 (58)
Slovakien	23 (55)	27 (31)	29 (24)	28 (37)	29 (38)	29 (39)
Spanien	24 (50)	23 (54)	20 (65)	22 (63)	23 (59)	24 (56)
Ungern	25 (46)	24 (47)	25 (54)	23 (59)	22 (60)	21 (60)
Polen	26 (39)	26 (32)	28 (29)	27 (39)	27 (48)	26 (55)
Portugal	27 (38)	25 (42)	21 (63)	20 (69)	21 (64)	20 (64)
Grekland	28 (31)	28 (31)	26 (33)	26 (42)	25 (54)	25 (56)
Turkiet	29 (23)	29 (25)	27 (33)	29 (36)	26 (49)	27 (51)

Anm.: FoU-stockarna är beräknade som aggregerade totala FoU-utgifter (GERD) i fasta priser (PPP-justerade dollar) där respektive års FoU-utgift avskrivs på tio år. Upp till och med tre år med saknad data för FoU-investeringar har estimerats med hjälp av linjär trend baserat på året före första saknade observationen och värdet året efter sista saknade observationen. För Australien, Nya Zeeland och Schweiz har 2021 års värden använts för 2023. För Storbritannien har 2022 års värde använts för 2023. FoU-stockarna relateras därefter till BNP (PPP-justerade dollar).

Källa: Egna beräkningar baserat på data från OECD.

TABELL A12: FOU-PERSONAL PER 1 000 SYSSELSÄTTA, 29 OECD-LÄNDER, RANK OCH RELATIVT GENOMSnittET (OECD29 = 100)

	2000	2005	2010	2015	2020	2023
Finland	1 (241)	1 (229)	1 (188)	2 (153)	2 (141)	3 (139)
Sverige	2 (168)	2 (170)	3 (143)	3 (131)	5 (126)	6 (125)
Luxemburg	3 (146)	4 (138)	9 (116)	17 (99)	22 (83)	24 (77)
Danmark	4 (144)	3 (151)	2 (170)	1 (163)	1 (142)	2 (144)
Japan	5 (144)	5 (132)	12 (112)	16 (102)	19 (91)	19 (87)
Schweiz	6 (137)	8 (127)	4 (129)	8 (127)	9 (119)	9 (114)
Belgien	7 (137)	10 (121)	13 (112)	5 (128)	4 (134)	1 (164)
Frankrike	8 (134)	7 (128)	5 (124)	11 (118)	10 (113)	11 (107)
Tyskland	9 (128)	12 (117)	14 (112)	13 (113)	11 (111)	10 (114)
Norge	10 (119)	9 (125)	7 (119)	10 (119)	7 (119)	8 (119)
Kanada	11 (117)	6 (128)	10 (113)	15 (103)	13 (106)	15 (98)
Nederländerna	12 (117)	13 (108)	15 (96)	9 (121)	8 (119)	7 (121)
Slovenien	13 (99)	14 (93)	11 (113)	12 (115)	12 (110)	12 (105)
Österrike	14 (98)	11 (119)	6 (123)	7 (127)	6 (125)	5 (134)
Litauen	15 (89)	20 (75)	20 (83)	25 (60)	24 (71)	27 (63)
Nya Zeeland	16 (84)	16 (89)	17 (91)	14 (106)	16 (99)	18 (91)
Slovakien	17 (79)	24 (67)	24 (70)	26 (59)	27 (64)	26 (64)
Spanien	18 (76)	17 (85)	16 (95)	20 (82)	23 (81)	20 (85)
Irland	19 (76)	19 (79)	19 (86)	6 (128)	15 (103)	17 (92)
Italien	20 (69)	22 (70)	23 (77)	21 (81)	17 (94)	21 (82)
Grekland	21 (69)	21 (70)	26 (65)	19 (88)	21 (85)	16 (94)
Sydkorea	22 (69)	15 (91)	8 (117)	4 (129)	3 (138)	4 (138)
Estland	23 (67)	23 (69)	22 (81)	23 (69)	26 (69)	22 (81)
Lettland	24 (62)	26 (55)	27 (55)	28 (48)	29 (49)	29 (46)
Ungern	25 (61)	25 (55)	25 (67)	24 (65)	20 (88)	23 (81)
Polen	26 (57)	27 (53)	28 (45)	27 (52)	25 (70)	25 (73)
Tjeckien	27 (52)	18 (85)	18 (87)	18 (98)	14 (105)	13 (102)
Portugal	28 (46)	28 (49)	21 (82)	22 (80)	18 (92)	14 (98)
Turkiet	29 (15)	29 (24)	29 (31)	29 (34)	28 (56)	28 (60)

Anm.: Upp till och med tre år med saknad data har estimerats med hjälp av linjär trend baserat på året före första saknade observationen och värdet året efter sista saknade observationen. För Nya Zeeland och Schweiz har 2021 års värden använts för 2023. För Kanada har 2022 års värde använts för 2023.

Källa: OECD.

TABELL A13: EXPORT, PROCENT AV BNP, 38 OECD-LÄNDER, RANK OCH RELATIVT GENOMSnittET (OECD38 = 100)

	2005	2010	2015	2020	2025
Luxemburg	1 (334)	1 (332)	1 (376)	1 (405)	1 (368)
Irland	2 (183)	2 (219)	2 (227)	2 (259)	2 (237)
Slovakien	3 (173)	6 (158)	3 (173)	3 (166)	3 (162)
Belgien	4 (171)	4 (163)	7 (151)	5 (157)	6 (149)
Nederländerna	5 (167)	7 (153)	5 (165)	4 (161)	4 (162)
Estland	6 (150)	5 (159)	9 (147)	9 (135)	9 (139)
Ungern	7 (149)	3 (173)	4 (169)	7 (155)	7 (145)
Tjeckien	8 (142)	9 (138)	6 (155)	10 (134)	11 (124)
Slovenien	9 (138)	10 (137)	8 (150)	6 (155)	5 (149)
Litauen	10 (127)	8 (140)	10 (146)	8 (154)	8 (144)
Schweiz	11 (123)	11 (137)	11 (121)	11 (127)	10 (132)
Österrike	12 (114)	14 (108)	14 (103)	15 (102)	14 (106)
Danmark	13 (109)	15 (107)	13 (108)	13 (109)	12 (121)
Lettland	14 (103)	12 (116)	12 (120)	12 (124)	13 (120)
Sverige	15 (102)	17 (95)	17 (86)	16 (89)	16 (100)
Costa Rica	16 (100)	24 (71)	29 (59)	24 (64)	24 (71)
Norge	17 (99)	19 (84)	21 (72)	23 (64)	18 (83)
Chile	18 (92)	22 (80)	31 (56)	25 (62)	32 (56)
Israel	19 (90)	23 (72)	28 (60)	33 (55)	33 (55)
Finland	20 (86)	21 (81)	22 (69)	20 (72)	22 (75)
Kanada	21 (85)	27 (62)	26 (62)	29 (59)	29 (59)
Tyskland	22 (83)	20 (83)	18 (82)	18 (78)	20 (77)
Sydkorea	23 (79)	16 (97)	19 (80)	21 (69)	23 (75)
Polen	24 (79)	18 (85)	16 (91)	14 (104)	15 (104)
Island	25 (70)	13 (110)	15 (100)	22 (66)	21 (77)
Nya Zeeland	26 (64)	26 (63)	33 (54)	34 (47)	35 (41)
Portugal	27 (63)	25 (64)	20 (79)	19 (74)	17 (85)
Frankrike	28 (62)	30 (57)	27 (61)	32 (56)	27 (61)
Mexiko	29 (59)	28 (62)	23 (66)	17 (79)	26 (64)
Storbritannien	30 (58)	29 (61)	32 (54)	28 (59)	30 (57)
Spanien	31 (57)	31 (55)	24 (64)	27 (61)	25 (68)
Italien	32 (56)	32 (53)	30 (56)	31 (57)	28 (60)
Grekland	33 (50)	33 (46)	25 (62)	26 (61)	19 (79)
Turkiet	34 (48)	35 (43)	34 (48)	30 (57)	31 (56)
Australien	35 (42)	34 (43)	35 (38)	35 (42)	34 (45)
Colombia	36 (39)	36 (35)	37 (31)	37 (28)	37 (33)
Japan	37 (32)	37 (32)	36 (34)	36 (31)	36 (39)
USA	38 (23)	38 (26)	38 (24)	38 (20)	38 (20)

Anm.: För Nederländerna har 2006 års värde använts för 2005.

Källa: UNCTAD.

TABELL A14: IMPORT, PROCENT AV BNP, 38 OECD-LÄNDER, RANK OCH RELATIVT GENOMSnittET (OECD38 = 100)

	2005	2010	2015	2020	2023
Luxemburg	1 (278)	1 (269)	1 (314)	1 (351)	1 (330)
Slovakien	2 (184)	4 (171)	3 (185)	3 (177)	3 (173)
Belgien	3 (168)	5 (170)	6 (160)	4 (165)	4 (161)
Estland	4 (164)	6 (155)	9 (151)	7 (148)	6 (148)
Irland	5 (160)	2 (195)	2 (188)	2 (239)	2 (192)
Ungern	6 (154)	3 (173)	4 (167)	5 (163)	9 (147)
Nederländerna	7 (147)	10 (138)	5 (163)	6 (154)	5 (156)
Litauen	8 (145)	7 (154)	7 (160)	9 (146)	8 (147)
Slovenien	9 (141)	8 (144)	10 (145)	8 (148)	7 (147)
Lettland	10 (140)	11 (128)	11 (133)	10 (131)	10 (136)
Tjeckien	11 (139)	9 (140)	8 (155)	11 (130)	11 (123)
Schweiz	12 (113)	12 (125)	12 (112)	12 (124)	12 (120)
Österrike	13 (108)	13 (107)	13 (104)	14 (103)	14 (109)
Costa Rica	14 (106)	21 (78)	27 (63)	30 (60)	29 (63)
Island	15 (98)	17 (95)	16 (92)	21 (74)	19 (83)
Danmark	16 (98)	14 (99)	14 (102)	13 (104)	13 (112)
Israel	17 (92)	23 (73)	31 (59)	33 (49)	34 (51)
Sverige	18 (89)	18 (90)	18 (83)	16 (84)	16 (98)
Polen	19 (84)	16 (96)	15 (94)	15 (100)	15 (101)
Portugal	20 (84)	19 (85)	17 (83)	17 (83)	18 (89)
Finland	21 (83)	20 (84)	20 (76)	20 (76)	20 (81)
Kanada	22 (77)	25 (70)	23 (72)	25 (68)	27 (65)
Sydkorea	23 (75)	15 (97)	22 (73)	26 (66)	21 (79)
Chile	24 (73)	24 (71)	29 (63)	31 (57)	32 (57)
Tyskland	25 (72)	22 (77)	21 (74)	22 (72)	22 (75)
Spanien	26 (69)	32 (61)	28 (63)	29 (62)	26 (66)
Grekland	27 (69)	30 (63)	24 (69)	19 (80)	17 (94)
Nya Zeeland	28 (68)	31 (62)	32 (56)	34 (48)	33 (51)
Storbritannien	29 (64)	26 (69)	30 (61)	28 (62)	28 (64)
Norge	30 (63)	29 (63)	25 (67)	23 (70)	31 (62)
Mexiko	31 (63)	27 (68)	19 (76)	18 (81)	23 (72)
Frankrike	32 (63)	28 (64)	26 (66)	27 (63)	24 (68)
Italien	33 (58)	33 (60)	34 (55)	32 (54)	30 (63)
Turkiet	34 (57)	34 (57)	33 (56)	24 (68)	25 (67)
Australien	35 (47)	35 (45)	36 (46)	36 (37)	36 (40)
Colombia	36 (41)	36 (39)	35 (47)	35 (41)	37 (40)
USA	37 (36)	37 (36)	38 (32)	38 (28)	38 (27)
Japan	38 (29)	38 (31)	37 (38)	37 (34)	35 (45)

Anm.: För Nederländerna har 2006 års värde använts för 2005.

Källa: UNCTAD.

TABELL A15: HÖGTEKNOLOGISK EXPORT, ANDEL AV VARUEXPORTEM, 38 OECD-LÄNDER, RANK OCH RELATIVT GENOMSNIITTET (OECD38 = 100)

	2007	2010	2015	2020	2023
Island	1 (363)	11 (133)	11 (124)	3 (172)	2 (234)
Costa Rica	2 (272)	1 (252)	21 (105)	18 (97)	10 (130)
Sydkorea	3 (194)	2 (201)	1 (192)	1 (219)	4 (161)
Irland	4 (192)	8 (144)	2 (175)	4 (160)	1 (257)
USA	5 (179)	9 (142)	10 (132)	14 (120)	12 (118)
Nederländerna	6 (174)	3 (175)	5 (148)	6 (143)	9 (132)
Ungern	7 (156)	5 (163)	20 (105)	16 (108)	16 (96)
Schweiz	8 (141)	6 (162)	4 (167)	25 (79)	5 (158)
Finland	9 (130)	23 (82)	29 (63)	29 (61)	31 (52)
Storbritannien	10 (125)	7 (146)	8 (138)	7 (142)	6 (156)
Mexiko	11 (123)	10 (139)	13 (121)	10 (132)	19 (95)
Frankrike	12 (121)	4 (165)	3 (174)	5 (143)	11 (128)
Japan	13 (120)	15 (120)	16 (111)	15 (115)	21 (92)
Danmark	14 (109)	21 (97)	19 (106)	24 (82)	20 (93)
Norge	15 (107)	12 (128)	9 (137)	9 (136)	7 (138)
Sverige	16 (101)	13 (122)	15 (112)	22 (93)	18 (95)
Tyskland	17 (93)	17 (106)	17 (110)	19 (96)	17 (96)
Tjeckien	18 (91)	16 (112)	18 (109)	8 (139)	13 (109)
Kanada	19 (88)	20 (97)	23 (91)	20 (94)	24 (82)
Australien	20 (87)	18 (104)	12 (121)	11 (132)	8 (136)
Österrike	21 (78)	22 (86)	22 (93)	26 (76)	23 (86)
Estland	22 (73)	19 (99)	7 (140)	12 (127)	22 (89)
Litauen	23 (69)	25 (71)	25 (79)	27 (74)	26 (78)
Luxemburg	24 (64)	28 (55)	33 (44)	37 (35)	37 (33)
Nya Zeeland	25 (60)	26 (61)	30 (62)	32 (59)	27 (68)
Grekland	26 (55)	24 (73)	24 (80)	23 (82)	25 (82)
Portugal	27 (51)	37 (26)	37 (31)	36 (44)	36 (36)
Belgien	28 (51)	27 (58)	26 (76)	21 (94)	14 (101)
Chile	29 (47)	34 (39)	36 (41)	17 (98)	28 (58)
Israel	30 (46)	14 (121)	6 (146)	2 (174)	3 (188)
Lettland	31 (44)	29 (53)	14 (117)	13 (123)	15 (99)
Italien	32 (40)	30 (50)	32 (50)	33 (53)	29 (54)
Slovenien	33 (34)	35 (38)	34 (43)	34 (48)	35 (44)
Spanien	34 (34)	33 (41)	35 (42)	35 (48)	33 (52)
Slovakien	35 (32)	32 (46)	27 (69)	28 (62)	32 (52)
Polen	36 (23)	31 (48)	28 (66)	31 (61)	30 (53)
Colombia	37 (18)	36 (34)	31 (61)	30 (61)	34 (46)
Turkiet	38 (13)	38 (14)	38 (21)	38 (19)	38 (24)

Anm.: För Mexiko har 2008 års värde använts för 2007.

Källa: Världsbanken.

TABELL A16: FDI-STOCK, UTGÅENDE, PROCENT AV BNP, 37 OECD-LÄNDER, RANK OCH RELATIVT GENOMSNIITTET (OECD37 = 100)

	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2023
Schweiz	1 (393)	1 (397)	2 (379)	1 (436)	3 (306)	3 (346)	3 (314)
Nederländerna	2 (355)	3 (350)	3 (341)	3 (286)	2 (517)	1 (673)	1 (571)
Belgien	3 (273)	2 (364)	1 (454)	4 (224)	4 (268)	4 (218)	5 (229)
Sverige	4 (267)	6 (225)	6 (204)	6 (190)	6 (137)	7 (139)	6 (169)
Irland	5 (237)	9 (133)	7 (180)	2 (384)	1 (638)	2 (492)	2 (457)
Frankrike	6 (227)	10 (128)	12 (104)	13 (111)	10 (105)	9 (101)	10 (102)
Storbritannien	7 (221)	5 (270)	8 (178)	7 (170)	7 (112)	6 (145)	8 (120)
Tyskland	8 (190)	12 (119)	13 (102)	15 (100)	14 (84)	13 (87)	13 (92)
Kanada	9 (190)	4 (284)	5 (216)	8 (154)	5 (152)	5 (210)	4 (245)
USA	10 (174)	11 (126)	14 (102)	17 (80)	18 (68)	17 (64)	20 (65)
Australien	11 (150)	13 (108)	15 (99)	16 (86)	17 (68)	16 (70)	17 (75)
Norge	12 (144)	15 (95)	11 (118)	14 (104)	11 (96)	11 (95)	14 (80)
Danmark	13 (130)	7 (213)	10 (119)	10 (127)	8 (111)	8 (115)	9 (109)
Nya Zeeland	14 (118)	17 (75)	23 (38)	28 (29)	31 (20)	31 (16)	33 (13)
Finland	15 (105)	8 (198)	9 (146)	9 (138)	15 (83)	12 (89)	7 (131)
Italien	16 (88)	18 (71)	22 (48)	21 (58)	23 (51)	21 (52)	21 (49)
Spanien	17 (55)	14 (103)	16 (97)	12 (115)	13 (87)	15 (73)	18 (74)
Österrike	18 (46)	20 (60)	17 (83)	11 (116)	9 (110)	10 (97)	11 (99)
Japan	19 (42)	23 (27)	26 (29)	25 (36)	22 (57)	18 (62)	12 (96)
Lettland	20 (42)	35 (1)	34 (6)	33 (10)	33 (14)	32 (12)	28 (28)
Chile	21 (36)	19 (68)	19 (67)	20 (70)	16 (76)	14 (79)	15 (78)
Israel	22 (30)	22 (32)	20 (58)	18 (71)	21 (57)	23 (41)	24 (40)
Portugal	23 (29)	16 (78)	18 (75)	22 (55)	19 (61)	22 (45)	22 (45)
Island	24 (25)	21 (35)	4 (219)	5 (209)	12 (89)	25 (39)	27 (31)
Slovenien	25 (23)	26 (18)	24 (33)	24 (42)	27 (29)	29 (27)	29 (27)
Sydkorea	26 (23)	27 (18)	30 (15)	27 (31)	25 (40)	20 (52)	16 (75)
Grekland	27 (21)	24 (22)	29 (20)	26 (36)	28 (26)	33 (12)	32 (17)
Estland	28 (15)	25 (22)	21 (49)	19 (71)	24 (50)	19 (55)	19 (67)
Mexiko	29 (11)	33 (5)	27 (23)	29 (27)	29 (24)	28 (28)	31 (23)
Colombia	30 (9)	28 (14)	28 (23)	30 (21)	26 (33)	24 (40)	26 (38)
Slovakien	31 (7)	30 (13)	36 (6)	34 (10)	37 (6)	36 (9)	37 (7)
Turkiet	32 (6)	31 (6)	35 (6)	37 (7)	36 (8)	34 (12)	34 (10)
Ungern	33 (6)	29 (13)	25 (31)	23 (45)	20 (58)	26 (38)	23 (41)
Costa Rica	34 (6)	37 (1)	33 (8)	36 (8)	35 (10)	35 (10)	36 (8)
Tjeckien	34 (6)	32 (6)	32 (10)	31 (18)	30 (20)	27 (35)	25 (39)
Polen	36 (4)	36 (1)	37 (2)	35 (9)	34 (12)	37 (7)	35 (9)
Litauen	37 (0)	34 (1)	31 (10)	32 (18)	32 (18)	30 (16)	30 (24)

Källa: UNCTAD.

TABELL A17: FDI-STOCK, INGÅENDE, PROCENT AV BNP, 37 OECD-LÄNDER, RANK OCH RELATIVT GENOMSnittET (OECD37 = 100)

	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2023
Irland	1 (434)	1 (427)	3 (216)	1 (276)	1 (541)	1 (461)	1 (412)
Nya Zeeland	2 (277)	8 (149)	12 (108)	19 (87)	24 (66)	23 (61)	26 (63)
Belgien	3 (267)	2 (278)	1 (275)	3 (211)	3 (211)	4 (162)	6 (147)
Chile	4 (221)	4 (196)	5 (179)	6 (158)	5 (152)	6 (137)	7 (130)
Australien	5 (193)	14 (100)	15 (91)	20 (87)	18 (81)	18 (76)	21 (73)
Nederländerna	6 (166)	3 (197)	4 (196)	7 (149)	2 (299)	2 (432)	2 (386)
Ungern	7 (165)	5 (163)	8 (151)	8 (148)	7 (123)	14 (91)	15 (91)
Kanada	8 (138)	9 (147)	7 (153)	11 (130)	14 (92)	9 (110)	8 (127)
Spanien	9 (117)	18 (88)	14 (93)	14 (95)	17 (82)	15 (87)	16 (90)
Schweiz	10 (110)	10 (122)	9 (129)	2 (232)	4 (205)	3 (223)	3 (207)
Portugal	11 (107)	15 (97)	19 (81)	23 (82)	9 (110)	11 (108)	11 (108)
Estland	12 (102)	6 (156)	2 (222)	5 (171)	6 (143)	5 (150)	4 (162)
Storbritannien	13 (101)	17 (89)	17 (87)	15 (92)	13 (93)	7 (134)	5 (147)
Frankrike	14 (99)	29 (45)	32 (47)	31 (51)	31 (50)	29 (51)	28 (54)
USA	15 (89)	16 (91)	29 (61)	32 (49)	28 (56)	20 (67)	19 (76)
Danmark	16 (87)	7 (151)	22 (77)	26 (64)	29 (54)	27 (57)	31 (49)
Norge	17 (84)	25 (59)	26 (72)	22 (84)	23 (68)	25 (60)	29 (53)
Tjeckien	18 (83)	12 (118)	11 (124)	10 (132)	8 (110)	8 (111)	12 (106)
Tyskland	19 (82)	19 (82)	28 (63)	28 (60)	32 (41)	33 (41)	33 (41)
Sverige	20 (79)	11 (120)	10 (124)	9 (140)	10 (103)	13 (101)	10 (113)
Lettland	21 (77)	20 (71)	18 (81)	13 (97)	12 (96)	17 (84)	14 (101)
Mexiko	22 (74)	26 (55)	23 (76)	25 (69)	25 (63)	19 (68)	23 (70)
Slovenien	23 (58)	30 (40)	31 (55)	33 (47)	30 (52)	28 (53)	27 (56)
Grekland	24 (54)	32 (36)	35 (33)	36 (25)	35 (22)	35 (29)	32 (41)
Österrike	25 (54)	27 (53)	25 (73)	18 (88)	20 (74)	21 (66)	22 (70)
Slovakien	26 (44)	13 (113)	6 (169)	12 (118)	15 (92)	16 (84)	20 (73)
Turkiet	27 (44)	35 (23)	33 (40)	30 (52)	34 (33)	32 (45)	36 (23)
Finland	28 (41)	23 (65)	24 (75)	24 (75)	26 (62)	31 (47)	17 (80)
Colombia	29 (40)	31 (38)	27 (71)	27 (62)	16 (90)	10 (110)	9 (114)
Israel	30 (38)	28 (50)	30 (59)	29 (54)	27 (58)	22 (62)	18 (78)
Italien	31 (38)	32 (36)	34 (36)	34 (33)	33 (33)	34 (36)	34 (36)
Polen	32 (37)	22 (65)	20 (79)	21 (85)	21 (69)	24 (60)	24 (67)
Litauen	33 (36)	21 (68)	16 (91)	17 (89)	22 (69)	26 (59)	25 (65)
Costa Rica	34 (24)	24 (63)	13 (100)	16 (91)	11 (97)	12 (103)	13 (105)
Sydkorea	35 (22)	34 (26)	36 (31)	35 (25)	36 (22)	36 (22)	35 (27)
Island	36 (12)	36 (19)	21 (78)	4 (184)	19 (80)	30 (48)	30 (50)
Japan	37 (4)	37 (3)	37 (6)	37 (8)	37 (7)	37 (7)	37 (10)

Källa: UNCTAD.

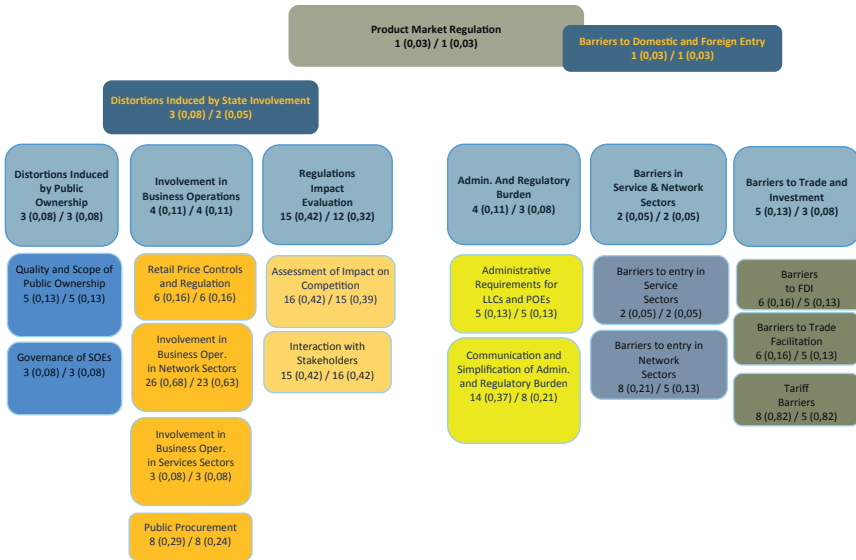
TABELL A18: ANTAL TOPP-100 KLUSTER I VÄRLDEN, PER INVÅNARE, 38 OECD-LÄNDER, INOM PARENTES ANGES HÖGSTA RANKADE KLUSTER BLAND TOPP-100 KLUSTER

	2017	2020	2024
Schweiz	1	1	1
Sverige	2	2	2
Belgien	3	4	10
Nederländerna	4	8	6
Israel	5	10	8
Finland	6	3	3
Danmark	7	5	4
Tyskland	8	6	9
Österrike	9	9	7
Kanada	10	11	12
Frankrike	11	13	14
Sydkorea	12	15	11
USA	13	12	13
Australien	14	7	5
Japan	15	17	19
Storbritannien	16	14	15
Spanien	17	16	16
Italien	18	18	17

Anm.: Då ett kluster sträcker sig över flera länder har varje land tillräknats klustret.
Källa: WIPO.

Figurer

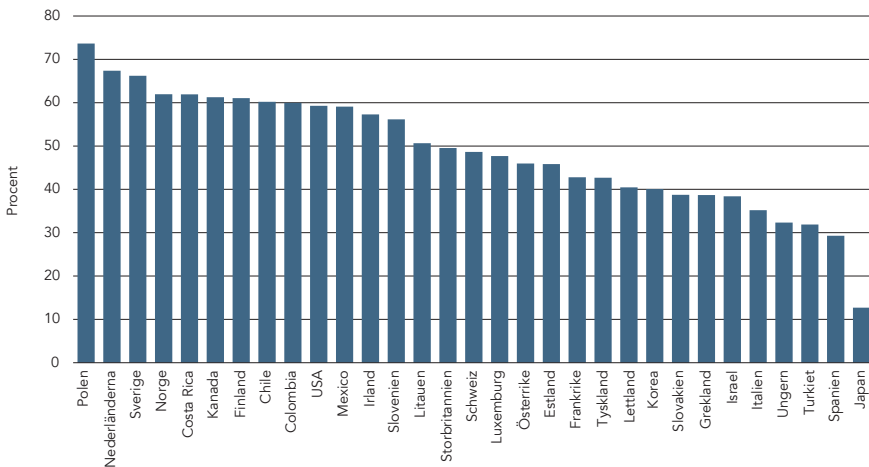
FIGUR A1. PRODUKTMARKNADSREGLERINGAR SVERIGE 2023/2018, RANK RELATIVT OECD38, 2023

Anm.: Inom parentes anges Sveriges relativa rank som räknas ut som 1 minus antal länder med lägre rank än Sverige dividerat med de 38 länder som ingår.

Källa: OECD.

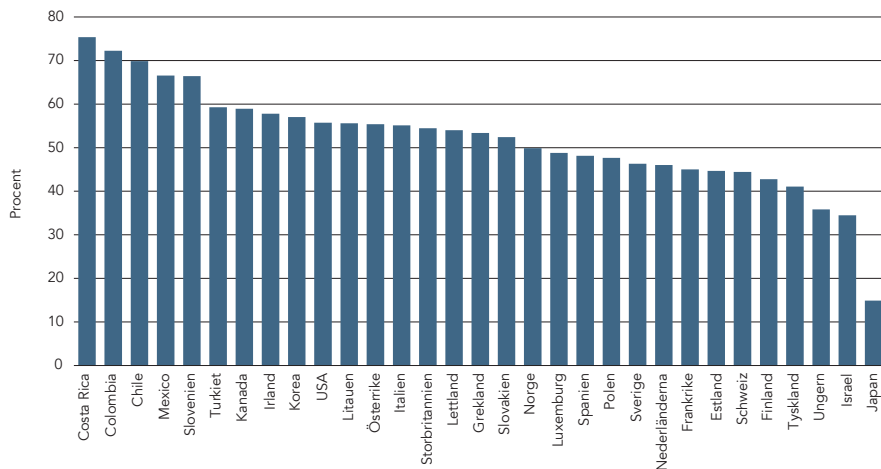
FIGUR A2: UPPLEVDA AFFÄRSMÖJLIGHETER, 2024
ANDEL AV BEFOLKNINGEN I ÅLDRA 18–64 ÅR SOM UPPLEVER ATT DET FINNS GODA MÖJLIGHETER ATT STARTA ETT FÖRETAG I OMRÅDET DÄR DE BOR

Anm.: För Finland, Irland och Turkiet har 2021 års värden använts. För Japan har 2022 års värde använts. För Nederländerna har 2023 års värde använts.

Källa: Global Entrepreneurship Monitor.

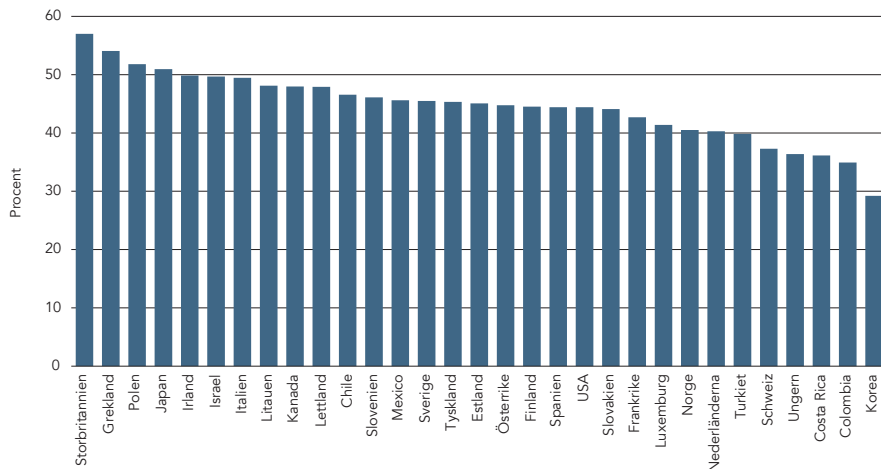
FIGUR A3: UPPLEVD FÖRMÅGA, 2024
ANDEL AV BEFOLKNINGEN I ÅLDRARNA 18–64 ÅR SOM ANSER SIG HA TILLRÄCKLIG KUNSKAP OCH FÖRMÅGA ATT STARTA ETT FÖRETAG

Anm.: För Finland, Irland och Turkiet har 2021 års värden använts. För Japan har 2022 års värde använts. För Nederländerna har 2023 års värde använts.

Källa: Global Entrepreneurship Monitor.

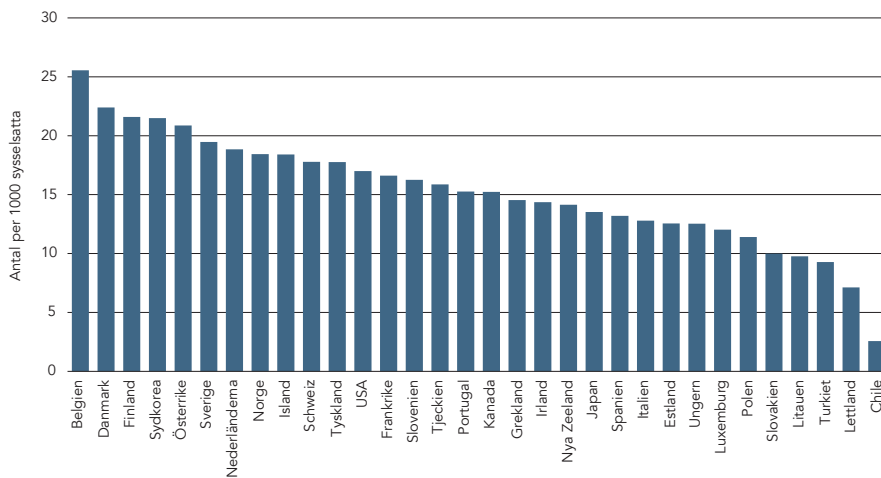
FIGUR A4: RÄDSLÅ ATT MISSLYCKAS, 2024
ANDEL AV BEFOLKNINGEN I ÅLDRARNA 18–64 ÅR MED UPPLEVDA AFFÄRSMÖJLIGHETER SOM ANGER ATT RÄDSLÅ ATT MISSLYCKAS SKULLE HINDRA DEM FRÅN ATT STARTA ETT FÖRETAG

Anm.: För Finland, Irland och Turkiet har 2021 års värden använts. För Japan har 2022 års värde använts. För Nederländerna har 2023 års värde använts.

Källa: Global Entrepreneurship Monitor.

FIGUR A5: FOU-PERSONAL PER 1 000 SYSSELSATTA, 2023

Anm.: För Nya Zeeland och Schweiz har 2021 års värden använts. För Chile, Kanada och USA har 2022 års värden använts.

Sveriges välstånd har uppstått genom framväxten av ett samhälle där forskning och innovation går hand i hand. Långsiktiga satsningar på kunskap, teknik och utbildning möjliggjorde en mycket stark utveckling som över ett och halvt sekel förändrat Sverige i grunden. Men hur står sig Sverige i 2020-talets snabbt föränderliga värld?

I rapporten kartläggs hur Sverige positionerar sig som kunskapsnation i jämförelse med övriga OECD-länder. Författarna visar att Sverige har gått från en ledande position för ett par decennier sedan till att nu sammantaget befinna sig i mitten av OECD-fältet. De visar också att det finns ett flertal länder med betydligt starkare utveckling.

Rapporten är författad av Pontus Braunerhjelm och Per Thulin, båda verksamma vid Entreprenörskapsforum.

